

చెన్న పట్టణము, డిసెంబరు ౧౯౨౮

సంపుటము ౫

విభవ సంవత్సరము మార్గశీర్ష మాసము

సంఖ్య ౧౨

బాలచంద్రుడు

కె. అన్నమరాజశర్మ గారు

అమ్మ! తొర్రాంకురముల రణాంగణమున- స్వీయశోణిత పూరంబుఁ జిలుకరించి
నాఱు వోయంగ వీరులు, బీర ముడిగి- నిలువఁజాలను నే నిందు నిలువఁజాల.

బాలుడు సంగరస్థుని బాల్సొన రాదని పల్కు- నేల? యు
ద్యేల చమూసమూహములఁ బీనుగు పెంటలు చేయువాడ త
ల్లి! లవమేనిఁ జింతిలకు లీలమెయి నలగాము శీర్షముం
గూలిచి వేగఁ దెచ్చెద నకుంతితదర్పము తీవరించెడిన్.

దాయలు వహ్వరే! యనఁ బ్రతాపము రూపముఁ దాల్చునోజ శా
తాయుధముం ధరించి సమరావని నిర్వృగ నాగమాంబ నే
నీ యవమాన రోషము నహింతునోకో; మగపుట్టు వేల, ఏ
ర్యాయత హేతులం బర జనాటవి నుగ్రతఁ గల్పకుండినన్.

కారెమపూడి చండగతిఁ గత్తులు కత్తులు దాగులూడఁగాఁ
బొరుషము ద్యుతిచి యిట పందవలెఁ మెయింపఁ బాడియే ?
నారణకొశలుంపుఁ దరుణం బిది కావున వీరమాత నాఁ
తేరు పహింపు మమ్మ పృథివి బలనాటియశంబు నిండఁగన్.

అనికి బోవక తప్ప దో జవని ! శౌర్యాలంబు లో నాయవల్
కన వికాంబిని వైరిరక్తమునఁ బ్రయోగించు మగ్ధముగ ;
ఘనసైన్యంబుల సింహనాదము మనః కర్ణంబుఁ బూరించు రీ
తిని మార్చుకొని పోవ విమ్ము కరుణార్ద్రభూతచిత్తంబువన్.

కనులఁ బ్రణయాంకితాశ్రులు గడలుకొనఁగ-మనుతఁ జూపంగ మాత ! సమయము గాదు ;
అవరమున భద్ర మొదవ దీవన లొనంగి-పంపు మభిమన్యుని సుభద్ర పంపవటుల.

వృతాసురుని సంహరింప విజృంభించి వక్ర నిల్విననాటి భయదరేఖ
కార్తవీర్యుని కరవంత్రి జమదగ్ని పట్టి చెండిననాటి భవ్యతః
కొనలేయుఁదూదశశంకమస్తకపరంపరఁ గూలిచిననాటి పౌరుషంబు
హృత్తేజోభూతి సైంధవు గాండివి చంపిననాటి స్రవణదీప్తి
ఆవహించును గాత నే డన్మదీయ-వికతశౌర్యాన్ని తప్తవృద్ధియందు
నేడినెత్తురుకరడులు నాచులందు-రేగె నావేశమున జయశ్రీ వరింప.

పరవికాంత విషాదవక్రియను శర్వాశుమారుండు ని
ర్భరకాద్రాకృతిఁ దొల్లి తారకుని గర్వంబుగ విచారించిన
ట్లరే ! యంచు జగంబు లెల్ల శుభగీతాగుల్ పఠింపఁ ద్విష
చ్ఛిరముల్ దున్ని సుమంబుల్లుగ యశఃశ్రీకన్య కర్పించెదన్.

ఆంధ్రకౌశ్యేంద్రిరాజేని యాటలాడ-నాట్యశాలగ మాతె పల్నాటిపీఠ
కాశ్రవాసీకహననయజ్ఞంబునందు-పాలుఁ గొన కున్న తపచ్ఛవంబు నగుదు.

మరణం బన్న భయంబు లేదు కదవహ్మసంహృతిఁ వీరశే
ఖరు లీకాశ్యే గర్భమందున యశః కాయంబుల నేటి కె

దలు జీవింపరు! శత్రు మూనుటయె కర్తవ్యంబు తర్కింప న
శ్వరమా భౌతికలోకనాటకము స్వప్నంబట్ల చూపబ్బెడిన్.

కాయము బుద్ధుడంబు, రిపుఖండనమే హృదయంపులక్ష్య ము
మ్మా! యిక పోయి వచ్చెద, నమస్కృతులం గయికొమ్మ; ద్వేషణ
జేయపరాక్రమస్ఫురిత జీవితకావ్యమునందు నూతనా
భావ్యము వ్రాసెదగ రుధిరధార నిశాతకృపాణలేఖనిన్.

జన్మభూరక్షణార్థంబు జన్యకేళి-నహజశూరతఁ బ్రకటించి సమయువాని
దేవదూతలు ప్రీతి నాతివ్య మిచ్చి-గారవించుకు నమ్మదాకాంతు లగుచు.

ఏ మనుభవించువు?

(శ్రీ) వేంకటపార్వతీశ్వర కవులు

అమృతమెల్ల హరించి యా సోమనాథుండు వట్టిభండమె దిగఁబెట్టినాడు,
వలపులెల్ల హరించి వాయుగంధర్వుండు వట్టివృంతమె దిగఁబెట్టినాడు,
మహిమయెల్ల హరించి మదనాగ్ని రూపుండు వట్టికోసయె దిగఁబెట్టినాడు,
కళలనెల్ల హరించి కాలభైరవమూర్తి వట్టిగూటి నె దిగఁబెట్టినాడు,
భావభవుఁ డెందో తన పంచబాణములను-కట్టగాఁ గట్టుకొని పాతిపెట్టినాడు,
హలికా! హలికా! వట్టియాప గాక-ఏ మనుభవించు వీ రుద్రభూమిలోన?—

మహాభారతమందలి విరటుని బృహన్నలాపరీక్షణము

కోరాడ రామకృష్ణయ్య గారు, ఎం. ఏ.

సంస్కృత మూలమునకు తిక్కన తెలుగు రచన కొంచెము భేదించిన సందర్భములో నిది యొకటిగా గ్రహింపదగినది. మూల మెట్లున్నను మొత్తముమీద తిక్కన యీ సందర్భమున వతివైపుణ్యమును జూపి మూలమునకు మెఱుగు వెట్టినా డనుటకు సందేహము లేదు. అయితే మూలపాఠము లనేకరీతుల నుండుటచే తిక్కన దేని ననుసరించియుండు ననునదే పెద్ద సమస్యగా నున్నది. భండార్కర్ ఇన్స్టిట్యూటువా రనేకములగు దక్షిణోత్తరదేశముల వ్రాతప్రతులను సరిచూచి, యతిప్రాచీన మూలపాఠమిదియని నిర్ణయముచేసి ప్రకటించిన పాఠ మొకటి కలదు. దీనికి కొంచెము భిన్నములగు దక్షిణదేశపు ప్రతులలోని పాఠములు, ఉత్తరదేశపు ప్రతులలోని పాఠములు మఱికొన్ని గలవు. అతిప్రాచీన పాఠ మైయుండునని భండార్కర్ ఇన్స్టిట్యూటువా రిచ్చిన పాఠములో నీసందర్భమున విరటుడు స్త్రీలచేగాని, పురుషులచేగాని, పరీక్ష చేయించి తెలుసుకొన్నట్లుగా లేదు. తిక్కనలో వలెనే చక్కగా దాటినేయబడి యున్నది—

“బృహన్నలాం తా మభిరీక్ష్య మహ్నయాజ్
కలామ వృత్త్యవద నీతవాచకే,
అత్యుత్త్య మహ్నయ విరమ్య చ క్షితం

తరిఃశూరీపుర మత్సర్య తం
ప శ్చయోమాపగ నీతవాచకం...”

ఉత్తరదేశపు నాగరీప్రతులలో రెండింటిలో మాత్రమే పైశ్లోకమున రెండవ పాదము తరువాత

“సంపూర్ణ్య కాళా వివిధై స్స పంత్రిభిః
పరీక్ష్య చైవం ప్రమదాభి కాశు చై”

అను రెండుపాదము లున్నట్లు తెలుపబడినది.

కాని దక్షిణదేశపు ప్రతులు వెక్కిరింటిలో పైశ్లోకమంతయు గనబడనే కనబడదు. విరటుడు

“దశాబి శే హస్త వరం బృహన్న శే
సుతాంశ మే వర్తయ్యాత్ తద్యుగి,
ఇదంకు శే కర్మ ఫలం వ మే మకం
సమప్రాప్టుం త్యుజ్జీవం త్య మత్తపి.”

అని చెప్పిన తరువాత నిట్టి యాకృతిగల యీ తని వృత్తము మాటలనుండి భేదించదని తలంచి నట్లుగా గనబడుచున్నది గాని పరీక్షకు గడంగి నట్లు లేదు.

“తతో విరాటః స్వయ మహ్నయ మృతం
వరాధివ ప్రాంత ముభయ్యత్యుగీం,
ఉవాచ చైవాం ముదితేవ తేకపా
బృహన్నలాపాశు పభి భవ ర్వియం.
మగాత్రి పంత్రితి మబద్ధ పాహ్నవా
తవాగ్నే ప్రాహమహం నిర్వృతా,
ప్రమామ భవ్యభరతావం శుభా
చ ర్వియం పర్వతకే వ్యవారితా.

న దుష్కులానా మియ మాకృతి ర్భవేత్
న వృత్త భేదీ భవ తీదృశో జనః,
తథా సమాదిశ్య సుతాం సరాధిపః
ప్రవేశ్యతాం పాథుగృహం తత్రైవచ.
స శిక్షయామాస చ శీతవాదసం..."

చెన్నపట్టణము ప్రాచ్య లిఖిత పుస్తకాలయమందలి బ్రౌన్ దొరగారిచే సంపాదించబడిన తెలుగుప్రతియందుకూడ నిట్లే యున్నది. కాని దక్షిణదేశపుప్రతులలో ట్రివేండ్రం నుండి సంపాదించబడిన తిరువాన్కూరు రాజా వారిలైబ్రరీలోని మళయాళపు ట్టరముల వ్రాతప్రతిలో మాత్రము, వైశ్ణోకములలో చివర మూడుపాదములకు బదులుగా నిట్లున్నది:

"ఇ తీద ముక్త్యా పురుషే ర్భవత్రామం
పరీక్ష్య రాజ ద్రుచువాధి రాగతం,
సుతాం తాం సర్వయతుం కోస సై
బృహన్నలాం క్లిబ మవేక్ష్య వేశ్మిం."

ఇట్లన్నిప్రతులలోను నిన్నివిధములుగా గనబడుటను బట్టి తిక్కన యే పాఠమునుబట్టి రచించెనో చెప్పట దుర్లుభ మగుచున్నది. ఏపాఠము ననుసరించినను తిక్కన తన యసాధారణ నైపుణ్యంబును జూపి యశాచిత్త్యమును బాటించినా డనుటలో సందేహము లేదు.

మఱియొక విషయము మాత్ర మిచ్చట గమనింప దగి యున్నది. పురుషుల మూలముగనో, స్త్రీల మూలముగనో, పరీక్షచేసి యాతని యపుస్త్యమును స్థిరమైనదిగా దెలిసికొన్నాడని చెప్ప నీ పరీక్షావిషయము నుత్తరదేశ

ములందలి రెండు ప్రతులలో మాత్రమే కాన వచ్చుచున్నది. దక్షిణదేశపు ప్రతులు పెక్కింటిలో నీ పరీక్షా విషయమే కనబడుటలేదు. కాని దీనికి బదులుగా—

"న దుష్కులీనాం ద్వియ మాకృతి ర్భవేత్
న వృత్తభేదీ భవ తీదృశో జనః"

అని యుండుటచే నాతనియాకార విశేషమును బట్టియే "యత్రాకృతిస్తత్రగుణాః" అని యిరు డాతని నపుంసకత్వమును నిశ్చయించినట్లు సూచిత మగుచున్నది. దీనికే తిక్కన రచించిన "నైపుణ్యంబున నుచితంబుమైనరసి పొచ్చెము లేమిఁ దదీయ సేవ గైకొనుటకు నిశ్చయించి" యనువాక్యము వ్యాఖ్యాన మందమా? విరటుని నైపుణ్యంబును, నుచితజ్ఞతయు బృహన్నల యాకారమునుబట్టియే "పొచ్చెము లేకుండుట"ను నిశ్చయించుటలో నున్నదని గ్రహింపవలసియున్నది. తిక్కన పాండవులయొక్కయు నాకార విశేషములనే యీతడు విశేషముగా బ్రశంసించుచు దనరాజ్యమునే గ్రహింపవలసినదని పలుమారు వేడుచుండుటవలన వేఱుగా పరీక్ష లేకయే యాతనియాకారమునుబట్టి, మాటలను నమ్మి, నపుంసకునిగా నిశ్చయించి యుండుననుటయు పొసగును. దీనికి దగినట్లుగా నీ దక్షిణదేశప్రతులలో మాత్రమే విరటుడు తనకుమార్తెను సభలోనికి బిలిపించి బృహన్నల కొప్ప చెప్పినట్లున్నది. ఉత్తరదేశ ప్రతులలో నీ ప్రశంసయే లేదు. తిక్కన తెలుగు రచనలో కేవలము కూశును రప్పించుటయేగాక దక్షిణ ప్రతులలో కూడ లేని యామె రాకను గూర్చిన

విశేషవర్ణనను జేర్చి, “కర్పూర వహితంబగు
తాబూలంబు పెట్టుట, చిత్రంబులగు చీనాంబ
రంబులు, మణిమయంబులగు నాభరణంబులు
నిచ్చుట”, ఆచార్యునకును గూతునకును దగు
మాట”లుచిత్రంబుగా బలికి యంగవ హస్తము
బట్టి తత్కరంబున గడియించుట” ఈ మొద
లగు స్వదేశీయాచారములను సందర్భాను
కూలముగా పెంచి వర్ణించినాడన్నను, మొత్త
ముమీద నాతడు దక్షిణదేశ ప్రతులనే యను
సరించినాడని చెప్పవలసివచ్చుచున్నది. కాని
కొన్ని యల్పసంఖ్యాకములగు దక్షిణదేశప్రతు
లలోగూడ “పరిశ్రమ్య చైవంప్రమదాభి రాగతం”
అనుపాద మొకటి రెండు తరదేశప్రతులలో
వలెనే కనబడుచుండుటచే నొకవేళ తిక్కన
యీమూలమునే చూచి యిందలియట్లమును
వారినెంచెననియే గడుసుదనముతో దాని నిటు
దాటివేరియుండునా యను సందేహమును గలు
గకమానదు. అట్లయైనచో తిక్కనకాలమున
నాతనికి దొరకిన సంస్కృత మూలగ్రంథము
లో నీ పరిశ్రమ గూర్చిన పద్యపాదము లుం
డియే యున్నవనియు, వానిని జూచియే తిక్కన
యుచిత్రజ్ఞత నిట్లుచూపెననియు, నితేగాక యా
సందర్భమునకు దగినట్లుగా తన సహజ ధోర
ణిని స్వీయదేశీయాచారములను గొంత వర్ణిం
చియుండెననియు—ఈ విరాటపర్వమున ననేక

ప్రదేశముల నిట్టి వర్ణనల నీతడు చేసియే యు
న్నాడు—ఇందలి యాచిత్ర్యమును గ్రహించి
న పండితవరులు కొందరు తిక్కన తరువార
కొంతకాలమున కీదక్షిణదేశపు మూలగ్రంథ
ప్రతులలో నీ పరిశ్రమవిషయకముగు పద్యపాద
ములను దీసివేసి తిక్కనరచన ననుసరించిన
క్రొత్తశ్లోకములను రచించి చేర్చియుండురే
మో యని సందేహించుట కవకాశము కూడ
కనబడుచున్నది. కావుననే “కథో విరాటః స్వ
యమాహ్వాయ త్సుతాం” అని విరటుడు కూ
తును చిలిపించి యొప్పగించె ననువిషయము
కూడ ఉత్తరదేశపు ప్రతులలో లేనిది దక్షిణ
దేశపు ప్రతులలోను, అందు ముఖ్యముగా
తెలుగు ప్రతులలోను నుండుట తటస్థించియుం
డును. ఉత్తరదేశ ప్రతులలోకంటె నీ దక్షిణ
దేశమందలి వానిలో నిట్టి ప్రక్షిప్తభాగములు
విశేషముగా జేరియుండుట భండార్కర్ పరి
శోధనాలయమందు జరుగుచున్న పరిశోధన
లనుబట్టి స్పష్టమగుచునే యున్నది. దక్షిణ
దేశప్రతులలో జేరిన ప్రక్షిప్తభాగములలో
గొన్నిటికైనను కావ్యకళాదృష్టితో జేయబడిన
తిక్కనార్యుని తెలుగురచన మూలమై యుండు
నా యను విషయ మింకను పరిశీలనార్హమై
యున్నది.

విభవను మృగశిరబిందువు-లభవు జటాజూట బిందులట్టివి యయ్యె
నభము పెనుజిల్లి వడిన-ట్టిభతుండనిభోరుధార వృష్టి ఘటిల్లెన్.

అధికశ్రావణ శుద్ధపృష్టి విభవాభ్యాబ్దంబునన్ రేవగల్
విధువారంబున సూర్యుఁ జంద్రు భములన్ పీఠింప రాకుండఁగా
నిధినిజ్జీవము లాదిగా బయలుగా నిశ్శబ్దసీలాభముల్
బుధులట్టుల్ దనివాఱు దాన మొనఁగె భూచాతకాచాంతికిన్.

శ్రావణము జ్యేష్ఠ మయ్యె గ-దా విభవను; జడలనుండి ధారాసంపా
తావిరూఢికి మాటుగ-రేవగలుఁ జెమ్మటలు గురిసె గడు నొడలన్.

మూల దప్పించి పండువుమూఁడునాళ్లు-పుష్పవంతులు మఱువడ భూరిధార
వృష్టిగడియలు విభవను వృష్టి యడర-నేళ్లు గోళ్లును మిన్నమ న్నేకముగను.

పెనిమిటులు గానరామిని-దినలక్ష్మి విభావరీసతియు రోదనముం
బాసరిం త్రనఁదగె బోరను-ధ్వని విభవను మూలపూజపండుగ వానల్.

స్వగ్రోధమై నర్వదిగ్రోధకం బయ్యె నధికధారావరోహముల మొగులు
హరుఫాలనేత్రంబ యిరులు మాపుట కయ్యె గడమకన్నులు రెండు గప్పవడుట
జలజలఁ బ్రవహించుసెలలకుఁ దల్లు లై శ్రవణముల్ జల్లులు చెవుడువఱిచె
దుర్గాహతాన్రపస్తోమాస్పగాపగాస్మారకం బయ్యె వాఃపూర మవని
విజయదశమిముందు విభవహాయనమందు-నెనరుమూఁడునాళ్ల ముసురువల్ల
వఱదఁ గలసె రైళ్లు; పంతెన లడుగఁటె;-దూర్పు దేశమునకుఁ దొడరె నెడరు.

ప్రభవం గౌర్తికమందు సింహపురిఁ ద్రత్పాంతంబులన్ ఝంఝచే
ప్రభవించె బ్రజ కాపదల్ గృహధనప్రాణ్యాదినాశంబునన్

విభవాబ్ధాశ్వయు జాద్యపటమున నుద్వేలాతివృష్టి దుని
ప్రభృతిగ్రామములఁ జలప్రళయ మాపాదిల్లె నీప్రాగ్నిశన్.

బాటలు తెగియెఁ జామల-కోటమొదల్ తూరుపూళ్లకుం బోవను బే
రాటంకము పొగబండ్లకుఁ-బాటిలె నాశ్వయుజమున విభవ సతివృష్టిన్.

సాగెఁ రైలులు బాటఁ జూడఁ జనఁ దచ్చాభాధికారుల్ దొరల్
మూగుర్ వంతెన గూలి యిర్వ రుసుఱుల్ గోల్పోయి రం దొక్క-చో
వేగం బాతెడువాఁగునఁ మునిఁగి; యీవిష్టూరపుంజల్లులఁ
బ్రాగాశ్చ విభవఁ ఘటిల్లె లయ మాప త్తూళ్లకుం బ్రోళ్లకున్.

వ్యోమాపగ దిగినట్టులు-గా మృగశిర విభవఁ గురిసె; గాని దది; సుఫీ
గ్రామణు “లల్పరంభః-క్షేమకర” యటంట లాతి సెర గనుట గదా?

దాదియె పెంచి బిడ్డలకుఁ ద్రావ విషం బిడినట్టు లయ్యెనే,
మేదినిఁ బండుపైరులకు మెట్టల నీవిభవాతివృష్టి; యి
స్లేదియు యేటనేటఁ గఱ పెచ్చుట, కాఁకలిచిచ్చువేదనన్
బేదలు బాధ నొందుటకు, విడ్వర ముద్భవ మయ్యెడుం గటా!

దరికొని యెండకారునను దగ్ధము లయ్యెను వహ్ని గ్రామముల్;
ముఱిగఁ హలంబు, లిండ్లు పడిపోయె, జలప్లుతి వానకారునన్;
నరు లింక నీతుకారునఁ గనం గలభాగ్యము లెట్లు లుండునో?
వరదుఁ డజుండు, శేషవిభవన్ శుభదాయిగఁ జేయుఁ గాపుతన్.

నాయాక్రింది వ్యాసము శబ్దశక్తివివరణము. శబ్దములందుండు శబ్దలను విశేషింపఁచుట యని దాని యర్థము. శబ్దములను దవర్ణములను గావ్యలక్ష్మికి శరీరమని చెప్పఁబడినది.

క. తమనను శబ్దార్థములు

ధ్వని శీవ మలంకరణావితానము సామ్యుత్

తనర గుణములు గుణములు

ఘనవృత్తులు వృత్తులౌర కావ్యేందిరఘన.

—అని వరసభూపాలీయము.

అనగా గావ్యలక్ష్మికి శరీరము శబ్దార్థములు. ధ్వని శీవము. ఉపమానాద్యలంకారములే యలంకారములు. ప్రసాదమాధుర్యాదిగుణములే గుణములు. కైశికి మొదలగు వృత్తులే యామె ప్రవృత్తిసములని ప్రైపద్యమున కర్థము. కావ్యలక్ష్మికి శరీరభూతమగు శబ్దస్వరూపమునందుండు శబ్దలను వివరించెదను.

శబ్దమే బ్రహ్మమని చెయ్యకరణసిద్ధాంతము. పరబ్రహ్మమునం దనేకశబ్దము గలవు అతనియందున్న శబ్దలవలననే సరాసరప్రపంచ మేర్పడుచున్నది. అట్లే శబ్దమునందుఁగూడ ననేకశబ్దము గలవు. ఆశబ్దలవలననే భాషాప్రపంచమందు నానావిధవ్యవహారములు కలుగుచున్నవి. బ్రహ్మమునందుండు శబ్దము సర్వజ్ఞత్వము, సర్వవియామకత్వము మొదలగునవి. శబ్దమునందుండు శబ్దము అభిధ లక్షణ మొదలగునవి. అవిద్యాసంబంధముచే బ్రహ్మము సర్వరజస్తమోగుణప్రధానమగు త్రిమూర్తు లేర్పడినట్లు లీశబ్దస్వరూపముగూడ నభిధాది సంబంధముచే వాచకములనియు లక్షకములనియు వ్యంజకములనియు ముత్రైఱంగు లగుచున్నది. ఈయాఁడు విధములగు శబ్దములందును మాఁడుకేర్పడు గలవు. అవి యభిధయనియు లక్షణయనియు వ్యంజనయనియుఁ జెప్పబడును.

“నాచార్యోభిధయా బోధ్యో లబ్ధ్యో
లక్షణయా యుతః

వ్యంగ్యో వ్యంజనయా తానుస్య స్త్రీస
శబ్దస్య శక్తయః

—సాహిత్యదర్శనము.

అం దభిధాశక్తి నాచార్యమును బోధించును. లక్షణాశక్తి లక్ష్యార్థమును బోధించును. వ్యంజనాశక్తి వ్యంగ్యార్థమును బోధించును.

అభిధయనగా

“త్రైత సంకేతితార్థస్యబోధనా దగ్రిమాభిధా”

అనగా నీశ్వరసంకేతమగు శబ్ద ముద్వరింపఁబడఁగా ముందుగా నీశ్వరసంకేతితార్థమును జెప్పునది యభిధయని దాని యర్థము. ఉదా: రామ” యనుశబ్ద మొకవ్యక్తికి సంజ్ఞ. ఆ రామపద ముద్వరితము కాఁగానే నిస్సంబంధముగా దాని యర్థమును గ్రహింపఁగలుగుదుము. అట్లు గ్రహింపఁజేయునది వాచ్యవాచకతాసంబంధము. అందు శబ్ద మావ్యక్తిని జెప్పుచున్నది. ఆవ్యక్తి యాశబ్దముచే జెప్పఁబడియున్నది. కావున శబ్దమునందు వాచకత్వమును వ్యక్తియందు వాచ్యత్వమును గలవు. ఈరెండునుగలిసియే వాచ్యవాచకతాసంబంధమైనది. ఇందలి వాచకతాసంబంధమే యభిధ యనఁబడుచున్నది.

“సంకేతో గృహ్యతే బాతౌ గుణద్రవ్యక్రియానుచ”

అనుటచే నీశ్వరసంకేతము బాతిగుణద్రవ్యక్రియలనుబట్టి నాల్గువిధము లగుచున్నది. సంకేతమునగా సంజ్ఞ. అది చిరంతనమనియు నాధునికమనియు రెండువిధము లగుచున్నది. హరిహరాదిసంజ్ఞలు చిరంతనములు. దేవదత్త డితాదు లాధునికసంజ్ఞలు. ఇందువలన బాతివాచకము లగు గవాదిశబ్దములును, గుణవాచకములగు కుక్లనీలాది శబ్దములును, ద్రవ్యవాచకములగు హరిహరాదిశబ్దములును

శ్రీమహానాథకములను పాదకపాదకాదికీర్తనములను పంజా
నానాకములని తెలియవచ్చుచున్నది. ఇట్లు పంజానానాక
ములందుండు పధిధాశక్తి మరల యోగికమనియు, రూఢ
మనియు, యోగరూఢమనియు మూర్త్యువిభవములను
న్నది. ప్రకృతి ప్రత్యయపక్షమునందుండు శక్తి
యోగికి యవలంబించున్నది. ఇందుల కుదాహరణము
పాదకపాదకాది కీర్తనము. ఇటు "పాదక" అను కీర్తన
పద భాకువునకు బుద్ధిలంతిరూపము. "పద + అక"
అని యుండఁగాఁ బూర్వమునకు వృద్ధివచ్చి పాదకకీర్తన
మొదలగును. "పాదక" అనఁగాఁ బదియవాఁడు (చందు
వాఁడు) అని యర్థము. ఇటు పధిధా శక్తి మనయవలంబ
లకు ప్రకృతి ప్రత్యయములందుండి యోగిక మనయము
న్నది. రూఢములను కేవలము సమదాతమునందుమా
త్రమే శక్తియందును. ఇందుల కుదాహరణము దేవద
త్తాదులు. ఇటు దేవ + దత్త అనఁగా దేవతలచే నియ్య
బడినవాఁడను వచయవార్థము లేదు. కేవలము సమదా
తమే యొకవృత్తిని బోధించుచున్నది. కావున వందు
న్న యధిధా రూఢ మనఁబడుచున్నది. యోగరూఢములకు
వలంబయవలంబును, సమదాతమునందుమొదలై శక్తి
గలదు. ఉదాహరణము పంకజాదికీర్తనము. ఇటు పంక
జకీర్తనము "పంకజాయిత ఇతి" పంకజమృది యవలంబవార్థ
ముగలదు యోగికముననున్నది. మఱియు పది దారద
యవలంబున వానియైన శిష్యుక సమదాతమునందు
మాత్రమే శక్తి గలది యొక్క పదార్థమునుమాత్రమే
బోధించుచుండుటచే రూఢమనినూడఁ జెప్పఁబడుచు
న్నది. అందుచేతనే యిది యోగరూఢము లవలంబును
న్నది. ఇందులకు పాదకకీర్తనము లధిధాశక్తిచే వాయా
యర్థములకు బోధించుచు బాధిగూర్తవృత్తియోధేయము
లచే బాధ విభవములయి, మరల యోగికరూఢ యోగ
రూఢము భేదములచే బలంకము లగుచున్నది.

అధిధాశక్తిచే బోధ్యములగాని పదములు లక్షక
ము లవలంబము. అనఁగా లక్షణాశక్తిచే వర్ణమును బో
ధించుకీర్తనములని యర్థము.

లక్షణాయవంగ

"మఖ్యాన్తర్యాశేరియ్యక్" యయోగోన్యర్థః ప్రతీయతే,
రూఢః ప్రయోజనవాన్త్యాహ లక్షణాశక్తిరన్యితా"

అధిధాశక్తిచే బోధ్యమును మఖ్యాన్తర్యామన కన్యాయమున
పత్తి గల్గినపు డా మఖ్యాన్తర్యామన సంబంధించిన తేజోక
యర్థమును భేదపుటకే లక్షణ యనిచేరు అలక్షణ రూ
ఢిని (పరిధిని) బట్టి చేయఁబడిన రూఢిహేతుక లక్షణ
యనియు, ఫలమపేక్షించి చేయఁబడిననాఁ ప్రయోజన
హేతుకలక్షణయనియు తెప్పఁబడును.

తి: కలింగః సాహాసికః అనఁగాఁ గలింగదేశము
సాహసము గలదియని యర్థము. కలింగపదమధిధాశక్తిచే
దేశమును తెప్పఁచున్నది. సాహసము చేతవసుండుండు
భర్తము. అది యచేతనమున దేశమునం దుండదు. అందు
చేదిల మఖ్యాన్తర్యామన దేశపదార్థమున కన్యాయము కరుణ
లేదు. కావున మఖ్యాన్తర్యామన విడిచిపెట్టుకుంటే గలింగ
పదమునకు గలింగదేశమునది లక్షణార్థమును తెప్పి
ననాఁ గలింగదేశమునది సాహసము డను వర్తము పైవా
క్యమున పరిపడుచున్నది. రూఢియనఁగాఁ బరిధి. ఇటు
గలింగపదము దేశార్థమునఁ బ్రసిద్ధమైనది. అప్రసిద్ధి ము
నంది చేసిన లక్షణాన రూఢి హేతుకలక్షణ యనఁ
బడుచున్నది.

ప్రయోజన హేతుకలక్షణ కుదాహరణము
"గంగాయాంభోగోమః" అనఁగా గంగయందు గొల్లపల్లె
యను నర్థ మధిధాశక్తిచే బోధితమగున్నది. ఇటు గంగా
కీర్తనమునకు బలప్రవాహమని యర్థము. "అందు" అను
పదమిదిధిశక్తి కారణమని యర్థము. భోగమునకు గొల్ల
పల్లె. మఖ్యాన్తర్యామన గంగా బలప్రవాహమునందు గొల్ల
పల్లెయందుండు యసంధియము. అందుచే మఖ్యాన్తర్యామన
కన్యాయము పరిపడలేదు. ఆకారణమున "గంగాయందు"
అనుపదమున కా గంగాపదమును సంబంధించిన తటము
నందు లక్షణార్థమును స్వీకరింప వలయును. ఇట్లు చెప్ప
టచే "గంగాయందు గొల్లపల్లె" యనువాక్యమునకు "గం
గాతటమునందు గొల్లపల్లె" యని యర్థము లభించినది.

అందుచేత, పరిశ్రమ చేయవలసివచ్చును. ఇట్లే పరిశ్రమ చేయవలసివచ్చును. అందుచేత, పరిశ్రమ చేయవలసివచ్చును. అందుచేత, పరిశ్రమ చేయవలసివచ్చును.

[illegible][illegible][illegible]

20
 21
 22

[illegible][illegible][illegible][illegible]

(౩) ప్ర. పే. సా. ఉపా. లక్షణం—“ఏతే కుం
తా ప్రసంగి” “మహా కుం ప్రసంగి” అని
అర్థము. ఇది “కుం ప్రసంగి” అనుపదము లక్షణముచే దానిని
ప్రసంగిగా కనుగొనుచు చెప్పుచున్నది. మహాకృష్ణమున భక్తి
వాదమునను, మంత్రభక్తి, పూజావాదమునను
విశిష్ట విశేషములను గట్టి ముగిసినదిగాను పేరి
చెప్పుచున్నది.

(౪) మా. పే. సా. ల. లక్షణం—“కరింకః పురుష
శ్చ క్షణి” ఇది కరింకపదమునకు క్షణి అని అర్థ
ము. అందుచే కరింక పురుష శ్లోకముల క్షణప్రసీద
మునముచే నానందమునకు క్షణి అని కరింకపదము
వ్యాఖ్యన చేయుచు కరింకపదమునకు క్షణి

(౫) ప్ర. పే. సా. ల. లక్షణం—“అయం
గ్నాక్షణి” ఇయం అయం అయ పదముల దానియగును.
ఇప్పుడు అయం శ్లోకము లక్షణముచే నానిమగ్నాక్షణి
అయం చెప్పుచున్నది. అయం గ్నాక్షణి అయం అయ
వాదముననుచే నానిమగ్నాక్షణి అయం అయ
అయం. అయం అయం అయం అయం అయం
అయం. అయం అయం అయం అయం అయం.

ఇది సాక్ష్యమునానికలది. వ్యాఖ్యన చేయుచున్నది.
సాక్ష్యముననుచే నానిమగ్నాక్షణి అయం అయం
విశిష్టముననుచే నానిమగ్నాక్షణి అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం

మా. పే. సా. ల. లక్షణం—“అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం

అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం

ఇట్లెనిమిది విధములయిన లక్షణము సాక్ష్యము
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం

అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం

అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం
అయం అయం అయం అయం అయం అయం

వాక్యార్థముల భావనచే బరిపక్వమును సూక్ష్మ భావకీ సంకరమును వ్యంగ్యము నూర్థ మనఁబడుచున్నది.

“ఉపకృతం బహు ర్భుత కీమవ్యతే
సుజనతా ప్రథితా భవతాపరం,
విదదు దీప్యకమేన సదా సఖే
సుఖితమాస్వస్వతః కరదాంకతం.”

అనఁగా నొకఁ డపకారియగు నొకనితో నిట్లనెను న్నాఁడని: “నీ స్నేహితుఁడా! మిక్కిలి యుపకారము చేసినది. ఇవియుమై యేమిచెప్పవలయును? సీసజన్మము మిగుల బ్రసిద్ధిగాంచినది. ఎల్లప్పుడు నిష్కలించుచున్న నీవు సుఖముగా నుండుంట్లు బ్రగుతుము” అని యగ్రము. ఇటు ఉపకృత సుజనతాభిప్రాయము ముఖ్యాగ్రమునకు నొకగలుగునులలక వివరీకరించిన సుకార వర్ణవ్యము లని యగ్రముచెప్పిన సుకారాత్రి కీమయాసము భావము సంభూతమయినది. నాటియును విలు నుపకృత సుజనతా క్రిష్ణములు విలుముగ్ధత విలుకుచే నిలకొని జనతాస్వే గ్ధమునఁబడుచున్నది. ఈవిలు కపకారాధిభియము కల నునుకొనఁ బ్రయోజనములకు యుపక. ప్రయోజనమీస వ్యంగ్యము కేలము సూక్ష్మ భావలబ్ధిపాత్రమే నొకర మగుటచే నూర్థమగుచున్నది.

నదివివరత మాత్రమునకే వ్యంగ్యము పుష్టమయి సహా నరూఢమని చెప్పఁబడుచున్నది.

“శ్రీపరిచమా జ్ఞదా అపి
భవం ప్లభిజ్ఞానిషగ్ధచరితావాం,
సదశి కామినీవాం
యావనమద ఏవ లలితాని.”

ఇందు త్రైరార్థమునఁ గామినీజనలకు యావన మదమే సహాహితులగున క్రింగారావ్యల మదకేండునున్న నని యగ్రము. ఇటు “ఉపదికేతి” యని యుపదేశకయాస మగు భగ్యముచేత సన్నియగాని యంతరవర్ణముగాను, అంతేనగున యావనమదమున కట్టి భర్తృ మున్నదని చెప్పబడె ముఖ్యాగ్రమున కనుసప ద్విగ్రహిత. కావున లలితానీ నుపదేశ క్రిష్ణమున కొవిష్కరించుని యగ్రము చెప్పలల యును. ఇటు లక్షణాభోగ్యమున వావిష్కరించున

మును వ్యంగ్యము సన్నివసవేష్టమునకుచే నిది యనూర్థ వ్యంగ్యమున కుదాహరణ మగుచున్నది.

ఇక మాఁడపరకగతి క్రిష్ణములు వ్యంజకములు. అనఁగా వ్యంజనాశక్తితో నూడిన క్రిష్ణమున. వ్యంజనా శక్తి యెట్టిదియో యందు నిర్వచింపఁబడినది:

“ఏది తాస్యో భావ్యానా మయాభోజ్యో లేపనః,
వాప్యతి వ్యంగ్యం నా నామ క్రిష్ణ పాన్ధ్యాదికస్యచ.”

అనఁగా పరిభాలక్షణము నుపలబ్ధ యగ్రములు చెప్పి విర మింపఁగా నింకను క్రిష్ణములలనన నాన్ధ్యమును నూఁచిం చుకొనికే వ్యంజన యనిపేరు

ఉ. “గంగాయాం ఘోష” యనునపుడు అభిధా కము భాగ్యమునకుచే లక్షణావృత్తి గంగాయనిని యగ్ర ముచేప్పి విరమింపెను. ఇట్టి పరిభాలక్షణము విరమింపఁగా నింకను కలిగునొచ్చు వ్యాగ్రమే. వ్యంజనాభోజ్యమును వ్యంగ్యమునకున్నది. వ్యంజనమునకే గంగాయనుననాన్ధ్య భాగ్యమునని యగ్రము. నికేతియగాఁగా గంగాతటమును సంబంధించి భాగ్యవాన త్యాగములు గమ్యవానము లగు నున్నవి వ్యంజన వ్యాగ్రమును భోధించుచున్న వ్యంజనా వృత్తి. తాన్ధ్యవ్యంజనం భోగ్యములను కేతవ్యవాన త్యా గులే వ్యంగ్యము లగుచున్నవి. ఈవ్యంజనయభిధామాల కనినియు, లక్షణామాలకమనియు గంగ విధములు. అభి ధామాలకవ్యంజన యనుగా పరిభాశక్తికే గమ్యమాన మగు వ్యంగ్యార్థము గలది యని యగ్రము.

“దుర్గాలంఘిత విగ్రహా మనవీణం
సమీరయం నైజనా
ప్రౌఢ్యద్రాజకలో గృహీతగిరీమా
విష్యవ్యుత్తో భోగిభిః,
సక్షత్రైక్యలేక్షణో గిరిగురౌ
గాఢాం రుచిం ధారయన్
గా మాత్రమ్య విధూతిధూపిత రిమా
రాజ క్రిష్ణమణిభిః.”

ఇది యుమాన్విభౌఁ డెను నా నాన్ధ్యము. పరిభా ముని లను కుగ్రములచే ప్రతికోధింపఁబడిన యన్ధ్యము గలవాఁ

పదవి వర్గము. కావుననే యిది నిరసనకర్తవ్యము.
 ప్రతిపది. ఉద్దేశమును గా నిర్ణయించుటకును
 నానాభిప్రాయముల వ్యంగ్యాభిప్రాయముల బట్టియే కావాలి.
 ముఖము ముఖములను తెలియజేయుచున్నది.

ಮಂ. ೩

[illegible]

శ్రీ. "గల దైత్యుని కింకరైః సుఖమవారలతోపః
 బహిమణుగిరముల పాప శిల
 గజపద్మయైః విశాఖ మందలకైః
 విష్ణునికలః ముని సమైకాం

అప్పుడు మనము వచ్చి యాచార్యుని దేవుని
 పరమేశ్వరుని కీర్తి చేయుదుము
 కలమరావట జూరవట్టి శంఖజాల గద్దె
 నెరిగొన్న చల్లని వెలుగువాని
 కన్న భవమాత కంటం బ్రభమిధూరి-
 దాని లక్షణ తీయకూడకు డైన
 దోహద భూపాలు పరిపించును శుద్ధియందు
 పదిలింది మధ్యాహ్న వళికాయంత.

[illegible]

"పృథ్వీ" హస్తం మీద పేజీవరకు
 ప్రతి పృథ్వీ కావము
 సో పృథ్వీని నివాసించి రాక్షసములం
 చదివిన హస్తం రాక్షసము,
 ధిగధిగవృక్షతం ప్రభాధిగత
 కిం కుంధిగతం నా
 నిన్న నామితా నిన్ననామితా
 రాక్షసముల మీద పేజీవరకు

[illegible]

నిష్కాభావము కన్యకలనులే విధిగానివిష్కాభావములే
కుష్టుమయినను, ముక్తికాభావము గల్గుచున్నది. ఇందు
నలవి కన్యనియే యుక్తినికావ్య మనబడుచున్నది. నాన
పూర్వకమునకు ముక్తికాభావము పోషకమగు భవతి

యందును కలదు. అట్లే నానావిక గీతము కన్యమునకు
కన్యనియనుమోగా పోషకమునట్టి కన్య మనబు ప్రమాదిం
చి కావ్యమునదికీ తీవరిము నాన పూర్వకాంతినియోగక
యని పగ వీక్షించు ప్రాసమునను.

పద్మనాథము

పురియెదో అర్చింపామిగతు (కవిరాజు పాద)

తైమగు వీనుల విముక్తిప్రభావ
మమము విజయ ప్రతాప శోభి ప్రతే
వాసు నకట! పర్యామ మై వాసు నిరట
హాన గోమము కుటిల కన్యకమునాన
మాన్య దేవ విశ్రోహము మాయమన.

నిర్విరీక్షప్రతాప సందీప్తిశాలి
పూనపాటి విజయరామ భూషమాళి
తొలగి చనె నట మూర్ఖమునెడను బాణి
విప్పు నామలగిం నతి వీక్షితా వీను.

నటకలై భూతియు ముడిబాటి గాని
భూరజుకంఠనిర్గత శోభితిమ్ము
పాతె నిపూరితాత్రి నిర్భయము తొలగి
స్వర్గవాసులు జన్మ వ్యాకము కాంఠ.

అట్టి భూతివ్యాధిని వ్యాధి మూలయోగి
వాదము కల భూతి వ్యాధిని వ్యాధి
వాదము వ్యాధిని వ్యాధి వ్యాధి
నిరట; ప్రతయోగిమునకు నకట కలదు!

అనితాంతికతోర దృశ్యావలోక
కమున వివాహాన్నికల మూలము చని
కంట నీ ర్షిటి నిలువక కంఠి వాణు
నేటికిని సైత మీ గోస్తన ప్రవనతి.

భయక రాక్షస కన్యకలను బుధితులెదల
గీయు! కన్యకావ్యాధి! బుక్కుమంగు
ఒకానొక మిట్ట నింత కన్యకాభావము
మూలభూతి వ్యాధిని వ్యాధిని వ్యాధిని.

క్షత్రపరాజులు

ಪರಿಶೋಧಕರು ಸಹಿ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಸರಿಯಾದ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ.

౧. మహాక్షతప నహపానుడు

ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ, ೧೯೦೨-೦೩ರ ಹಂತದ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೆಯೇ ಹಾಗೂ, ಕುಳಿತು
 ಕೊಳ್ಳುವುದು, ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ
 ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ

౨. మహాక్షత్రవిజయనేనుడు
క్రి. శ. ౨౪౫. క్షత్రిపంశిమన పౌత సప్తపర్ణరాజు

శ్రీమద్భగవద్గీతా

[illegible][illegible]

2. ఆపద నశింప కల్గున బోధింపు
విప్రశంభుకావ్యము గ్రంథములు నలు
నానాపదైత వివరణపక్షమున
కావ్యములు మామలులు గానియు.

1870
 1871
 1872
 1873
 1874

[illegible]

(2) ಪೂರ್ವದಿಂದ ಬರುವ ವಾತವೇ ಶುಭವು.

1. *Adipose tissue*

১৮৭৫ সালের ১২ই আগস্ট
 ১৯০০ সালের ১২ই আগস্ট

గతకాలమునందును ఇట్లుగలదు.

[illegible][illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

శ్రీలక్ష్మి పురాణం

శ్రీమంత్రియే నమః | శ్రీమంత్రియే

మొదటి భాగము

శని చూచి కలలు వచ్చునని

[illegible]

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾ ಜಯಂತಿ ವಾಕರ ಯ?

శ్రీ: మృదంగమునకు.

అనుపద్యము మదానాగిరి— "ఈ పద్యము రెండవ దాని
కాదు. మొదట అట్లుంటాళిక మోత్తు ప్రాంతమున గలిగి
వచ్చినది. ఈ వానికి కొంత "వెండిపల్లె" అని
కోరికలతో బంధించి, "అది" అని నిండును. అప్పుడు
అట్లుంటాళిక నాని పద్యమొకటి, ఇట్లు "అనుపద్య"గా
మారు కలంబు కాదు." అని తెలిసికొని ప్రాంతము వచ్చితిమి.
అప్పుడనికి ప్రాంతమునకు వెళ్ళినది మొదటి యానాని
కేసు. పద్యములను, "అట్లుంటాళిక మోత్తు ప్రాంత
మొత్తమున" అను వాంఛన మొప్పి, "అ" ప్రాంతము
గలిగించియుండి, "అ" అనుపద్య గలిగియున్నది కావలయును,
మొదట మొత్తము "అ" అనుపద్య మొకటి కాని అట్లు
ప్రాంతమున కాని "అ" అనుపద్యమును అంకితమున
అప్పించును. పద్యమును అప్పించునట్లుగాను
కేసులోని యా మొదటిపద్యమును మోత్తు మదానాగిరి
యొక్క "అ" ప్రాంతమునకు వెళ్ళును. ఇట్లు
మోత్తునాని అప్పుడనికి "అ" మొత్తమున
అనుపద్య. ఇట్లుంటాళిక అప్పుడనికి తెలిసికొని ప్రాంతమున
కలంబు కలంబు గావించును, "అ" కావలయును కావలయును
అను వాని యా కేసులను వాకలమున మొదటి ప్రాంత
ప్రాంతము, ప్రాంతము మొత్తమున కాని
అను వాని యొకటి మొత్తమున.

నివరించును. ఇట్లు బ్రష్మమునకు అంకితము లున్నప్పుడు
అంతాత్మికముల ప్రాప్తి ప్రాప్తములు నడుచు తున్న
అంకితములను పొందు కును. ముఖ్యమునకు అంధకార
మును పొందెను. ప్రాప్తిని పొందెను. పొందెను.

అంధకారమును పొందెను. పొందెను. పొందెను.

అంధకారమును పొందెను. పొందెను. పొందెను.

అంధకారము

శ్రీ. శ్రీ. (అంధకారము)

పాపములయ్య

దివ్యమైనది అంధకారము ప్రాప్తిని పొందెను.
అంధకారమును పొందెను. పొందెను. పొందెను.

అంధకారము

అంధకారమును పొందెను. పొందెను. పొందెను.

అంధకారమును పొందెను. పొందెను. పొందెను.

అంధకారము

అంధకారమును పొందెను. పొందెను. పొందెను.

అంధకారమును పొందెను.

అంధకారమును పొందెను.

అంధకారమును పొందెను.

అంధకారమును పొందెను. పొందెను. పొందెను.

[illegible]

అంతే కాక జరిగినది మోక్షం 20 రూపాయ కంటే
గణించియుండును.

3

మార్గశ్రవణ మాసమునందున్న అష్టది వర్షి
యైనదెను. అతిమంచాచెప్పే ముంపులయ్యేవారక, విజయ
విక్రమ్ శ్రీరామ కృష్ణ లోకేశ్వరులు. పూజించు కొనిత
పూడి విజయ దీక్ష లొంగుదులందెను.

[illegible][illegible]

అందుచేత, ఈ అంశమును పరిశీలించి, అందుకు సంబంధించిన
చర్యలు తీసుకోవాలి.

"అవును! ప్రతి ముడుమూ పక్కా వాడనివ్వాలి
మరి చెప్పండి. వ్యాధిగ్రస్తముల నీ కంటే ఎక్కువ. వ్యాధిగ్రస్తం
లేదా?" అని చెప్పుచు, ఆ గారొక కారుముఠా విప్పిస్తూ
చూపెను.

[illegible]

18-2-19

[illegible]

—विद्यया— १०

[illegible][illegible]

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

1. విద్యార్థులు, 2. విద్యార్థిణులు, 3. విద్యార్థిణులు, 4. విద్యార్థి
 5. విద్యార్థి, 6. విద్యార్థి, 7. విద్యార్థి, 8. విద్యార్థి, 9. విద్యార్థి, 10. విద్యార్థి
 11. విద్యార్థి, 12. విద్యార్థి, 13. విద్యార్థి, 14. విద్యార్థి, 15. విద్యార్థి, 16. విద్యార్థి, 17. విద్యార్థి, 18. విద్యార్థి, 19. విద్యార్థి, 20. విద్యార్థి

“...చూడండి! అది అంతా నీవు నీవు...
...చూడండి! అది అంతా నీవు నీవు...
...చూడండి! అది అంతా నీవు నీవు...
...చూడండి! అది అంతా నీవు నీవు...”

హరి నేమియు చూచి పంపలేదు. కానియు
నడిచిపోవుచుండెను. ఆమెకు పదిమాసములు నిండెను.
అగ్రభక్తమహాత్మకున ఆమె కొక నేత్రోపనిగు మన
త్తును ముదయించెను. అది నేమియు నేమిలేదు.

[illegible][illegible]

కాని అది, అప్పుడే అందుకొని వెళ్ళి వచ్చి, అప్పుడు
కానీ అప్పుడే అందుకొని వెళ్ళి వచ్చి, అప్పుడు
దేవుని వీడి, దక్షిణ దేవుని వీడి, అప్పుడు

三

[illegible][illegible][illegible]

క్షత్రపరాజులు

3. మహాక్షత్రప యశోదాముకు

క్రీ. శ. ౨౩౮. క్షత్రపవంశమున నొక ప్రసిద్ధపాలకుడు

1. The first part of the document is a list of names and their corresponding addresses. The names are: John A. Smith, John B. Smith, John C. Smith, John D. Smith, John E. Smith, John F. Smith, John G. Smith, John H. Smith, John I. Smith, John J. Smith, John K. Smith, John L. Smith, John M. Smith, John N. Smith, John O. Smith, John P. Smith, John Q. Smith, John R. Smith, John S. Smith, John T. Smith, John U. Smith, John V. Smith, John W. Smith, John X. Smith, John Y. Smith, John Z. Smith. The addresses are: 123 Main St., 456 Main St., 789 Main St., 101 Main St., 202 Main St., 303 Main St., 404 Main St., 505 Main St., 606 Main St., 707 Main St., 808 Main St., 909 Main St., 1010 Main St., 1111 Main St., 1212 Main St., 1313 Main St., 1414 Main St., 1515 Main St., 1616 Main St., 1717 Main St., 1818 Main St., 1919 Main St., 2020 Main St., 2121 Main St., 2222 Main St., 2323 Main St., 2424 Main St., 2525 Main St., 2626 Main St., 2727 Main St., 2828 Main St., 2929 Main St., 3030 Main St., 3131 Main St., 3232 Main St., 3333 Main St., 3434 Main St., 3535 Main St., 3636 Main St., 3737 Main St., 3838 Main St., 3939 Main St., 4040 Main St., 4141 Main St., 4242 Main St., 4343 Main St., 4444 Main St., 4545 Main St., 4646 Main St., 4747 Main St., 4848 Main St., 4949 Main St., 5050 Main St., 5151 Main St., 5252 Main St., 5353 Main St., 5454 Main St., 5555 Main St., 5656 Main St., 5757 Main St., 5858 Main St., 5959 Main St., 6060 Main St., 6161 Main St., 6262 Main St., 6363 Main St., 6464 Main St., 6565 Main St., 6666 Main St., 6767 Main St., 6868 Main St., 6969 Main St., 7070 Main St., 7171 Main St., 7272 Main St., 7373 Main St., 7474 Main St., 7575 Main St., 7676 Main St., 7777 Main St., 7878 Main St., 7979 Main St., 8080 Main St., 8181 Main St., 8282 Main St., 8383 Main St., 8484 Main St., 8585 Main St., 8686 Main St., 8787 Main St., 8888 Main St., 8989 Main St., 9090 Main St., 9191 Main St., 9292 Main St., 9393 Main St., 9494 Main St., 9595 Main St., 9696 Main St., 9797 Main St., 9898 Main St., 9999 Main St.

నేడు చంద్రుడు ప్రతి పక్షాభిషేకదివసు. తత్కా-
లమున నానంది పుష్కరుంధియు బాగులుదీరి, రాజగృ-
హమునకునోము, క్రీడార్థమున, యూరగ సకర్తీంప-
బడెను. దీనినిలచి గుడిల మునెన్నో ప్రాత్ర యు. శిలు-
మొలకలెత్తెను. ఈ అనంత నేనాసమాధానములో తన
విజయుని కుండుమచ్చునను నాశే కల్గెను. ఈ సంగతి
పిండ్రులో నునిదికే నెను. ఒక యోతన కన్యకాస్మృతియని
తెలిసియు, పురుషు నాసేను నె యుండిరి. నీ నానానిని
మొల్ల మొల్లగా కలరించుచుండెను. మొలలు కాల్యలము
నకునుదుండెను. తన మనోనాగుడు అత్తాబ్రాహ్మ సు-
పని ముచ్చుయుండెను. గుడిల కాల్యలమునం శ్రద్ధగా
చూచియుండెను. తనుపరి ఆస్తియును బనుకొందిరి.
గుడిల విశేషకత్తనో పరికిరించుచుండెను. కాని విజయ-
ుండును లేదన్నాను. అటు పై నగములు కనెచివాయెను.
అందును పురుషుడు లేదన్నాను. చివరకు క్రీడారి
యధిష్ఠించియుండిన మత్తగజ మొక్కటియే నకుకబడి
యుండెను. గుడిల విజయుని గాంధక పొవుటచే చాల
దుఃఖించుచుండెను. ఇంతలో మత్తగజమున నున్న
బడిన అంతారీయండు చంద్రుడు ప్రత్యక్షవర్తి పరివార
సమేతుడై యుగించెను. గుడిల నేలలో ఆని గాంచి
నందినే కంఠమునెత్తెను. తన పుట్టుకమునం. నేకచం-
గెను. తండ్రియు నామె నకుకరించుచుండెను. అమె

నివాసిని, చూచిచూచి, కెప్పుడు నోక కెక్కడని నేల
నూలెను. చూచుచు నామెనుపట్టుకొని “ఏమిన్నో! అట్లని
టివి?” అనెను.

“అర్ధదే విజయండు—నా తాలవి తండ్రి—చక్ర
కర్త—తండ్రి! క్షమింపుము” అని గుడిల ప్రాణములను
విడిచెను.

లోకవృత్తము

పురాణం సూర్యనారాయణ తిరుగు గారు

ధర యందువాటిక బాతాలోకమున తేరె నశ్వము ధర్మమా నన్నగిరిచే
తనము మున్నైన యుత్తమకృతుల్ నని జొచ్చె దొలుకాతి వక్త్రచాసము హెచ్చె
తండ్రితో గొమరుండు తగవానఁగాఁ బాఠె ప్రభవునిండు దుఢాశ ప్రబు మయ్య
జనునచాసలము స్త్రీకాతి కెచ్చుగఁ జేరె బునుమండు స్త్రీకింకరతె నోరె
కన్యములు చుట్టకొనుచుండె శిష్టులకును - దుష్టులకు ప్రభవము సంగృహ మయ్య
గలికిఁ బదునాల్గుచెలవైకఁ గాకమునుపె - యిట్లు లగుచుండ నికము శిష్టు లగునో?

[illegible][illegible]

క్రమమున గ్రహగణమునకు వారము
మొదలు పెట్టినది (1952). పుస్తకము 1952

విధిమిది. అయితే అందులో నుండి గీత విధానము
 ఏమి వుంటుంది? అది అనుభవము అనిపిస్తుంది.
 అది అనుభవము అనిపిస్తుంది. అది అనుభవము
 అనిపిస్తుంది. అది అనుభవము అనిపిస్తుంది.
 అది అనుభవము అనిపిస్తుంది. అది అనుభవము
 అనిపిస్తుంది. అది అనుభవము అనిపిస్తుంది.
 అది అనుభవము అనిపిస్తుంది. అది అనుభవము
 అనిపిస్తుంది. అది అనుభవము అనిపిస్తుంది.

[illegible][illegible]

భూతాకాశమున గల నమకై దొరపాములది

[illegible][illegible][illegible][illegible]

[illegible]

అది మనము కన్నీటి కప్పుల నుంచును
 "మనము, భారతీయ మనము" అని మనము
 నాడుకాని నాడుకాని అది. ఈ దృక్పథము
 మనము నాడుకాని నాడుకాని నాడుకాని
 నాడుకాని.

1. *பெரிய கல்* - பெரிய கல்
 2. *பெரிய கல்* - பெரிய கல்
 3. *பெரிய கல்* - பெரிய கல்
 4. *பெரிய கல்* - பெரிய கல்
 5. *பெரிய கல்* - பெரிய கல்
 6. *பெரிய கல்* - பெரிய கல்
 7. *பெரிய கல்* - பெரிய கல்
 8. *பெரிய கல்* - பெரிய கல்
 9. *பெரிய கல்* - பெரிய கல்
 10. *பெரிய கல்* - பெரிய கல்

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

[illegible][illegible]

"మనకు మహాభక్తులు వారి యిది, మన
యందును వారు భక్తి, మనమును మనమును
వారు భక్తియును మనమును మనమును

“ఇంతవరకు మనము ఖండపత్రికయును దిలకించితిమి. ఇక పూర్వపత్రికయును దిలకింప నలయును. ఇందు “నేతి” యను పదమువలన తావులేదు. ఒకసంఘమును వీడి మరి యొకసంఘము, ఒకకాశిని వీడి వేట్రాకజాది పూర్వ పత్రికయును గ్రహింప జాలదు. అట్లు గ్రహించితిమిమట మన కల్పన; భ్రమ.

“గురువారా! పరిశంసించుచున్న శిష్యున కిదిమిగిలినది చెప్పి కర్తవ్యమును కావులంధర్మముగానా? నాభృత్రికలకు నేను నిజముగానే చేయను. వివాహమైనదగు నొకవలసిన నిబంధనను. కాంక్షక గాదోయ అర్థిక్ష్మతిక పిమ్మటవానమును గర్హించుటకు బ్రయత్నించును. శాస్త్రీయ శిష్టత్వమును యాదాశపద్ధతియు నలవిదునెట్లుచూయును. నాశీశాశోభనము నాభృత్రికాశిష్యయును నర్హింపుచు న్నాడును. అందుకు తిరస్కరింప వలెనవగలవారినిగ జేయుట కభోరాత్రములు పాటించుచును. “జనజగన్మాథా మానవకోటి పాపభారమును వాళిరమున మోపును. ఆభారమువలన ప్రంగి కృతింపుచు పంపింతును. పలు భావలబోధన పరిశంసంపకుల మానవులకు కాంతి గలుగును” అని తిరిగి గురుపంపకుల పదకవలములనివ గడిరి. నాయనగా శిష్యుని అపవిత్రావృత్తుల నభివేక మొనర్చుచు “విభాష” అని ముహూర్తనిరి. సమస్యలు న్నాన్త ప్రాప్తులు నొందిరి. అప్రమత్తుముగ జయజయచి వాదము లొనర్చిరి.

మీ బావగారు కర్పూరమును పల్లెమున వలి నంద శ్రీరామచంద్రమాత్రీ సమ్మతియును నిలుచుండ ఆయా శిష్యులై పుల నిర్దురుపిల్లలు నిలిచి మంగళవోహరి వాదించుచున్నది. అప్పుడు అట్లు నన్నువీలిచి యెల్లని మత ప్రక్కను నొలుచుండెట్లు. నానెమక నామె నిలుచుండెను. నాయనగా రెల్లనినెమక నిలిచిరి. అప్రయత్నముగ నేమి “చూతి జగన్మంగళం వారేన్నమం” అను సూక్తిగానమును నాదించుచున్నది. పిల్లలను లేచి నిలిచి తవట్లు చదువును మ్రెనుగించి పోలివాచుస్మరణ జేయు తొచ్చిరి. కేంకాయలు గొట్టిరి. పరస్పరము కాగి లిండుకొనిరి. హృదయముల విప్పి మాట్లాడుకొనిరి. ఒకరి

నొకరు దోచ విరహిత దృక్పథుల దిలకింపజొచ్చిరి. అప్పు టిరి సాయంత్రినము మాడుగంట లాయెను. వాగ్మహిమను శాంతి తరంగములు మిన్ను ముట్టజొచ్చెను. వ్యాసశిష్యుల వును శ్మశ్రానాయకుగ చూడగలిగినవాడే గదా మృత్యుం జయుడనును. గరళమును చవిచూడగలిగినవాడే గదా యమృతమును చవిచూడగలుగును!

రాజ్యలక్ష్మీ! ఏమిచెప్పుచును; వ్రాయు లెట్లు! అప్పటి చూడదము, అపరిశయము- అనిర్వచనము! సామాన్ అన్నపూర్ణనుబోలి యాస్మిగాను నోసేనోలు నెవ్వరు వెంటయుంట ప్రవేశించిరి. వీడిగంటలకు వంట కిచ్చుచుండెను. స్త్రీపురుషులు ముప్పదియందవరకు సోదనమునకు నొచ్చిందేరి. పిల్ల లిద్దరు స్నానముచేసి వ్రేలుముడులు వీసుమీద తొండవల నుంచింప మోమనందరి చంద్రరేఖకు కాలుక కన్న ఒకచువీయకాంతివచ్చె నయ్యుచుండ ప్రతియొక్కరి సమ్మృభమువలన కం నోడ అప్పుడే సప్తములును, నాదతరంగవచ్చుములు గనింగిరి. పిల్లలై పూజ్యముతోగూడిన పాస్తకాలములును పదనమిడుములతో పద్యములువేసిరి. వానిమీద విత్తలు పనిచెసిరి. పంజాలో వేదతార్కనలు జపములు పూర్తియాయెను. వేదగానము జరిగెను. పిమ్మట మీబావగారు గంగానంద్రుని మాత్రీ మహావైద్యమును వెల్లిరి. మంగళవోహరము లిచ్చిరి. భోజనమువలన గనింగిరి. వంగిలువేసికొని కృష్ణకర్ణ మృగము, రామకర్ణమృగము, గీడిగోవిందము, క్రొవ్వు పక్షిలానిగంగిరియందలి శ్లోకములు చదువుచుండెరి. అన్నకు పిల్లలును, మీ బావగారును విసవకర్రలతోడ విడచుచు కానిలసినపదార్థముల నేమిచును, సరిపి జల్లాపములు మోపులు మొదలగువాని ద్వారమున పగవారిని నీలబొజులముల నర్హింపుచుండెరి. భగవద్వాచు సుగంధలవన గృహమునందయు ప్రతిగిరింపుచుండెను. పిల్లలను లేచి నీలము కడుచుకొనివచ్చి పంజాయగులమీద నొచ్చుండిరి. పక్షి, తంబూలముల నిప్పువలెచ్చుట మీబావగారును, పిల్లలును, మేమును భుజించితిమి.

అప్పటి రాత్రి పదిగంటలు చాలెను. చంద్రోదయమాయెను. తిను చంద్రిత్రితి మొనరుండెను. పనివారప్రభు భోజనము పెట్టిరిని. తోడుకోడల నివారింపక నిద్రి

[illegible][illegible]

“జయతి జగన్మంగళం హరేర్మామం”.

ಮುಖ್ಯ ಅಧ್ಯಾಪಕರು

ಪೆಟ್ಟು ರಾಮಪ್ಪ

[ಸಿ. ಮದ್ವಾನಲೆ ದಿವಿ.]

మరద్యము

22. *Chrysomelidae* (continued)

కాచి కామిని పోచి వేచి మోచి

ప్రముఖ వీరుడు సీతమ్మ నాటకం.

కనుకను గాన రాకమే నను కరారి

వినునోహములోఁ - మాధురి నైఱ

1875

200-30 100-30 100-30

శేష! యా దృశముగ నాదు జీవితము

78. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 2205. 2206. 2207. 2208. 2209. 2210. 2211. 2212. 2213. 2214. 2215. 2216. 2217. 2218. 2219. 2220. 2221. 2222. 2223. 2224. 2225. 2226. 2227. 2228. 2229. 2230. 2231. 2232. 2233. 2234. 2235. 2236. 2237. 2238. 2239. 2240. 2241. 2242. 2243. 2244. 2245. 2246. 2247. 2248. 2249. 2250. 2251. 2252. 2253. 2254. 2255. 2256. 2257. 2258. 2259. 2260. 2261. 2262. 2263. 2264. 2265. 2266. 2267. 2268. 2269. 2270. 2271. 2272. 2273. 2274. 2275. 2276. 2277. 2278. 2279. 2280. 2281. 2282. 2283. 2284. 2285. 2286. 2287. 2288. 2289. 2290. 2291. 2292. 2293. 2294. 2295. 2296. 2297. 2298. 2299. 2300. 2301. 2302. 2303. 2304. 2305. 2306. 2307. 2308. 2309. 2310. 2311. 2312. 2313. 2314. 2315. 2316. 2317. 2318. 2319. 2320. 2321. 2322. 2323. 2324. 2325. 2326. 2327. 2328. 2329. 2330. 2331. 2332. 2333. 2334. 2335. 2336. 2337. 2338. 2339. 2340. 2341. 2342. 2343. 2344. 2345. 2346. 2347. 2348. 2349. 2350. 2351. 2352. 2353. 2354. 2355. 2356. 2357. 2358. 2359. 2360. 2361. 2362. 2363. 2364. 2365. 2366. 2367. 2368. 2369. 2370. 2371. 2372. 2373. 2374. 2375. 2376. 2377. 2378. 2379. 2380. 2381. 2382. 2383. 2384. 2385. 2386. 2387. 2388. 2389. 2390. 2391. 2392. 2393. 2394. 2395. 2396. 2397. 2398. 2399. 2400. 2401. 2402. 2403. 2404. 2405. 2406. 2407. 2408. 2409. 2410. 2411. 2412. 2413. 2414. 2415. 2416. 2417. 2418. 2419. 2420. 2421. 2422. 2423. 2424. 2425. 2426. 2427. 2428. 2429. 2430. 2431. 2432. 2433. 2434. 2435. 2436. 2437. 2438. 2439. 2440. 2441. 2442. 2443. 2444. 2445. 2446. 2447. 2448. 2449. 2450. 2451. 2452. 2453. 2454. 2455. 2456. 2457. 2458. 2459. 2460. 2461. 2462. 2463. 2464. 2465. 2466. 2467. 2468. 2469. 2470. 2471. 2472. 2473. 2474. 2475. 2476. 2477. 2478. 2479. 2480. 2481. 2482. 2483. 2484. 2485. 2486. 2487. 2488. 2489. 2490. 2491. 2492. 2493. 2494. 2495. 2496. 2497. 2498. 2499. 2500. 2501. 2502. 2503. 2504. 2505. 2506. 2507. 2508. 2509. 2510. 2511. 2512. 2513. 2514. 2515. 2516. 2517. 2518. 2519. 2520. 2521. 2522. 2523. 2524. 2525. 2526. 2527. 2528. 2529. 2530. 2531. 2532. 2533. 2534. 2535. 2536. 2537. 2538. 2539. 2540. 2541. 2542. 2543. 2544. 2545. 2546. 2547. 2548. 2549. 2550. 2551. 2552. 2553. 2554. 2555. 2556. 2557. 2558. 2559. 2560. 2561. 2562. 2563. 2564. 2565. 2566. 2567. 2568. 2569. 2570. 2571

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

రాధికర వీధిరంగుల గురునాథులు.

బాల్య యోగన లహరీ ప్రపాద పూత

మీన యిరువదినాఁగిగు హఃపము॥

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

174-2 2000 5 17 10 00 00 00 00

[illegible]

కావలసిన దృఢాశ్చయ చిహ్నములైనవి

8-20 20-10-10 7-8-10 8-10-10.

1875

దేవ, నీదిముద్రా పుష్పములలె నీ ప్రాచీన తా
 ప్రి గ్రంథములు లేకు ప్రమాదముల కంతగ జో
 యవు. కావున నా రాక్షసుడు క్రియలను నీవంత
 పుత్రములు తిరుగకెడి యట్ల నుండెనా క్రియలు విం
 యునైవః కలకాలమునో ధింపఁబుట్టిరి. అంత నా యా
 క్షిన్య మీయి తిప్పవ! కార్మిపులు వానినవకు
 వింకోర లి ముక్కున మిట్టపియి కావఁబుట్టును. అం
 తరం వెంకట పుత్రులు శ్రీకృష్ణాచార్యుల యక్షముల
 ప్రత్యక్షమయ్యెను. మీయిచ్చితి నొక పుత్రమును ము
 వగాఁ గూర్చి ప్రార్థితి. కాని యా యక్షుల ముద్రా
 యును జూరఁగలమున ముండెను. ఈ బంధాక్షరముల
 ముగిసెనో యెందుకే నీ నాథులు గడిపెను, నా
 యోమీమయుఁ గలఁగ లేదు. తిరు కార్మిపులు నామె
 ద్దెలి పలుకఁగలదు నా విరాట కర్మింజెరి నా
 గులంపి నీ నాథి, నీనాథీయనీ మహానాథాయును
 తిరువ్విఱాయుచేత యర్జును లేర్పడిరా, ముగ్ధా విగ్రహ
 వ్యయ వాకేచ్చె! వింజితి అంత కార్మిపులములము
 లితి తిండ్రియ, నీమిమలం నీ ప్రాచీన వ్యాధిని
 ముదిరి యెంకరి. ఈ లోతున ఈ యింటఁ గల తాటి
 గుఱుల పుష్పములన్నియు లేను తిరుగ చేసితిరి. ఎం
 దును పుష్ప స్థితిని ప్రమాదము నావరామం దెను. అం
 తరం నో వాడు నా క్రియలములను నీ నాథు
 యులము, విడిచియి నీ నాథాయు నాథు చేప్పెను. ముందరి
 ముగ్ధము మీయి నీ నాథాయుగము, నందె
 కానినాథు నావరములు, నావరానాథి నావరము
 నాథు, అర్జునుల ముద్రా విడిచివైచుండుటల, మి
 రిది యక్షములు జగ్గవంతులయ్యెను! అది వగుటగా
 ముగ్ధుల నాథు లయ్యెను: "అక్షేపము పెంజిరికియను
 పెద్దరింత్రం!"

గ్రంథాంతమునకుం జూరఁబుట్టును అర్జును
 గారి విలువను. అయ్యు నాటిమండియు నావరామ
 ముగ్ధా విగ్రహము కార్మిపుల వ్యాధియు నాధింపఁ
 జూరెడి నావరామము తాటియగుట పుష్పము అను
 గ్రముగ నుండెను. కాని కంపిత్రాగము మా బంధువు
 లుగో నోకరింపఁజేసి కర్మములములచేరి, నా క్రియ

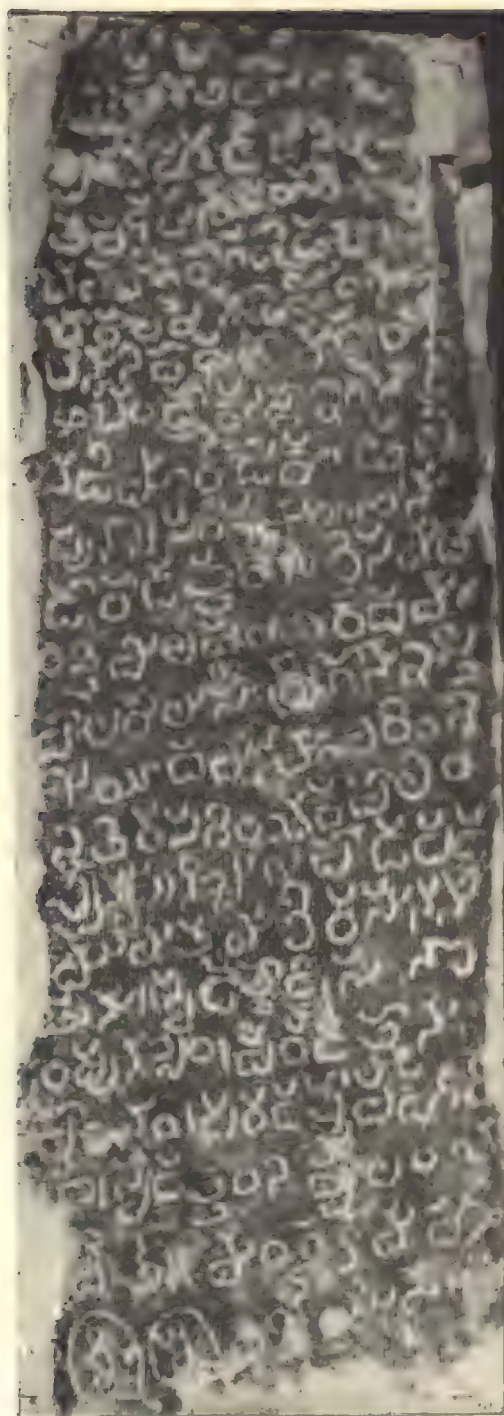
మును కాని నోకరిచి నమిపుటల ముగ్ధులని, నాది
 లోగల యధికాక్షములు నీ నాథులనే జూర్చి, ముగ్ధ
 ముమిది లేరిన జూరెడినావరామము ముగ్ధులమును:

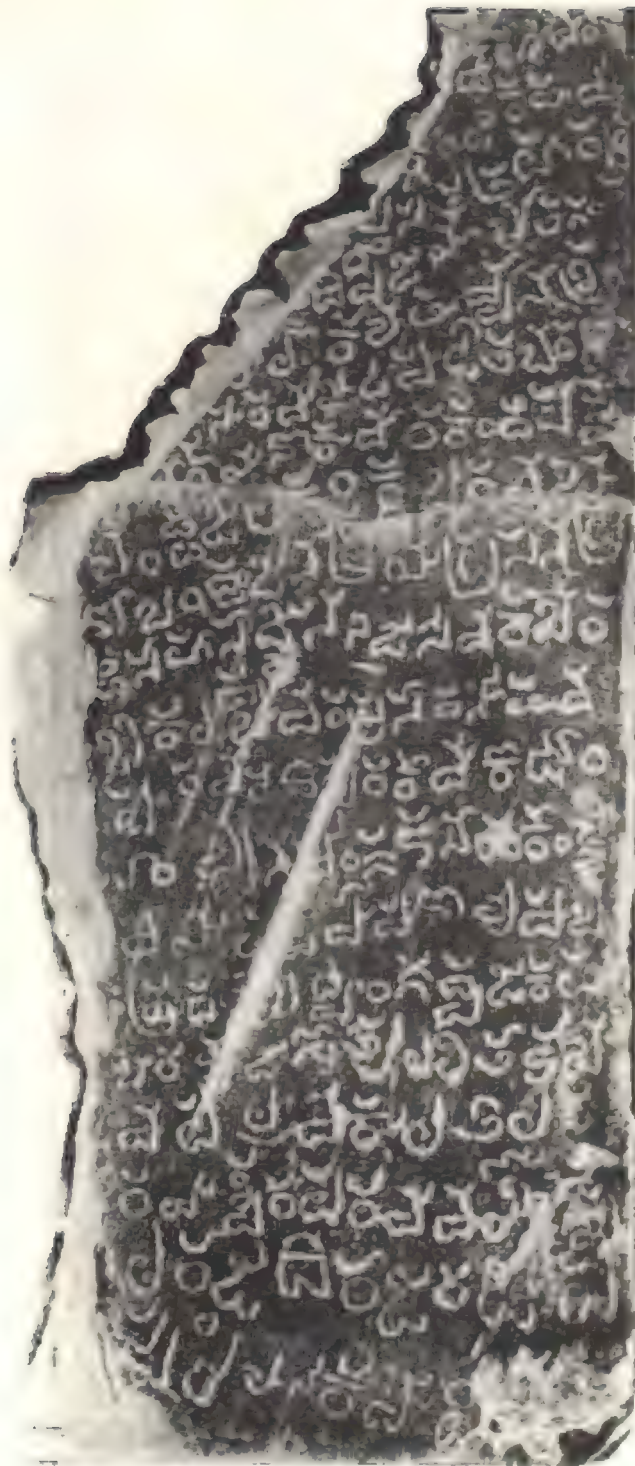
"అక్షేపము: పెంజిరికియను పెద్దరింత్రం,
 కూర్చుడిక్కున నొమ్మినిమూలనవున!"

3

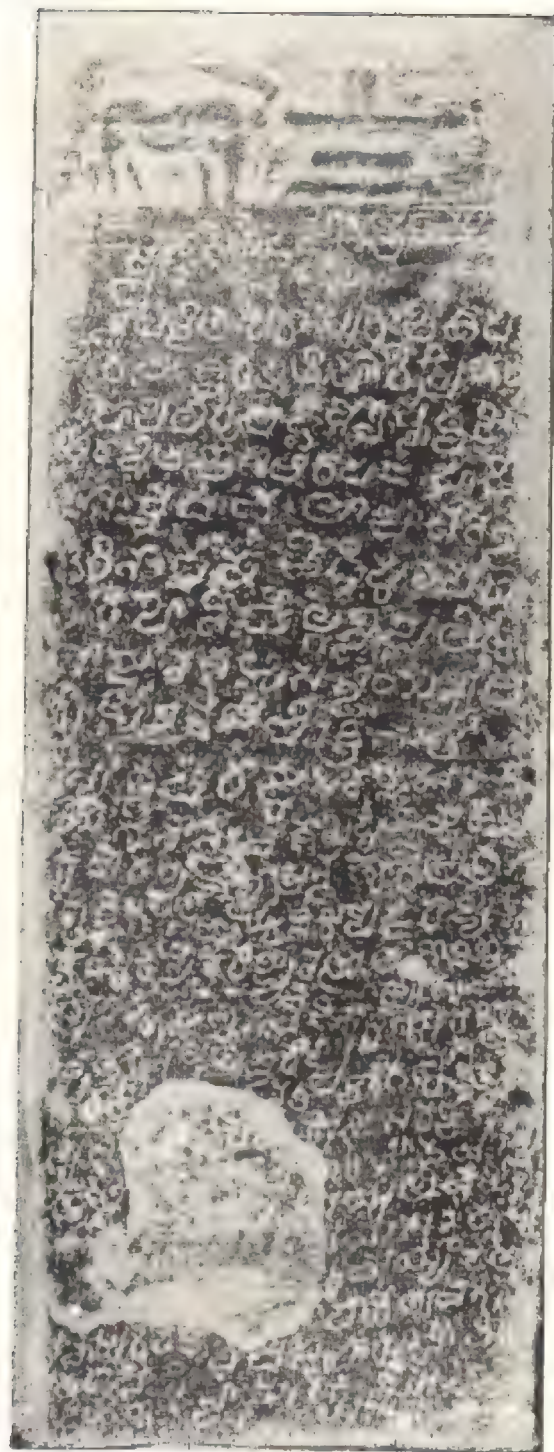
అప్పటికంతయు మా యింట పెద్దయును లేని
 మైక మిట్టెయ నుండు కను. నీయులపుడు మా కార్మిపు
 మును నీ నీ నాథీయమును, అర్జునై ముగ్ధులై
 వింజిరిచితి కార్మిపుల గులంపియి నీమిమలమున,
 కలగలమును ప్రార్థింప, అంతరం ముగ్ధులు నావరామ
 ములమునాథు!

"పెంజిరికి" కాని నీమిమల పుష్ప స్థితియగు
 నుండెను. నర్జునోత్సములను ముగ్ధులై ముగ్ధా విగ్రహ
 వింజిపు నావరామ విరామము పెంజు ప్రాచీనము నావర.
 ము వింజు నీనాథాయును లేరి. అంత కార్మిపుల
 నిలుపు. కాని నాథి యుండుట నావరామ నీ నాథాయు
 విట్టెనిగి. కావున నా క్రియలములము వర్జము, ము
 విడిచియెంకరి. నీనాథాయు నావరామ నీనాథాయు
 విడిచి యుండుటలమునాథు, నోరెయి! అంత ప్రాచీ
 నమును నర్జునుల నీ నాథాయు, ముగ్ధులమునాథును నీ
 ప్రాచీనము నీనాథాయును ముగ్ధము నర్జునులము, అం
 తరం ముగ్ధము వింజిరిచితి, నీమిమలము
 లేరిచ్చి, యుగ్ధులై నావరామము నీనాథాయు
 రనియును, చాల కాలము శ్రీతి ము వింజు ను
 గ్రామ ప్రదేశము "నాటి పెర" తిది వర్జ
 వారంపఁచును వింజెడియును చరితము. కాని,
 యుగ్ధులై విట్టెనిగి లేరి! నీ నాథాయు నావరామము
 లేరి, నావరామము పరికించి ముగ్ధులని. ఎందును నాథు
 విడిచియెంకరి. అంతరం నీనాథాయు
 నూర్చుండి, నూర్చిచెలల ముగ్ధములుంటి. లేని
 ముండి ముగ్ధులను నీమిమల ముగ్ధులమునాథాయు
 ముగ్ధులగా, నావరామము ముగ్ధులమునాథాయు. నాథు

శిల్ప వశాననము-సంగమేశ్వరము-రెండవ ప్రక్క-
 (మాను, విభవ సం. కార్తికమాసపు భారతి, పుటలు 2౯౩-2౯౪)

బౌద్ధశాసనము-సన్నమూరు
(మూడు, విభవ సం. కార్తికమాసపు భారతి, పుట 3౯౬)

౫. విష్ణుచిదంబర గొలుపు-సంద్యాల

లకు కాంచన కుండలములు సేకూరుటయు — ఇవియే వాకులకు కోరికలు!

సందేహపరిమలకల యువకులు, కోమలము నందుపై న బడి, రాసిగొట్టము చేతఁ బుచ్చుకొనిరి. ఇప్పుడే దిశ

ఈ కోరికల కన్నిటికిని కల్పకరువను మహావక్తు విప్రుడు సంతకముఁ బడెనున్నది. ఆపరాగ మెంత విస్తీర్ణ ముగనందానందో యాచి, ద్వంద్వప కమ, సుఖ-మృగలను త్రవ్వి, దాని పట్టుకేలకు పెల్లగించితిమి. కాని, అది నూ పిల్ల దాని నీడెనిదికో? ఇది విహాయిని దిద్ది రాసిగొట్టమే! ఈ గుణ కాంక్షింకమునకు నుప్పరూలిపట్టు ప్రసంగింపాతిమి. నే నందఱు గ్రహించుకొనితిని, "వామనాచారా! ఇక ముట్టును చాటి యొకమాటు త్రవ్వి చూడండి. ఇంకే పెద్దపప్పుపుగాని కానఁబడెనయెడల, ఈ రాసిగొట్టమును యథాస్థానము నందు పూడ్చివేయఁడు. దీనినిలన మనకు గాకసోయిన ముందువారికికేవల మనస్సంతృప్తి గలుగవచ్చును!" అని నేను పిల్లలను హెచ్చరించితిని. వామనలు మాత్రము వారలకు నచ్చలేదు. వారు ముట్టును త్రవ్వి, మఱి యే పప్పుపుగాని యగుట లేదు. నిశ్చయించుకొని, త్రవ్వినపప్పు వెనుకటి ప్రదేశమునఁ జేర్చి, ఇదియే లానవాలు పట్టు

కొనఁచుండే! నీకటి గమలవడనే మేమును నిన్ను కోయ నమొగములతో నింటి మొగము పెట్టితిమి.

E

ఇంక, తప్పులు కేమున్నవి? సామర్థ్యంబును కోరులు కొల్లకొని కష్టపడినది, ఆ సమయమున యింక నందఱును విద్యకు కుదలి నుండుట. నేను మాత్రము పూర్వకాలకు పూర్వకు లొడగిన యా రాసిగొట్టమున కభిషేకము చేసి దవ్యక్తముగ దానికి లూటా పునఃస్థాపనము లొనఁ గించి, పిమ్మట దానినిల నూడినది మోపితిని. దిన్న రాత్రీగడచే నివర్ణంబున నందఱు రాసిలేకు అందుఁ గాన కచ్చెను. ఆ సందర్భంబి నొందిన ఈశ్వర కృపాదములు విశ్రాంతి పఁబడియుండెను:—

“ఆకాశ పరం దుఃఖం”

“నిరాశ పరమం శుఖం”

మదిలోనున్న నా చేతినుండి చివారున ఆ రాగి
 చేతిలబడి నువ్వెంతో, నా చేతినుండి నువ్వెంతో
 దైవము, తప్పులు చేయుచుకొందును కదూ!" యని
 దైవమున విలపించెను. ఎవరేమనుకొన్నను, శేను
 మాత్రము నినులవడక, మహాకీర్త్య సంపన్నుడైన
 మా పూర్వీకుఁడు సామాన్యునైన భవరాసులు దానిధర్మ
 ములకు వినియోగించి, తన యమాత్యునుభవమును
 మాత్రము సంభవించిరి కాశ్యప కన్యకుగ నొకటి సం
 తంతుము కన్యకా పుత్ర, నువ్వొకప్పుడు నిమిత్తము
 నా ధర్మము శేను శిష్యుని పుత్రుని యుత్సవించిరి.
 శేటికిని దేవతార్చనా సమయమున నే నావదిత్రపేటి
 కను భక్త్యర్థమున పూజించుచున్నాఁడును. మఱి
 పూర్వ లోపఁగు కాంచనాదులు త్పూజంగురములు; వారు
 చేతనే ధర్మోపదేశము మాత్రము కాశ్యపకన్యకు గలిగి
 తమసారులగు వారలను తప్పక తరింపజేయును.

దశకంఠరావణతత్త్వము

శ్రీ విక్రమ దేవవర్మ గారు

ప్రముగుడి గొంగుూగిది ధ్వనించుటకే దశకంఠరావణ వామ మున్న

సగము పేరునుగూడ జగమున వామటన్ దశకంఠ యని నానా యనుచును

విలునాడును నుండ నని కుంభవర్యాయము లగు గ్రీవాకంఠరాలును జేచె

దమవాతఁ బదితల లిరువది చేతులు కట్టించినాఁ డాదకవివరూడు

గానిచోఁ బాదయుగ మంత కాయ భరము- మోహంగల్గెనె? యటవంటిబూడిం గిట్ట

జనని మని మఱి పిల్లలు గనెనె జగతి? - నట్టియె జవించిన నపుడ గిట్టకున్నె?

కొంతకాలం కింఘ పీ విమానం రాజమండ్రి వచ్చి గోదావరిలో దిగింది. ఇటీవల పీ కోడా విమానాలవచ్చి గోదావరి తిప్పమీద వంతెనకి ఉత్తరంగా దయచేయి. వెనకటిది బలంమించి ఎగిరేదికాని, ఈ కొంతగా భూమిమించి వంటంకున్నానని ఎగిరే కకం, ఆమల విమానంలో దేవతలు బైటాయింవలసిందిగాని, తీరా మాత్రం చూడకపోయింది. వర్షవానంబట్టి కొద్ది కాలం తీరా నుండి అంతా అంతా పీ విమానం పోయేదని నాకు తెలియించి వాళ్ళే అవుతారు. ఆ విధినివేళకు వ్యాపారంమీద వచ్చినవారందరినీ, ముందు రాజమండ్రిలో ఉన్నవామా, ఇతరవామా, భూమి కామా, విశాఖపట్నములో దిగువామా, అంతర్వర్తములో దిగువామా, భారతవామాలో దిగువామా అని నులకొంటాయి ప్రాంతంబందుకోలేదు. వేళ్ళకు నుకారాలకి ఏకాగ్రతం ఉండడం చాలా ఆదురు అక్క, తీరాలో, నులకొంటాయి విమానంకంటే ముందు వ్యాపారమే ఎగిరేవామంటే గావున, ఎవరో దేవతలు ముందు కింఘ మామనని వారు రాజమండ్రిలో దిగేశారు. విమానం ఆకాశంలో వెళ్ళేటొప్పున్నది అంత మాత్రానీ ఉన్నది మాత్రం వీరు దిక్కులు పెట్టలేదు. అది నలుగురి వారి ఉన్నప్పుడు వారి దిక్కులకివల్ల వాన్ని పక్కకాయించడానికి పీ, వాంట్లా దిక్కులు ఎక్కయించారు చక్కని జంతువున్న మామకారాని వీరునుబట్టి పీ వాంట్లా దిక్కులు. ఇది గాక, వీన్న ఎదురుకి పంపించాయటా, పట్ట ఎదురుకి పొడికరూపాలటా, ఇంకాకాశానికి వాంట్లా మాయాని పైలంకి కంఠమైన రూపాలటా, కేట్లలో వీరు వాంట్లా ఎదురు ఎగిరేసి, తిక్కులు నేలమీద తగిలిపోయారు. వీన్న ఎదురు అయిచారు నిమిషాలు; పెద్దది పది పది పాడు - తిక్కులు రూపాలటా తిక్కుమాయం, ఎన్నంత తీపులేను. ఇంకా బంకమీద ఎవరో పడవలో పీ బాటుకోంతో పో తిక్కులించి, జనం తీర్చానికి ఇంత తీర్చికా జేర్చారు. ఇంకా పీలంకిమీదకి దిగింబా పావులులగానీ వేంచేసేవప్పుడు ప్రీపులులు ఇంకకంటే శక్తితో వచ్చినా, ఇంత తీపులనిగా మునుపు చెప్పింపలేదు.

కొంత పనియిచ్చునో, భవంకంటే సాహసమే ముందుగా వచ్చి పనియిచ్చునో. అందుకని చాలామంది వాళ్ళు సాహసంతో వేరాల చేస్తూ జరిపాగా, సాహసం (కీర్తి) గొంతు అంతా ముగియ (ముగియ)నే ఎక్కి పికాన దిగుతున్నానని. ప్రీపు కొద్దిమంది మాత్రమే ఎక్కిపోయారు. ఒక ముసలమ్మ తన ప్రాణానికి తెలియక కత్తతోపాటు ఎక్కించు. "హిట్టెన్" లోనే ప్రమాదంవచ్చి ముసలమ్మలు పోయి గతా అనే కత్త గొడ్డి, ఇద్దరు పిల్లలు కెప్పుడో దొక్కారని. బంకమీదకి వెళ్ళలేనివారు, విమానం దిగుమీద తిగిపోవుడు. బయలుపేజి చూడక ఇవలకి వచ్చి వైచేయాని సంతోషించే వారు. అనిగా, విమానం పూతల వచ్చేసరికి జవానికి తిక్కున్నానో, తిక్కున్నానో బయలుపేరాయి. ఇది ఎన్ని సార్లు మాత్రం ఆంధ్రానది అనుకుంటున్న గావున, "అక్క! నేనప్పుడే హామాటూ ఇంచాడెం!" అని కొందరు బయలు కొద్దిమందివారు. పాలకొల్లులోని ఇది నలుగురిగిగిలప్పుడు ఇది ఒక గ్రామం మీంచి పోతుంటే, అక్కడ తిద్దం జరుగుతోంటు, భోక్తలు భోక్తలు నిర్దుష్టమైన, కత్త పోతంకలుపునన్నాడు, ఈవిమానపు హోరికి యజమాని వీరులోకి ఎగిరి పక్షిచుగా ఎగిరి పోతున్న విమానాన్ని చూసి, తిత్తదేవతానంలో పొరుగున్న గోదాల్లా తక్కులంకించునని మిగిలిన మిగిలిన అంటుండగా వేరలో గారవరంగా అయిన్ని నడిపిలోకి ఈవిచ్చు, "ఇంకామాస్తావేమిటి గోపాలం, ఎగిరింకా! తిద్దం పట్టేవచ్చేనే" అని కడుగునన్నాడు. ఇది ఆకాశప్రాయం అంటే ఏంప్రమాదమో అని మంత్రిం చెప్పేఅయన, "ఇక్కడికి మీనాన్న గాక అక్కకి విమానదర్శనం చేయించారు, ఏమి పిక్కళ్ళి" అని ముగియన్నాడు. "ఇక్కడ, అంతమామటా ముందు దిక్కుచూసి, తరువాత మిగిలిన చేసుననేవారు. ఇది ఒక అమృతాన్ని పోయింది. దాని భృంగలాంటివైనది వీరి వినువాడనే, జనం ఇవలకివచ్చి చూడడం పరిపాటై

[illegible][illegible]

అదీగార, నగలలోకాలలోనూ ఉంటూండే జ్యోతి
తెలుపించు పరిమళి నానూలవారికి బ్రహ్మగారు ఏ
విమానపు కుక్కెన్ను కే. శివోని బాకెనాటు—కొంచు
గమక మామూలు లంచం లాగకుండానే ఇచ్చారట ఆ
దైవపు మాత్రం. ఇంకొకరినానూ మాను చేశాడం
టాకుగాని విమానంమించేట యుద్ధం గావించింది.
ప్రశస్తిం ఒక హింబూంబానో ఒకయిదనుకు కేవలదే,
తావారి ముగ్ధునిబాటుచేప్పి నానూల విమానపు
కారు చేయిస్తామని ప్రతి గొట్టుకొట్టి, విమానం మంచి
తేగంటో ఉన్నప్పుడు లాంబికామొక్క నివారితేవెట్టు
కొండకి నగలకొనాడు. అంతయొక్కరూ వెట్టు ఒక పుగు
డుకోటలట, అరిడ అక్కడికి చాలాదూరాన్ని ఉన్న
ఒక గోటికి వె. కేగాని నీలవం చూచుండుట, చూ
ట్టడ ఆతి వేగంగావల్లే నానూలవిమానం కంట అదిగి ప్ర
కారం చిటికలో తీసుకువచ్చి అదిగంగా ఆగిపోయె
ఉన్నావెట్టున్న అదానంచావూల గోటాడు వర్ధించినా
ల్లోమాటు ఏదియెట్టు అదానంలోనూ సరే విమానం
నిర్మించుచున్న, ఇనుపనీకలో నానూలం ఎక్కించి
చాన్ని చేతిచేత్తి యుద్ధం ప్రతివల్ల, వేచివచ్చి కేందరి
చేరుకుంటున్న ఉంక. వెన్ను నగలవారు! నానూ
వ్యం అని చూస్తున్నారనమిటి? "హం."

ఇట్లా, చాలామంది వనకమాపుమానీ హిందువుల
పూర్వప్రతిష్ఠ చేయటాండా, కొన్నికొన్ని వల్ల,
విమానం ఎక్కివెచ్చినవారై ఏక్కని వారై సంభాష
గాలు జరుగుతోచ్చాయి. విమానం ఎక్కివచ్చుటలో ఎం
దేవా ఇతరగ్రామం సమంకి వెళ్లివచ్చుట అతిగానిది
సీత్యైకవానాయక మగా కట్ట జరిగి చిరగట! నానూ
లం జరుగుతోచ్చింది—అయి అక్కవెతనాత అతిని
ముఖంలో ఏమన్నా మాట్లు ఉండేమా అన్నట్టు.
ఒక్కొక్క పువం ఒక్కొక్క స్త్రీయూమాట్టుంటారు లెంకి.
ఇదివరకాకా మాట్లుచుకొనినీ వక్కనీ వేచి చూస్తూ
చూచిదేమా? ఇప్పుడంటే ఇట్లా అయిపోయిందిగాని,
ఇదివరకాకా ఏ. నే. అని సరస్వతీవిగ్రహాలని పొగడ
కేమా? అట్లానే ఇది గావున, విమానం ఎక్కివచ్చాడు కొండ
య్యకయిపోతే, ఏక్కనియిదు వేలయ్యగానే కొంటాడు.

అట్లాంటివాటికి మానసిక ప్రశంసలువాంటేని నానూలనూ
జరుగుతోచ్చాయి:—

శేలయ్య—తమరు చూహ ఏగురుకున్నారట చూ
చుమిద, నిజమేనా?

కొండయ్య—ఏవడా అన్నది?

శే—అక్కానియ్యూ, విమానంలో కొండెక్కా
రటగా! విశేషాలు!

కొం—విమానం తెలిసింది, అప్పుడేమ?

శే—తెలియకేంతేమంది! ఆకాశసంధవాలు రహ
స్యంగా జరగవ.

కొం—అట్లాగేమరి! శేనూ విమానం! ఏ
వర్ధించాడు, సరియార్లు! అక్కడితోగాని నీలవం ను
చూచుం.

శే—అట్లాగేమరి?

కొం—అక్కానే అట్లాగే!

శే—అంతే!

కొం—ఏం తెప్పమా? ఆకాశంలో వెడుతున్న
ట్టుంది!

శే—నీలవంకేమరి. అదికాదు, నీల భయం
వెయ్యలేమా?

కొం—దానికేమిటి? అది, నుదిషిని బట్టి ఉం
టుంది.

శే—అథమం, కట్టనా తిరగలేమా!

కొం—అది అంతే, కొండరి! అరుగెక్కి కొండకి
చూస్తే వేకట్లు పుచ్చుకున్నట్టు చేవున నీలయిలదేయలు.
ఎక్కడికి?

శే—కుదుపు ఏమాత్రం ఉంది?

కొం—కుదుపు! మోటారుకున్నప్పుడు. విమానా
నికి అమాత్రం ఎక్కిదేకొండకి? నిన్నువు సమానం పువ
ప్రయాణముకం టె మెత్తవ.

శే—అయితే, ఇది నేల ఏరిరిగా వరుల్తుంది?

కొం—మోటారులో శేలమీద ఓ అరమెలు
పాకి ఆవేగంలో నేల వదిలి వెళ్తేనే తోటాగుంది.

ಶ್ರೀಮಂತರಾದ ಗೌರೀಶಂಕರ ಅಯ್ಯರ ಮನೆ
ಮಾನ್ಯರಾದ ಅಧ್ಯಾಪಕರುಗಳ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಈ ಪಾಠ್ಯ
ಪುಸ್ತಕವು

No. 10000, dated Jan 1st 1900
and so on.

శివరాత్రి, 2000 జమీందార్ శివరాత్రి
జమీందార్

౯౦—౪, పద్మా నవ్యలాశీ కవచద్వార. అం
 తావదా అల్లగిడివ్వురు. జంతువుల నవ్యలాశీ
 ఉత్పాదం. ఇదియను పేరు ఎరువ్వు (కావ్యాల
 వ్యాఖ్యలు). పాదముల మూలములను, పద
 ప్రకార జంతువులను—రీతియందు నేలమీద కం
 తావదా అల్లగిడి వుండి నవ్యలాశీ మూలము
 మూలములను పాదములను నవ్యలాశీ
 మూలములు, పాదములను నవ్యలాశీ మూలము
 పాదములను, పాదములను నవ్యలాశీ మూలము
 పాదములను నవ్యలాశీ మూలము

శ్రీ—తమకానీ, నాపలకానీ ఉంటుందా?

[illegible]

... ..
... ..

కొం. కొంచెం పెరుగుదలకాదుమనీ, అందు
 కు కారణం ఏమిటో, అది, ప్రతి దినమునకా నామ
 దానమునకు నామమునకు నామమునకు నామమునకు
 నామమునకు నామమునకు నామమునకు నామమునకు
 నామమునకు నామమునకు నామమునకు నామమునకు
 నామమునకు నామమునకు నామమునకు నామమునకు

శ్రీ-రామ కృష్ణ-ని పెద్దభజన ఏ-చిందీ!

१०-७५-६३४४ ६०६.

1-2259 5107 405-5001

கோ—சாஸ்திரமாக அஃகி.

— 22 —

From the above it is seen that the
value of the α is not very different from
the value of the β .

1850-1851

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

[illegible][illegible]

శ్రీమద్భగవద్గీతా, మధ్య అధ్యాయము
అష్టాదశోధ్యాయము - అష్టాదశోధ్యాయము మధ్య
పద్య "సర్వ" కథానామకము.

१०—२३०१ తమిళం పూర్వం నా మాదా.

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

గం—కామనానా పరిరక్షకులైనా నమితి

... "The ..."

1. The first part of the document is a letter from the President of the United States to the Congress, dated January 1, 1861. It is a formal address, and it begins with the words "I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 28th inst."

పట్టాభిషేకమునకు వచ్చినాడు. "విజయం వచ్చేసినది నీకాదు
 ఇక మోక్షానందమును పొందుచున్నావే!"
 అని ఒక కారు వ్రేయుచు దూఢించాడు. "ఈవిజయం
 తొలగిపోయినది కొన్ని అంశ పదాలు తెలుగులో వ్రాసిన
 పదీ తెలుగు ఇంకా పాఠశ్రుతిమందిర!" అని భాషా
 ప్రోద్బుధుడు ఒకాయన అనడం వేరైనది. "స్వప్నం
 చివర ప్రాచీనత వస్తు ఉన్నట్లు కనుగొని, అంత
 నున్నది మా పట్టాభిషేకమునకు వచ్చినాడు, అనేది
 అంతే ముఖ్యమైనది. పట్టాభిషేకం ముగిసిన తర్వాత
 అని అడుగు వేసి ఇకమింకా" అన్నాడు ఒక బోధకుడు
 కర్మము.

చలనం శీలమాత్రం. గమనం ఇంకా ఎక్కువ
 శీవానికి తార్కాణం. గమనవేగం మరి ఎక్కువగా శీవానికి
 లక్షణం. గమనవేగంవల్ల అతీతమైన 228 చిహ్నం.
 బంతువులలో వేగంలేడిది, పక్షులలో మహావేగం వాన
 కోయిలది. అది గంటకి 200 మైళ్లు. మోటారుకారు
 మొక్క మూత్రమవేగం, ఇంజనలకు, గంటకి 207 మైళ్లు.
 వాయువేగం గంటకి 250 మైళ్లు (మనూరు). విమానం
 మొక్క మూత్రమ వేగం గంటకి 318 మైళ్లు. కాలం
 మొక్క ప్రాధాన్యమును గణించినది నాగకరకు తెలు
 సును కాబట్టి అది ఎప్పుడూ వేగమే కోరుతుంది. బలం
 దేబాన్ని జయించగలదేకాని, వేగం దేశాన్ని జయి
 క్కుంది. వేగనిడికి యంత్రమే బలం. వనకటి మాల
 తుంచి, ఇప్పుడు యంత్రం హైంపవీర్యం సామ్యం.
 అందువల్ల, ఇతరులు గమనవేగంలోంచి నిగతిక యత్నం
 చేసి, విశేషమైన వెచ్చించి, నూతన యంత్రాలు నిర్మించి,
 తేలంగాలు పడుతున్నామని నిజం. ఆయంబెలలో ఈ
 విమానం ఒకటి. ఇప్పుడు ఇతర దేశాల్లో విమానాల
 మోత బడినాయి, నోవనాయి, అన్నానోర విందులు, పురుళ్లు,
 తొన్నిను అలలు, ముఖాలు, జనపద్ధులూ నాటపుతొన్న
 విలాసయంత్రాలు — ఇల్లాగ్గా సమస్తమూ జరిగిపో
 తున్నాయి. ప్రస్తుతకాల హైందవులు మామలు చెప్పు
 నుది గారి మీదులు కడుతుంటే, నేటి ఇతివచనములు
 గారి పేదలు కట్టుకుని మూడేసి వందలనుండి ఒకే
 సారిగా ప్రయాణాలు చెడుతున్నారు. కాని, మనం

ఇట్లా అనుకోవచ్చురేమిటి, “నాగ్ల దేశం ఇందుకు గవక
వాడు పేరుగా ఉంది. దీనిని పిలుస్తారు. దాని వేగం
వికారం గవక - (కొంచెం అనుకుంటున్నాడు) మనం
కాళ్లు పోరవాడుమని మాట్లాడవచ్చు!” అని. ఏమైతే,
ఇంకా నిష్కర వేగం పంపాడించాడని ఇతిరులుక్రమ
పడుతున్నారు. గంటకి వెయ్యిమైళ్ల వైదిలకు వేగం
పెద్దదిదే ధూప్రవీణం ఒక్కరోజులో చెయ్యడం
మీలపడునుగా అని కొంచెం మాట్లాడున్నారు. ఇందులో
ఇప్పుడు ఏమిటి? “ఇప్పుడు విజ్ఞానం ప్రసాదించా
నూరా లేకుండా అయిపోయిందో” పని జరిగేట్లు
కల్పనలు కొంచెం చేస్తున్నారు. రాత్రికాలంలో విమాన
ప్రయాణం మీదగా ఉండేటందుకు కొన్ని మైళ్ల కాంతి
సంభావ్యి నిటానుగా ప్రసరింపజేసేట్టి వాయువుని
ఒకాయన కనిపెట్టాడు. కొంచెం ఉత్తర దక్షిణాదు
వాలవ్వరికి విమానాలవిధాన వెళ్లాలని మాట్లాడున్నారు.
“అక్కడేయిండి! వాళ్లుగా! వాళ్లు! మీరే ముందం! ఇంకా
నూనోమాడమా, మీలో ఇంతటి!” అని ఒక ముగ
లాయన కొట్టొచ్చాడు ఈసంగతి అయినదో చెప్పి
సరికి, చాలమంది ఎవరెట్టు శిఖరం లాంటివి ఎక్కాలని
మాట్లాడున్నారు. “మీరే తీరావచ్చి చెడి ఎక్కేసరికి,
అక్కడ ఏ అయ్యోర్ కాఫీ హాలులో ఉంటుంది.
ఎందుకొక్కేత్రమ?” అని కొంచెం అప్పించేకాడు.
మరి కొంచెం ధూమి పెరిగి పైకి ఎంతదాకా వెళ్లగలమా
అని మాట్లాడున్నారు. ఒకాయన వాలనుమైళ్ల ఎత్తుకి
వస్తే సరికి, అక్కడెగారి పీల్చుకునేటందుకు చాలక,
అయినకి ఉక్కిరి బిక్కిరి అయిందటగాని విమానం
మాత్రం ఇంకా ఎగబాడుతూనే ఉందట. ప్రాణ
వాయువు పట్టేచేసేయంత్రం చేత్తో పట్టుకుని మర్రి
ఎక్కిర మానమగా అడుగుని అయిన దిగి పోయాడట.
వాయువులేని చోటకుడా విమానం వెళ్లగలిగినా, లేక
గాలిలేనిచోట వెళ్లగల యంత్రం మరోటి ఎడేనా
బయలుపడినా, ఎప్పుడో ఒకప్పుడు మానవుడు ఇంత
గ్రహాన్ని ఏ అంటిస్తాడు, అం అక్రమించుకోవడాని
బోసేయటంతే కాళ్లుకు ముందారు. “ఇప్పుడోటి,
నరుచికి గొనాచారం పెరిగిపోయి, గ్రహాలకి సరవారం

○

三才圖會

[illegible]

కాశ్యప ప్రణేయము.

కాపుల కనాలము, కోటిల మొదలు.

五、五

உணவு உணவு! உணவு, உணவு!

కాశ్యపు

రెండవదియును పాదుషావారిని కల్పించు
- ద్వితీయముగా నాకకకాత్మమునను.

ॐ ५

۱۰۰

రాశ్రియ

సమస్య 'తా' క్రియ' అనగా.

८४४

అంతఃపురము.

[కొన్ని కురుకులు.]

[తా. ౩] అయితే, ఇంకా మరొకటి కూడా ఉంది. అది ఏమంటే, మన

ఏ ముఖ్యస్థానమున నున్నది అది నాకు నాకు నాకు నాకు
 ముఖ్యస్థానమున నున్నది అది నాకు నాకు నాకు నాకు
 కనుకనే నాకు నాకు నాకు నాకు నాకు నాకు నాకు నాకు
 నాకు నాకు నాకు నాకు నాకు నాకు నాకు నాకు
 అందుచే నాకు నాకు నాకు నాకు నాకు నాకు నాకు నాకు
 నాకు నాకు నాకు నాకు నాకు నాకు నాకు నాకు

(2185)

58/55

(1) 1. కృష్ణమూర్తి (2) కృష్ణమూర్తి
 (3) కృష్ణమూర్తి (4) కృష్ణమూర్తి
 కృష్ణ!

[6] Mr. [unclear]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

25. 50

నీ కృత్యము: వా! నీ నరక వెళ్ళుదు: నీ గాఢమే
మునిమధు:గము: నీగురుని గాఢ మెంతటిది?
మోహా మో కల! నీగురు వెళ్ళదు?

కావ్యము

హాని పాలనము మా నింపు. వాని
బృందానన ప్రాంతమున పరింతురు. వాని
కీలోక ముగితి. వారి గానము సర్వములము.

అక, మ

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

తాత్పర్యము

దేవా, యెప్పుడు ?

७५, ५०

ఇటు నే కేంది.

తాత్పర్యము

నేనా, అని వింటున్నాను. అలాగే నానా
కొడుకు వచ్చాని యమేయ ప్రాభవము నా
కొడుకు.

25

శశ వర్ణివ ?

తానేను

అట్లునును నేనెందును ప్రభు! కాని
వర్షక మాదివోవచ్చుమును నెచ్చునట్లుగలను.

అక్కరు

మోహనమున నీ బాహుకా వచ్చినా?

తానేను

చక్రవర్తి!—కపాదానానా మగిలవర!

2

బృందావనప్రాంతము

వడదుల్లులు, పూడిముల వలగరించిన

యమువారల వనప్రదేశము

[తానేను, నేనెందును నును నేనెందును
అక్కరును వచ్చును. ప్రకాశన విశిష్టమైన నామము
లాగున, విశిష్టమైన నామమున నామముల నీ
వన ప్రదేశమున, అతియ వారి నీనెందును.]

తానేను

(అంజలిభక్త్యై, నేనెందును) నన్నీకాని
కును నీవెందును నీమనోహరము నీ వానమును
నాకొక మునున లంకానెది. నన్ను నేను. నాని
తీపులు కలిగి ప్రకాశన నాగలి మొగ్గు మృదులు
వనప్రదేశము లంకాభక్త్యము నీనెందును మనము
నెన్నునట్లుగా!

[పాదము లంటును]

నాన విభావము, నీవెందును, ఈర్ష్య
గుని వాస్త్వ ప్రవాహ ము నొందును విభుని
గానము మనము వివేచించి వచ్చిన మూ యంతే
వాని వనప్రహారము.

హరివాహస్వామి

(అక్కరునెది నామము) అక్కరు నేనొక
వేదమున వచ్చిన నామము ప్రవృత్తిము

గానునట్టిది. అనిని వివేచము వచ్చినది.

వచ్చినకోర్కె నెలవేలుగలదు.

[అక్కరు విశిష్టమైన నామము నీవెందును
కుమార్తెనానానా నీవెందును నామము
నామము నీవెందును నామము నీవెందును
నామము నీవెందును నామము నీవెందును
నామము నీవెందును నామము నీవెందును]

యమువారలగిరి అనిపాత్రము. అక్కరు
నీవెందును నీవెందును నీవెందును
నీవెందును నీవెందును నీవెందును
నీవెందును నీవెందును నీవెందును
నీవెందును నీవెందును నీవెందును
నీవెందును నీవెందును నీవెందును]

* * * *

అక్కరు

ప్రకృతిని నానానానా యక్కరును
చక్రవర్తి వీరు!

[తానేను నును నీవెందును నీవెందును
పాత్రమును.]

3

అక్కరు జవాహ

[నామము]

‘నీ చరవాహితము నిలుపు నీవెందును
మనమున నొకకోరు నావలభుత
నీదిని పలుకులు నీదిను నెలలో
బలములు నీది మునిగి నీదుక
(నిలువ నిలువ నిలువ నిలువ) ప్రయా ర్థ్య
గ్ధానగనము నీదిను నా
నీది నీది నీది నీది నీది నీది
అనిని మునిగి నీదిను నీదిను
(కాకై ఈకై నీది నీది!)
మధుర నిలవ మునానీత!—నీ
అనిని పాద ఫలములు నీదిను
నీదిను నీదిను నీదిను నీదిను

53

వా ను వి వుతును.

[illegible]

கருநாடகம்

అంతా ఆ సంగతి తెలుసుకుని, ప్ర
యోజనము!

(1870-1871)

05, 50

1870

‘రత్నం మూర్ఖం’ పాదము.

100

04, 50

విశాఖపట్నం నుండి వచ్చిన యాత్రాదండము
 గూర్చి?

కావ్యము

హుజూర్! నీరు మీ కొరకై వాడు
చేసి. నా నువ్వు నీవేకొరకై
వాడును.

69, 50

עבדך עבדך.

కామము

శ్రీమదాంబామయ్య, పంపా
పూరు.

అక్షరము

అ చిలిము చూలిము, ౬౬!

卷之五

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

3

చిట్టియ్య - చిట్టి : సీతమ్మదేవరాయలమ్మగారి శాశ్వతము

[illegible]

258

[illegible]

मि० रा०

మహాత్మాగాంధీ, పాపము

చెలికత్తె

విను నీవు 'మలహరి' పాడి నమించునేయిరాదా?

మీరా

నూన్యవివలె ప్రకాశించుమన్నా! డి
తేను: చిన్నిదానను, నేనేమి చేయగలను?

చెలికత్తె

భయము లేదు మీరా! ఈతేను నూన్య
వివలె ప్రకాశించునో నీవు చందమామ
వలె వెలుగుచున్నావు.

[నువ కామె నాకు చెలికత్తె: మాకు ముట్టుకుం గూడు
యంత, చెలికత్తె 'మలహరి' చేతులు మిట్టి, 'మలహరి' అల
పించును. తాన్నేమి తప్పముందై వినుచుండును. మేళు
మారు గమించును, పాటలు లలుచును, మేళపులు
మెలయును. వాన కురియును, మంటి లంతకంతకు
చల్లారిపోవును.]

తాన్నేమి

(మీరా మొద్దకు వచ్చి) తేను! నీ ఋ
ణము తీర్చుకొన నాకన నేమియు లేదు. నా
యీ అర్ధి)ప్రాదయము మాత్ర మింక
నీయిదిగో.

[మీరా స్వీకతో మెత్తపడి కండ్లు వాల్చును.]

చెలికత్తె

అట్లు పలుకునేమి యతేను?

[తాన్నే నింకను దగ్గటి మీరా చిన్ని పాద మంటు
నోవును. మీరా వినియమన వారించును. ఆరే దామె
నేని ముగ్ధునిని నీవు నరము వద్దకొనును. మీరా
స్వీకరించును మేళ మావలికి ద్రవ్యమొనును. చెలికత్తె
కంఠాపడి యభయము, పొరులు వచ్చి యాడుదు.]

పొరులు

ఋషికన్యవలె నుండు మీరాచే ఋదు!

మీరా బంధువులు

మెరవని!

[మీరా ఒకచేతితో మెగము గప్పుకొనును.
చెలికత్తె ఒకచేతి నామెను బట్టుకొని, తండ్రివలె కోప
ముతో తాన్నేమను నాడును. పాద బాధని ముట్టు
దును. తాన్నేమి వారి వాడును, ఇంతలో మిటికొనవలె
వచ్చును. తాన్నేమి తాన్నేమి తాన్నేమి పడుచున్నాను.
మీరా చెలికత్తెచేతులందు యూర్పియును, ఇంకనో!
అక్కని తాన్నేమి మిటిక బండు నేమిని చేయగల
పాదులు కోడ్రోలి, తాన్నేమి గొనిపోవుదును.

[లేటి వెనుక మీరాను చెలికత్తె నీవీక విపోవును.]

గీ

ద్వారక: స్త్రీష్టాలయము

[నన్నానీని మీరా ప్రార్థన పలుపుచుండును.]

'నీ కంటికింబ నే నేరిన నా

లలె నా యెడద వెలుంగులు దేనా!

నీ యూర్పు కొన మనింగిన నా గా

నము రీపులు కావ్లా గొనుము దేనా!

నీ తాఁగి మధు నిభృత మధురభా

వసుమయ రిని యుప్పనములు దేనా!

ఈ మరీమపు పెడద యద్దమున

నీ యందము గమనింపుము దేనా!

[తాన్నేమి నిన్నును.]

'ఎటఁ జూచిన నీ యిద్ద లేవదీ

దోబూముల కాంతు లొలుగు దేనా!

కడు ధూతకోటి గండుకొనిల నీ

నగు ముంతము వినింబకు దేనా!

నీదు దూపులేని మహత్త్వినికి ను

పాధి పెదప పెదభావము దేనా!

లోన నెలకొను వెలుంగుల చాయలు

నెరి గని మది పలవించును దేనా!

ఓయన్న! చలి యడంకావే? - నీ యంగము స్వార్థముగా గలిపెనే? హర్ష
శ్రీయునుండి వైత? వా కింక - సేమావతి పిల్ల, తేనె తాగింది. అదే?

అనుటయు గిరాసుండు వికనూపవతి మృత్యుండు వై.

ఏ కది నీ ఋణాదం - దీక్షాకర్త కరుణకామిల్లు పిల్లి వా
యూ గంపిముః కప్పివతి - నీ గొప్పదనము కన్న తేనె అనితే.

ఈ చిరుగు లెట్లు వడలిపో? - వీటి చెట్ల శిశ్యమనన్య? బిరుదుకై నీ
వేదక్రుణ శిక్కితవో? - సీతావత్సకు నిర్విణ్ణ నిమిశంబు పె నన్నుకో?

జ్ఞానము నువ కాశేద్యయు - మానవగణమందె కాదు మోయుగ భగినం
తామునందుం గల మె - నీ నానాతి కీను నీవువేతవర్చివో.

కొంగరవోయిన వాన - చచ్చిందిబంటు దిన్నవన్ను నాచి తాడకా
భంగింబు వందె నీకు వి - ఈ గోరికి వా కొకంబు గలగు భగినబా.

నీకొండ నే వెడిసియు - వా కర్ముకీతి దులచి నయభూచణ? వి
న్నకోర్కి కోరం చూచిగతి - నెవరినో నీవి కీర్తి కృప జూపెదవో.

అవి నక్కవోత మహోయ కిట్లక - ఈ పంకయుం, నెంతుమిన్న!
ఎద్ద నీయకీర్తి మెడిసింపు వద్దాని - నీవు నిల్చి నీవు గు తెనవ యున్న.

అనుటయు కరంబు సాధావనింబకు.

పందన మానసింది శ్రీనివాస! మేయని విన్నవించు మం
తుందమునం దమందగటవో? తునేనె నీధావంటలు నీ
ని చూచితి వాన్కి కనుగొల్పుము పెంపును నియమము నీ
మంగను మర కప్పవేద, యాకు నన్ని విధాంబు చూచివో.

రవి నభోమనోజీమః శృంగయన్ను - వేట నుడిగి పొల్లికొడుట్ల నెడల దులచి
కుమారయ వచ్చితి జ్వికూటివైవ - దులకు వాగ్వికీరక కీర్తి చెడిపోను.

“తా నొకకీతి దులచివ - మానక - వైవంటు వేలు ముల్లముద్రొక్కుకా;
కీవి నెఱుంగు” పటంబు ను - కీవిధు అను నెల్లు నుగిసి! వృథయగునే?

అడవిమేడలుబద్ధం - నా పీఠము మొదలు పోవాలి విధులు
నో పీఠాధిపతి - బ్రోది యున్నానది చాచివేయవలె!

అడవును సర్పినుదిమొక - విదినుడె "సుఖాలు" మఱచి వివాహము పైస్తో
లును నోపుచి నగ్గడికా - స్వయమున నీతిని బట్టి కలవారితోనా.

మా కూడును మానుదొయు - మా కోమియు మా కొడుకును పోవాలి - మో
నీ కలుక లేక యున్నవే? - యీ కోటి నల్లు తన్ను నిర్దిష్ట నతి!

వయ్యది బట్టివయ్యది - నామెది బట్టిచి యెంత వయ్యది వయ్యది
వోయములు ప్రావి నూటి - వయ్యది నీవెందులక వివాహమునా.

వయ్యదికూటి విషయం - బాపుడువ రెండొక గాన "యవ్వదికూటి
లోయలు లేక నడిపుట - నీవెది" నటించు బట్టి తెలుగు! చాచుమా.

వయ్యది మొట్టికో యది - భావించు కంచి నూలు బట్టివెదా? క
కాచి యునుమిడిమి - వ్యా విదా? కచి? మాను బావయ్యదా?

తా దిన "నీవా"యటం చను - నీదగు పట్టిని నతిపుంకమునం క
తాదనము నూన నల్లు - కాదనెదై మెయ విదేయ చాచిమి నాకో.

విదేయ వానను బాక - చాచిచి భాగ్యములు బాగియించు
విదేయి తినుచు బట్టి - నుండెడి కర్మముడి నీవల్ల చాచిమి నా.

అద్యము మ్రోకుంకుం బది - అద్యది విమను మ్రోచి తెచ్చుటకలెదా,
యిద్యది బడికాయకదా - మెద్యది కత్తివ్వ మిచ్చు పోసిం బెదా.

వదాది క్రొత్తిమడ - వీరు బట్టితొద్దు ప్తి మొదలవో వా
గా దుచు నిదసియనా - కో నీ క్కానీవిదు బతుకొకటి.

కలవరాజ విద్యలు మొగించు - వైద్యము వోన భాగదా
"మొమలు"మొమలన్న కమమొపు నోయకు విద్యుదిచి తా
దలపున నిద్రించి దుచు "నైవమ! నేమి నీ విన్ను వా
కలి తొలగించ నీవ్త? దగు - కన్తి వికెయ్యది పూది నేయదా.

ఇట్లుగాను నాకంటె వట్టు మెట్టు - కతిఫెకి దను నన్న పానాదు లొకరి
 తో పొలియు మ న్నేయలేని యానక - బ్రహ్మ మేటికిఁ బాదముకి బరువుచేటు.

అతిథులు నాదరించి శాస్త్రానుభవ భీతి దొరించి కననం
 తితి గరుణించి బొంధనబసంబులు బెంచి రిహించువాని వా
 ప్రతుకు భవము నెకమును భాగ్యము భోగము యోగము జగన్
 శ్రీకృష్ణము మెచ్చి వారివ నొంచు ముక్తిసహజతెనము.

నూలు నెల నేను; నేనొక చోటికి - జని వాని చేరఁ జొప్పున నుండు
 నూటి కిం దేర్చును న - నాకు పాతాళుల నర్ప ననుచితము గదా.

కావ్యమే దప్పక నీదికి, నీ నలె - నానాద విష్ణు పిందులకై యొ
 క్కానంతయుఁ బొలింప క - నావిభావంబుతో మదంగము నిర్మూల.

ఉద్వేగ మున్నవాని నొక యున్నను గల్గెఁగల బడయి? నీ,
 చర్మచర్మణులు కద, నున్నది; రుద్ధియు వెలు నున్న తా
 గర్వము మాత్ర మొకటియు నాచియ యున్నది నీకావ్యము
 నర్వము విచ్చి; తేలునఁ జావన కొద్దిక వాగవచ్చునీ.

మలభూయిష్టం బతిచం - చలమగుమనక బవిత్ర శాశ్వతతమ కీ
 ర్తి లభించు నిరతకం బక - గలదే లాభంబు, చక్కఁగాఁ దలపోయక.

నదిహితమున కివ్వెను నన - నీరే మ్మించు నెలకె శాశ్వతలోక
 స్థితివాని యొక భాగ్యక - నీరేమయిలు నెచ్చిలే విశిష్టచరిత్రుల.

ఇట్లు నిశ్చయించి తన ప్రాణప్రయోగంబునా పాంబు నర్థానికిం దెలుప నెంచి వాసుదా
 బధ్ధులు తన మొగమృతంద చూడ్కి నిలిపియున్న యిల్లాల్లి నాచి.

ప్రేయసి! బోయవాంధితము వినివె? నీతు నడంపఁ నూటికిం
 దోయలి పాంచె మీ దీని దుర్భరపు గొడఁ కీర్ప నూటియం
 దేయకెంబడ లేమగద! యిటికి నెచ్చిన విందు నిస్సంపా
 దోయన నొప్పులుములు; బోవక నిల్చునోకో తెలంపఁగద!

అట్లుగుట విక్రి-రాతు నానారమునకు నప్పున మునకు నాకు హేయపుండనువు
వనవకును నా వియోగము వనిచి వనిచి-వనిచున్నా! నీకు తెచ్చి బడిమి?

నీ పని? తోయచే నీ-వేదికమున లేని నమసె దివువో లేవా
కావున నా వసువెంటన-నీవును వాంగివు నీకు నెఱుంగింకె?

అట్లు వడి వ్యయ! తాత్రుకణము-య! నీ కి-నీకు నా యగునెరిగి
అనితలావణ్యముక్తాంబులు-చేయువు గుఱు-ను వే-తవచ్చికబడుత.

అయ నప్పటిను వ్యయవా కులంతి దక్షిణాని భక్తిమతి న్నక్షాంబు నానించి
వసువెంటన.

అప్పుడు భక్తిమతి - ప్రతిభ-ప్రియము నీకు భావము మార్చి
వనిమ-నాంబు హావ-స్మృతి చేసి పడిమి న్నక్షా-కృతించుమున.

అయ నమ్మకపాత్రం బిదియ యదవని తుంచి యనినం నానెగాంచి వానికి ప్రియమె.

అన్నా! భావచ నువాయ ముందు భవనియ నువ్యథా దీప్య; విం
కన్న వింకయు దుంకకును నాకాయలు నర్పించి నూ
పన్ను విన్నవించ నెచితి న్నపాదాయనా దీవి నా
మృన్నం చే నిలువంతి వెంటకము నీ కేలే నమర్పించి లే.

అని పల్కి.

తెవయక ముంపిచ్చికి; ప్రవ-నాపూర్వకమై. వంకనం
విశి భవలంఘము లైగ నొకొండుక జుకును గొంకు లేక న
గ్గరియ చేత మోచి విహగంబు "నక్షాలు"న ముంబుంబు
బడి, వనవ్యయకోటి హేమబాష్పకణంబుల విష్ణు రావ్యుగ.

వర్షవలనాభవ కం-వర్షగుండముని దేవ తాగణ మల్లా
వేర్చి వచ్చి ఖం బ-తాత్పర మొనరించె నిట్లు లభికి నెచరా!

(పదము)

నానాదేవుడు తీర్థకర్మప్రతిష్ఠా కృషిచేసి, అంతః
కల్యాణములను నిర్వహించి, చాలాకాలముగా వారాహిని విష్ణుల
సేవాచర్యము జాతీయప్రభుత్వము ఉత్తర భాగమును నూచి
జయించి, పోలం నగరము వాక్రమించి జాతీయప్రభుత్వ
మును స్థాపించగల్గెను. ఇంట్రివరకు ఆంధ్రములను గూర్చి
వా మొదలగుచు, పాండిచ్చిరీపురముల సంతకములపై
ప్రభుత్వములను స్థాపించి ఆంధ్రములను జయించి విజేత
ప్రభుత్వమును తప్ప జాతీయప్రభుత్వమును కల్పించి
తా విజయమును ఆనుసరించుచున్న సంధిపరములను మార్పు
కొని, ప్రత్యేక సాకర్యములను విమలమలిన అగత్యము
కల్గెను.

ఉత్తరదేశ దండయాత్ర

పోలం నందు 'మంజునాథ' రాజ్యపరిపాలన అంత
రింపజేసి ప్రభుత్వపరిపాలన స్థాపించిన చాలా సమయము
నీనుగారి జాతీయప్రభుత్వము దక్షిణమున కాంబును నగరము
సంప్రదించుముగ జేరినది, సామాన్య ప్రజలయందు
జాతీయ ప్రభుత్వము కల్పించి, కాత్మిక కృషిచేయు
సామాన్యము నొంది, సామాన్యకృషిచేయుచు, ఏక ప్రభుత్వ
సంస్థాపనము ప్రతిబంధకముగనిన్న ఉత్తరదేశ సేనానుల
నోడించి, ఎన్నటికైన నీనాయకత్వము నోపరుగొని
జాతీయప్రభుత్వ సంస్థాపన మొనర్చి, విజేత ప్రభుత్వ
ముల నిరంకుశ నిర్వహణ వ్యవస్థలను, నీనా భాగ్యాధి
వ్యాధికి రోగివైచి అమల పరిశ్రమలో కృషిచేయు
మందెను. ఈ కృషి యంతయు నడవ జీవితకాల
మున్నోకసారి వివరించుట యైనది.*

కాంబును జాతీయ ప్రభుత్వముక్రింద మొదట
పక్షి భాగమునందలి మూడు రాష్ట్రములే యుండెను.
ఈ ప్రభుత్వ సేనానియల చియంబు కాయపేటగారు
కను విజయము. వీరు ఉత్తరదేశమున వందెత్తివాయ

క్రమేన ముఖ్యనగరములన్నింటిని ఆక్రమించుకొనిరి.
గతి పర్వతమున వీరు అత్యంత విజయమును బడెరి.
విరుదు జనవిరూపమున ప్రతిపదాని వ్యాపించుచు
నుండి చాంగోనగరము వీరి వశమయ్యెను. అప్పటినున్న
ప్రతిపద అధికారులు పురమును పూర్తిగ ఒప్పగించి
పోయిరి. ప్రతిపద ప్రతినిధియగు ఒప్పగింపు కాంబును
ప్రభుత్వముల యుద్ధములగుగాను చాంగోనో వోక ఒపెం
బడి గావించుకొనిరి. వీర జాతీయ ప్రభుత్వ సేనా
నాంబును నగరము వాక్రమించిరి. నాంబును వాక్ర
మించినపుడు అప్పటినున్న ప్రతిపద ప్రతినిధి కార్యాలయ
మును జాతీయ పక్ష సేనా ముట్టడిసేయుటలో ప్రతిపద
వారి వాలివైదువు కలిగెను. కొందరు ప్రతిపదవారు
మూడు వందలవేరి. నాంబును ముఖ్యములయిన కలిపి
వైదువులతో విజయమున ప్రతిపదవారిని, నాంబును ప్రభు
త్వమువారిని సంధిసన్నాహములు ఒక సంవత్సరమునకు
జరుగుచునే యుండును. చియంబుకాయపేటగారు నాం
బునునందు జాతీయప్రభుత్వమును స్థాపించి, యిక ఉత్తర
దేశ ప్రభుత్వసంస్థాపనమున యత్నించుచుండెరి. చాంగో
యందున్న అధికారవర్గమువారు జాతీయప్రభుత్వమున
దెండినారే అయ్యెను, సేనానా కనుకలముల అతివాదుల
తిగవారనుటచే చాంగో నాంబును ప్రభుత్వముల మధ్య
వీరిజగపము బయలుదేరినది. ఇది యుద్ధముగ నొని విజేత
ములు దెండినది వైరము దెంపాంబునందొనిరి. కాని
అధిక ప్రవ్యాధికారము కల చియంబుకాయపేటగారి
కూటకు వెళ్లెను.

నాంబునునందు స్థాపన మేగ్నయకొనిన వీర
నిగను అధికబలము చేపూర్వుకొని వీరు ఉత్తరదేశ
మునై వందెత్తిటకు సువత్సరము ఏప్రిలమాసమున
ప్రారంభించిరి. ముగ్గురాష్ట్ర వాయవ్యమున యు
పియమగారును, చాంగోనా నాయకుల సేనయను

* 1927 మార్చి, చానుమానముల "భాగతి" సంచికలు.

లలోగూడ వీనా విషయమే ప్రాముఖ్యము పొందినది. అవధానం లిప్పటివరికి కనుగొనబడినవి కావు. నాటికి నేటికీ వీనాయంత్ర చాలమార్పులు జరిగినవి. బాతీయ పక్ష ప్రభావములను ప్రజలందరూ మేల్కొనిచిరి. ప్రభా కర్త ప్రభుత్వం విదేశ వ్యాపారసామ్రాజ్యధికారులకు గూఢ సేవ చేసెను. అందుచే సంధివరములు మార్చవలెనని విశేష ప్రభుత్వములు గూడ నంగీకరించినవి. పాశ్చాత్యదేశము లలో కల్ల పవిత్రత ఆదిముందు తన ప్రత్యేక హక్కులను విజనాడి ప్రభావము పొంది, యితర సామ్రాజ్యధికారులను పట్టుకుంటున్న విశేషకృషి సలిపెను. ఏక ప్రభుత్వము లేనిందున వరములు మార్పులనుగూర్చి యెవరితో సంప్రదించుటయు తెలియదు. మిషన్ ఆలస్యములేయును, లోలోన ఆంధ్రకలహముల పెంపొందించును, ఇంగ్లాండు కాలము గడుపుచుండెను. ఇప్పుడు విజయనగర ప్రభుత్వం పన జరిగిన పిదప కాలము 15 వేదీని పరరాజ్యములకు సంధివరముల మార్చవలసిన దనియు, నీకముందు కమ్మ సరిసమానులుగ జూరు కొనవలెననియు గోరును. బాతీయ ప్రభుత్వమువారు ఇతర ప్రభుత్వములకు, తాము సంపిరి.

పరరాజ్యములకు గల ప్రత్యేక హక్కులలో కల్ల ఆర్థిక సౌకర్యములు ప్రాముఖ్యముయినవి. వీనా యిప్పుడు పునరుద్ధరణకు గడింగినందున ఆర్థిక సమర్థత లేకున్న పని గాదు. అందుచే బారిఫ్ (స్వదేశీపరిశ్రమాభివృద్ధికయి చేయుటకు పన్ను) విధించి హక్కు విదేశీయులనుండి బాతీయ ప్రభుత్వమునకు మార్చవలసియున్నది. దీనితో పాటు సుమలిపన్ను, సుంకములు విధించి అధికారము గూడెను. ఈ రెండు చేతిక్రింద ఆర్థిక సంస్కారమునకు గడింగి తన విధాన మేర్పరచుటకు ఆర్థిక కుంభి టి. వి. మాండ్లగారు సిద్ధులుగ నున్నారు. ఈ విషయమున బాతీయ ప్రభుత్వము చాల యుక్తిజూపెను. అమెరికా ప్రభుత్వము టీంట్రినునం దుంచిన తన సేనలో 15,000 మంది తగ్గింది. సంధివరముల మార్పులకు సిద్ధముగ నున్నామని తెలియజేసెను. కాలము 25 వేదీని పిక్కింగ్ సంధిసంతకములైనవి. అమెరికా వీనాకు సంపూర్ణముగ బారిఫ్ స్వాతిత్వము (1929 జనవరి నుండి) ఒసంగును, బాతీయ

ప్రభుత్వమును ప్రి ప్రభుత్వముగ నుత్తించెను. ముందుగ ధర్మపక్షమును పరిచెను గౌరవము అమెరికాను చెందెను. అంతవరకు ఆలోచించుచు నేయుండి, 1927 మార్చిలో వాంకింగ దుర్గయులు ప్రతిపక్షము గూర్చి చేసిన సాధనములనుండి ఇంగ్లాండు, అమెరికా యిట్టిసంధి గావించగ లే, ఆగస్టు మాసమున తాను గూఢ వీనా ప్రభుత్వముతో రెండు ఒప్పందములు గావించుకొనెను. మొదటిది వాంకింగ దుర్గయుగూర్చి; రెండవది ప్రాతీసంధివరముల మార్పులకు ఒప్పన్నము.

దేశపరిపాలన పునరుద్ధరణయందు బాతీయ ప్రభుత్వము అధికారము చేతిక్రింద బాతీ అభివృద్ధి జూపునో యుండెను. ఆర్థిక సభియంతి వాంకింగలో జరిగి అనవసర సేవల రద్దీలు, పెండ్లలు వ్యాంకు పాపించు నాగముల విధానము లీకినవన్ను తీసివేయుట మున్నగు విషయము లాలోచించెను. రైల్వే, పోస్టు, నీటిసరఫరాలు, విమానసౌకర్యములు, ఇంజనీరు మున్నగు విషయములన్నింటినిగూర్చి తన సేర్వీటులు జరుగుచున్నవి.

భావి సూచనలు

ఈ ప్రభుత్వ విధియగుగూర్చి పలు తావులందు సం దేహము కలుగుచున్నది. “కుమింగుటాంగ” అను పేర ఈ బాతీయ పక్షము ఆంగ్ల రాజ్య సమయము సేనుగారిచే నేర్పాటు చేయబడినది. రాజ్య సమయము నుండి ముఖ్యాధికారులు మూడు: (1) బాల్కెక్లము, (2) అధికార నిర్వహణము, (3) సుఖితీనము. ఈ అధికారుల బడియుటకు వారు నూచించిన పదములు మూడు: గలపు: (1) సోవియటు రషియాతో సహకారము, (2) వీనా కమ్యూనిష్టులతో (సాంఘిక సమానత్వముగోరువారు) సహకారము, (3) కాన్జిక కృషియులు ఉద్యమముల బలపరచుట. ఈ పక్షముయొక్క తీవ్రము, మార్పులు ప్రస్తుత పీఠి తిప్పవలెనన్న వేగోక వ్యాసమునను. కావున ఇప్పటి కేవలమనుసంతి క్షప్తముగ వివరింతును.

కుమింగుటాంగుపక్ష మధికారమునందున్న కాంబు ప్రభుత్వమునం దివ్వియు అనుసరింపబడుచుండెను. సమయము సేనుగారి సతీ పుత్రులు, ప్రధాని యుజను

ఏల మీరు కామినియాత్రైలమునుమాత్రమే వాడవలెను?

(రిజిస్టరు చేయబడినది)

ఎదుకనగా:

కామినియాత్రైలము కంట్రాక్టులకు చాలావేల రుపాయలను
కామినియాత్రైలము కంట్రాక్టులు పొడిపావులను అమ్మను.
కామినియాత్రైలము కంట్రాక్టులు వాడవుగాను, పోయే
గాను కాంతిగాను పెరుగుటకు
వోడ్వడును.

కామినియాత్రైలము నువాసనత్రైలము మాత్రమే కాదు.
అయితే కంట్రాక్టులకు పెరుగుటకు
కానలిన పీచుధులు ఇందులో
గలవు.

కామినియాత్రైలము పుట్టెను నల్లనడమును గలిగించి మే
వకుకు విక్రాంతి నిచ్చును.

చదువును,

ఆలోచించువును,

అట్లేమీను ఎంచువును.

కలెక్టరాలోనున్న ఫార్మ్యూపర్లకు తెలిపినది:—“అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీవారిచే
పంపబడిన ఆ త్రైలము, వాసనత్రైలములు విభజింపబడి, పరీక్షచేయుబహుమతిని అందులో హానికరమైన ఎక్సైజులు
లేదని రుజువుపరచబడినది. కామినియా వాసనత్రైలమునందు మనోహరమైన ఆ త్రైల చేర్చబడినది. మీరెవరు
చిలువను గలిగించును.”

సి. యు. ఆర్. కార్వెల్లో, ఎస్. ఏ. స్టాన్లీ, పెరా క్లీపమునుండి వ్రాసినది:—“కామినియాత్రైలము
విక్రీయించుచున్నందున, తృప్తికరమైనదని నిస్సందేహముగా కనుగొంటి. ప్రత్యేకముగా యిందును, పుట్టెకు
త్యగలో నుగమును గలిగించును. ప్రస్తుతము వాడుచున్న వా సోలకంపరికిని దీనిని తిపాల్సుకేటిని.”

బుడ్డి 1 కి ఫర ర్వు. 1-0-0

వి. పి. ఖర్చులు ర్వు. 0-6-0

బుడ్డి 3 కి ఫర ర్వు. 2-10-0

,, ,, ,, 0-12-0

కాన్ఫిర్రీ:—ప్రతిపట్టామునందును, గ్రామమునందును యిచ్చు నుప్రసిద్ధమైన నుకాగాములందు కామి
నియాత్రైలము విక్రయించబడుచున్నది. మీరు అకుసునట్టి నుకామునందు చొరకనిట్లు అతిపేరును నాకు
తెలుపునగా, అర్థమగు మాకు పేరుగా పంపుకు కొందరు వర్తకులు ఎక్కువలాభమునకై అగోపి పేరులేని
వర్తకులునుగలవి, తక్కువగోపముచే “శ్రేష్ఠమైనదని” తెలుపుదురు. గనుక అట్టి రికెత్రితులను ఎమ్మి మోప
జూకుము. ఎల్లప్పుడును కామినియాత్రైలమునే పట్టుపట్టి తెప్పించి వాడుము. ఇతరమైనవాటిని తెప్పించుదు.

అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ.

మీకు మేలైన సువాసనగల అత్తరులు కావాలెనా?

అనులైన అత్తరులకు వాజని పిలువబడు ఆటోమోటివ్ బహార్ ను పూ యోగించుము

కొన్ని దినువులకు మీ దేరువాని పై చొకినో పోయింపరు, ప్రతి దినువున మీకు వాడుక పొమ్మిచ్చుచుంటిమి. ఇంతటి అద్భుతమైన, వాడోలగ్న మైన వాడను నీవు బహుశా కొను యింప ఆ ప్రయత్నం చేయవలెను.

‘ఆటోమోటివ్ బహార్’ అను పేరును యిచ్చుచు వ్యాపకమునకు తెచ్చుకొనుదు. వానిని ఒకనా గుఱుచెందుదు. వాని నునో మార్చి పై, కాళ్ళికి నీవే మనాడునున్న ముచ్చటను చెందుదువు.

1 కొత్త బుడ్డి	రు.	ర.	3-0-0
1 " " "	రు.	ర.	1-4-0
1 ప్రాకు	"	"	0-12-0
కూడిపీసా	"	రు.	0-3-0
సువాసనగలకాడ్లు		రు.	0-1-0

వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము

కొనుటకు మీరు ‘ఆటోమోటివ్ బహార్’ అను పేరును చూర్చి నీవొక పత్రము కొనుదు. అన్ని వ్యాపకమును సోక పీజంట్లు—

అంగ్లో యిండియన్ డ్రై అండు కెమికల్ కంపెనీ,
285, నార్తన్ మనీరు బహారు, బొంబాయి.

నొప్పులుగాని, తీపులుగాని, ఏవైనను నరియే తొలగింపవచ్చును

మీకు ఏల నొప్పులలని కావవలెను. ఆ నొప్పులు తలచుకొని ముందే, మీ ముందు యిరిగినట్లైతే నొప్పిచే, నొప్పిచే, వాయువునొప్పులు, పీకీము, కొండు రాకీ, కాళ్లనొప్పులు, కీళ్లనొప్పులు, వాడీనొప్పులు, దేరుకునొప్పులు, ముంటలు నొప్పులైనను పరియే, రిప్రక ర్స్ లో

‘ఆటోమోటివ్ వైలెన్ సాల్ట్’

అనుచుండి మచ్చును. ఇది వైలెన్ సాల్ట్ ను అంజనము కాను. ఇది చాలా మేలైన తీలము. ఇది చాలా విలువగల పదార్థమే అయినా ముందుచేరి. నీకే నొప్పులు ముందు లంబుకొని తీర్చి నీవే నొప్పి అనొప్పియైతే వాయువు నొకరింపును. తీలకుచేరి దీరిచ్చి లాభపడిరి.

వెల బుడ్డి 1 రు. 1-0-0. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఈ అత్యుత్కృష్టము వ్యాధినివారికి ఫలమును కనుగొనుటకు యీ క్రియ చేయవలెను అంజనము 2 అణా అను క్యాపియట్ తీర్చియొకవచ్చును.

మచ్చుచు:—వి. పార్క్, 25, వైశాలిబాగు, మద్రాసు.

సోక పీజంట్లు:—అంగ్లో యిండియన్ డ్రై అండు కెమికల్ కంపెనీ,

285, నార్తన్ మనీరు బహారు, బొంబాయి.

ಎಲ್ಲರೂ ಉಪನಿಷತ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಇವುಗಳಿಂದ
ಜ್ಞಾನವು ಬರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಜೀವನವು ಸುಗಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
ಇವುಗಳಿಂದ ಮಾನವನು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾನೆ, ಹೀಗೆಯೇ ಇವುಗಳಿಂದ
ಸಮಾಜವು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಮಾನವನು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾನೆ.

1. The first part of the paper is devoted to a review of the literature on the topic. It starts with a general introduction to the subject, followed by a detailed discussion of the various methods used in the field. The author then presents a critical analysis of the existing research, highlighting the strengths and weaknesses of different approaches.

1. The first of these is the fact that the
 2. of the world, and the fact that the
 3. of the world, and the fact that the
 4. of the world, and the fact that the

[illegible]

"பெரிய காவல்", "பெரிய காவல்" என்றும் கூறியுள்ளார்.
 "பெரிய காவல்" என்றும் கூறியுள்ளார்.
 "பெரிய காவல்" என்றும் கூறியுள்ளார்.
 "பெரிய காவல்" என்றும் கூறியுள்ளார்.

[illegible]

రషియా కార్మికత్వమును గూర్చి చాలవరకు ప్రతికూలముగ నే వినుచున్నారము. ఏ జన హరులును నెహురూగారో, సంశితమోతీలాలు నెహురూగారో, శ్రీనివాసమయ్యగారో ప్రతికూలముగ బాధించుచున్నారము. నిజమిదియే. వారు వాటికూర్చుకొని యున్నారము. ఇంకీరియల్మెంట్లు వాడము. రష్యా అంత భూలోకస్వేచ్ఛము గాకున్నను, అచ్చటి వారు నిర్వహణాధారిణముగ దుర్యోధనుడనుటకు తుదిదూగుచున్నారని చెప్పటకు ఆధారములు లేనివోలేదు. నీని నిరూపించుటకు నాకున్న ఆధారప్రమాణములు ఇట్లున్నవి. శ్రీనివాసగారి వ్రాసినది. నేటివరకు ఇంకీరియల్మెంట్లు ప్రభుత్వము వారు ఏమియు వాటిని అబద్ధముగా చెప్పలేదు. ఆవ్రాంతిని హెచ్చరించలేదు. కాని విశ్వసనీయరాదని ప్రకటించుటవరకు వాటిని మనము విశ్వసించవచ్చును.

వేదములు

కార్మికసమస్య లన్నిటికిని వేదములే ప్రధాననిజమునీ వేదముగ శాస్త్రమైయున్నది. ఆ వేదములు న్యాయముగ లేకపోవుటచేతనే గదా, ప్రపంచములో ఏ మూల బాధనను నెమ్మలను, లాకపులులను కని వినుచున్నారము. లాకపులులను గా, యజమానులు పనివాడ

కోర్కెల సంకలించుట వారిని పనిలోని రోగియగుట కర్హగారములను మూసివేయుట. పనివాడు లోబడువరకు అట్లులే యుండవలెను. ఒక్క టటలీలో మాత్రము నీని మునోలిసిగారి ఫర్మమాయని నమ్మెలు, లాకపులు అక్రమములు నిర్వచించబడి శిక్షార్హముగ శాసించబడినవి.

మొదటి నాంబివ

ప్రభుత్వమువారే కనీసపు వేతనములను నిర్ణయించుదురు. అంతకు తక్కువగా ఎవరైనను వేతనము చేయరాదు. మామూలుకంటె ఎక్కువ గంటలు పనిచేయువారికి మామూలుగ పనిచేయునపుడు ఇచ్చు వేతనముకంటె ముందర రెండుగంటలు అదనపుపనికి 1½ రెట్లు వేతనమును నిచ్చుదురు. ఆతరువాతగూడ పనిచేయుచో ఎంతకాలమైననునోరే రెండురెట్లు ఇచ్చుదురు. యువురోజులలో పనిచేసిననునోరే ఇదీ ప్రకారము ఇచ్చుదురు. ప్రతి సంవత్సరము పనివాడకు పనిచేయు నివ్వటకు ముందుగ వేతనము గానెంబడును. చిల్లరగా పనిచేయు వారికి (చిన్నవయసుకు) మామూలుగా పనిచేయునపుడు ఇచ్చు వేతనముల పోషణనే ఇచ్చుదురు. అంతకు ఎక్కువయున్న ఊపవచ్చున గాని తక్కువగామాత్రము ఇవ్వరాదు.

పరివార్గము చదువుచున్నది

1871

[illegible][illegible]

శ్రీ శ్రీ ఆదిత్యనాథులు

అవసరమైనప్పుడు వాటిని కట్టించుటకు, నిర్మించుటకు వారికి అనుమతిని నిచ్చితిమి. ఆ ప్రకారము వారిని ప్రభుత్వమువారి పోషించును.

77 1/2 - 27 01

అప్పుడు మన ప్రతిభా శ్రమ
వారికి నానందమును కలుపుచున్నది.
అప్పుడు మన ప్రతిభా శ్రమ
వారికి నానందమును కలుపుచున్నది.
అప్పుడు మన ప్రతిభా శ్రమ
వారికి నానందమును కలుపుచున్నది.
అప్పుడు మన ప్రతిభా శ్రమ
వారికి నానందమును కలుపుచున్నది.
అప్పుడు మన ప్రతిభా శ్రమ
వారికి నానందమును కలుపుచున్నది.

శక్తివంతమైనదిగా ఉన్నావా?

పనిలేనిప్పుడు వేదానిమును

మునుగిరి పేరును పేరు మునుగల్గెను. మునుగల్గె
పేరు 9 వాడయినను నాది ఇంకా కలుగజూ
ముకూడ గాని ఇందుటయు కలదు.

[illegible][illegible]

$\frac{1}{2} \times 100 = 50$

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥
 श्रीकृष्णार्चनम् ॥

విశ్వవిద్యార్థి కృతము. విశ్వవిద్యార్థి కృతము
విశ్వవిద్యార్థి కృతము. విశ్వవిద్యార్థి కృతము
చదట. కౌశిలింథలుగూడ కావరావట.

విజ్ఞానము

[illegible]

పాతకాలము రిగ్గి పోయి మోసపోతె
నది నోగవూరి పాతవరము ఈ ప్రకారమే ప్ర
శ్నించుచును. ఈ పాతకాలమును పాత
కాలవచ్చును.

"మన వివాహమును గురించి మేము"
నున్న ప్రతిభామును నానిచ్చి వారు విడి
వారయ్యారు. అదిగో ఇప్పుడు మమ్మను
దెలియించినట్లైతే ఇక్కడ కేసు పెట్టబడింది.
ఇకనుంచీ వివాహవిచ్ఛేదమును పొందగల

1. ఆంధ్ర మహాభారత వివాదము కష్టమును
 వివాదమునును సాధుకావచ్చును. సత్కారమును
 ప్రకటనమునును బహుము. అట్టి విషయమును
 కలుగుమును ఒక దానిని (నాము) సాధు
 సాధు. వానిలో పెట్టి ఒక తనమును నాను.
 పెట్టి తనమును వానిని సాధుమును
 వాని సాధుమును సాధుమును సాధుమును
 సాధుమును. సాధుమును సాధుమును
 సాధుమును సాధుమును సాధుమును
 సాధుమును సాధుమును సాధుమును

వివాహమును నిర్వహించునట్లు శత్రు
సేనాల్లు తాదావిగా నిలబడిరి. అంతట
నాడుమార్చి 13 నాడు కృష్ణునియొద్దను. వివా
హమును నిర్వహించెను.

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

శాసనమున కిచ్చినట్లు చూచుకొన్నాము.

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

వలస వారికి కొరతను తీర్చుటకు వాడవలెను.
వలస వారికి యవకళ్యాణము.

[illegible][illegible]

ఇందున్న సీమావమ్మలను గురించి మనకు తెలిసి
తి వివరములు తెలియుచున్నవి:—

౧. ఆర్యమ ఆశీర్వాద సామంతం లేకను, మానసి

౧. ద్వితీయ; పరాక్రమశాలి; క్షుద్రుని మేడు
 కృష్ణమనః కృష్ణమనః కృష్ణమనః కృష్ణమనః
 కృష్ణమనః కృష్ణమనః కృష్ణమనః కృష్ణమనః

యే కుండుల పుణ్యంధరు.

క. అంతఃకర్మ, అంతఃకర్మ (అంతఃకర్మ) అంతఃకర్మ
అంతఃకర్మ అంతఃకర్మ అంతఃకర్మ అంతఃకర్మ అంతఃకర్మ

[illegible][illegible]

౧

గుంటూరుజిల్లాకుందలి అనురావతి యనుగ్రామ
మానుంకి దేవాలయ శాసనముకడ దెన్న పురి కర్ణాటకపురపాలకు
కాలయందున్నది. ఇది పల్లవరాజులైన సింహాద్రి యను
రాజుచే చేయింపబడినది. అందుకు ప్రార్థనలు చేసి
హావనములు చేయించుకొని యున్నాడు:

మహేంద్రవర్మేశారి తతః క్రితః

శూర సైన్యోజాయతి సింహవర్మణ

సైన్యోకావయోగ సమగ్రవనా

శ్రీసింహవిష్ణురథ సంపదమా

అనేకరాజన్య శిరోమణిప్రభా

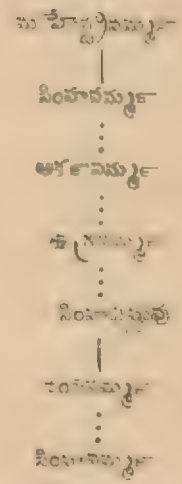
విభాజికల్పయితి శాస్త్రరాక్షసి

పసింహవర్మణ సమధూర్వతిచ్చతే

హయద్విపాస్త్రా దళిలకొవైన్.

ఇదివారి మహేంద్రవర్మణ రాజునాడు. అతనికి
నికీ కూరుడను సింహవర్మణ పుత్రుడు. పిమ్మట అగ్ర-
వర్మణయు, ఉగ్రవర్మణయు, శ్రీ సింహవిష్ణునకు
(పూత్రుడైన) వర్ణవర్మణయు (రాజుడైన). అనేకరా-
జుల కిల్లములలోని ముంబయిక్క కాంతులచే చెడిల
కొట్టబడి చీకట్లుగల ప్రభాప్తావము గలవాడను, పగు
మనిమి లక్షల గజశురగపరాక్రమకు వాగుడ (ప్రజల
విల్వలకువాడును) అను సింహవర్మణ పుత్రుడు.

పై వెంకప్పకృతముగాని రాజులకున్న సంబంధము
సంప్రాప్తముగ నిర్ణయించబడి యుండలేదు. మహేంద్ర-
వర్మణ పుత్రుడు సింహవర్మణ, సింహవిష్ణుని పుత్రుడు
వర్ణవర్మణ యని నామము తెలియుచున్నది. తెక్కిన
రాజులకును వీరికినీ, వారిలో నొండొరులకును గలిగిన
సంబంధమెట్టిదో తెలియరాదు. ఈపల్లవంశమెప్పటిది?

ఈ రాజులు ఏర్పడు ప్రభుత్వము చేరిరి? అను సీతకన్న
అను స్మృతికరమైన సమాధానము కేవలము సాధ్యము
కాదు. కిరీతంశ సామగ్రి లేదు. అట్టిసామగ్రి పరిశోధన
వల్ల బయల్పడువంతాక నిశ్చయ మియ్యని ఖండితముగ
కేవలము పేరులేదు. అయినా వీరి ప్రాధోన్యముగ మిట్టి
చరిత్రము లభించియుండు శాసనసామగ్రి సాధారపర
యకొని యుపాహించుటకు అవకాశము గలదు.

ఇతర శాసనములనుండు నిర్ణయించిన పల్లవరాజు
ములకును వీరికి కేలాటిసంబంధమును గన్పించదు. ఇం
చు వీరి పేర్లు పల్లవుల సంస్కృత శాసనములలోని పేర్లను
బోలియున్నవి. ఈ శాసనము చేయించిన సింహవర్మణ
అతిర ప్రభుత్వస్థాన మేదో, కాలమెప్పుడో చెప్పట
కష్టసాధ్యమైనపుడు. అందుకని పరిశోధక పండితుల్రేఖ
లను చూచుటగాదు “వర్ణరాజ్యానమున ఇది మిక్కిలి
జాగరూకతతో నుపయోగించ వలె”దని నొనరియు
న్నారు. ఈవాక్యము ననుసంధించుకొని పరిశోధకులు
తీసివినయమై చూడమున వచ్చించియున్నారు. ఈ శాస

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions, both incoming and outgoing, to ensure transparency and accountability. It emphasizes the need for regular audits and the use of standardized accounting practices.

[illegible][illegible]

20000 20000 20000 20000 20000
 20000 20000 20000 20000 20000

1. 1950-1951 2. 1952-1953 3. 1954-1955 4. 1956-1957 5. 1958-1959 6. 1960-1961 7. 1962-1963 8. 1964-1965 9. 1966-1967 10. 1968-1969 11. 1970-1971 12. 1972-1973 13. 1974-1975 14. 1976-1977 15. 1978-1979 16. 1980-1981 17. 1982-1983 18. 1984-1985 19. 1986-1987 20. 1988-1989 21. 1990-1991 22. 1992-1993 23. 1994-1995 24. 1996-1997 25. 1998-1999 26. 2000-2001 27. 2002-2003 28. 2004-2005 29. 2006-2007 30. 2008-2009 31. 2010-2011 32. 2012-2013 33. 2014-2015 34. 2016-2017 35. 2018-2019 36. 2020-2021 37. 2022-2023 38. 2024-2025 39. 2026-2027 40. 2028-2029 41. 2030-2031 42. 2032-2033 43. 2034-2035 44. 2036-2037 45. 2038-2039 46. 2040-2041 47. 2042-2043 48. 2044-2045 49. 2046-2047 50. 2048-2049 51. 2050-2051 52. 2052-2053 53. 2054-2055 54. 2056-2057 55. 2058-2059 56. 2060-2061 57. 2062-2063 58. 2064-2065 59. 2066-2067 60. 2068-2069 61. 2070-2071 62. 2072-2073 63. 2074-2075 64. 2076-2077 65. 2078-2079 66. 2080-2081 67. 2082-2083 68. 2084-2085 69. 2086-2087 70. 2088-2089 71. 2090-2091 72. 2092-2093 73. 2094-2095 74. 2096-2097 75. 2098-2099 76. 2100-2101 77. 2102-2103 78. 2104-2105 79. 2106-2107 80. 2108-2109 81. 2110-2111 82. 2112-2113 83. 2114-2115 84. 2116-2117 85. 2118-2119 86. 2120-2121 87. 2122-2123 88. 2124-2125 89. 2126-2127 90. 2128-2129 91. 2130-2131 92. 2132-2133 93. 2134-2135 94. 2136-2137 95. 2138-2139 96. 2140-2141 97. 2142-2143 98. 2144-2145 99. 2146-2147 100. 2148-2149 101. 2150-2151 102. 2152-2153 103. 2154-2155 104. 2156-2157 105. 2158-2159 106. 2160-2161 107. 2162-2163 108. 2164-2165 109. 2166-2167 110. 2168-2169 111. 2170-2171 112. 2172-2173 113. 2174-2175 114. 2176-2177 115. 2178-2179 116. 2180-2181 117. 2182-2183 118. 2184-2185 119. 2186-2187 120. 2188-2189 121. 2190-2191 122. 2192-2193 123. 2194-2195 124. 2196-2197 125. 2198-2199 126. 2200-2201 127. 2202-2203 128. 2204-2205 129. 2206-2207 130. 2208-2209 131. 2210-2211 132. 2212-2213 133. 2214-2215 134. 2216-2217 135. 2218-2219 136. 2220-2221 137. 2222-2223 138. 2224-2225 139. 2226-2227 140. 2228-2229 141. 2230-2231 142. 2232-2233 143. 2234-2235 144. 2236-2237 145. 2238-2239 146. 2240-2241 147. 2242-2243 148. 2244-2245 149. 2246-2247 150. 2248-2249 151. 2250-2251 152. 2252-2253 153. 2254-2255 154. 2256-2257 155. 2258-2259 156. 2260-2261 157. 2262-2263 158. 2264-2265 159. 2266-2267 160. 2268-2269 161. 2270-2271 162. 2272-2273 163. 2274-2275 164. 2276-2277 165. 2278-2279 166. 2280-2281 167. 2282-2283 168. 2284-2285 169. 2286-2287 170. 2288-2289 171. 2290-2291 172. 2292-2293 173. 2294-2295 174. 2296-2297 175. 2298-2299 176. 2300-2301 177. 2302-2303 178. 2304-2305 179. 2306-2307 180. 2308-2309 181. 2310-2311 182. 2312-2313 183. 2314-2315 184. 2316-2317 185. 2318-2319 186. 2320-2321 187. 2322-2323 188. 2324-2325 189. 2326-2327 190. 2328-2329 191. 2330-2331 192. 2332-2333 193. 2334-2335 194. 2336-2337 195. 2338-2339 196. 2340-2341 197. 2342-2343 198. 2344-2345 199. 2346-2347 200. 2348-2349 201. 2350-2351 202. 2352-2353 203. 2354-2355 204. 2356-2357 205. 2358-2359 206. 2360-2361 207. 2362-2363 208. 2364-2365 209. 2366-2367 210. 2368-2369 211. 2370-2371 212. 2372-2373 213. 2374-2375 214. 2376-2377 215. 2378-2379 216. 2380-2381 217. 2382-2383 218. 2384-2385 219. 2386-2387 220. 2388-2389 221. 2390-2391 222. 2392-2393 223. 2394-2395 224. 2396-2397 225. 2398-2399 226. 2400-2401 227. 2402-2403 228. 2404-2405 229. 2406-2407 230. 2408-2409 231. 2410-2411 232. 2412-2413 233. 2414-2415 234. 2416-2417 235. 2418-2419 236. 2420-2421 237. 2422-2423 238. 2424-2425 239. 2426-2427 240. 2428-2429 241. 2430-2431 242. 2432-2433 243. 2434-2435 244. 2436-2437 245. 2438-2439 246. 2440-2441 247. 2442-2443 248. 2444-2445 249. 2446-2447 250. 2448-2449 251. 2450-2451 252. 2452-2453 253. 2454-2455 254. 2456-2457 255. 2458-2459 256. 2460-2461 257. 2462-2463 258. 2464-2465 259. 2466-2467 260. 2468-2469 261. 2470-2471 262. 2472-2473 263. 2474-2475 264. 2476-2477 265. 2478-2479 266. 2480-2481 267. 2482-2483 268. 2484-2485 269. 2486-2487 270. 2488-2489 271. 2490-2491 272. 2492-2493 273. 2494-2495 274. 2496-2497 275. 2498-2499 276. 2500-2501 277. 2502-2503 278. 2504-2505 279. 2506-2507 280. 2508-2509 28

అ. ధ్యోతర; కర్తాగ్రమకారి; వ్యక్తిని మేయ
కర్తాగ్రమకారి; వ్యక్తిని మేయ
కర్తాగ్రమకారి; వ్యక్తిని మేయ

1. 凡在本行存款，利息按日计算，按月结息。

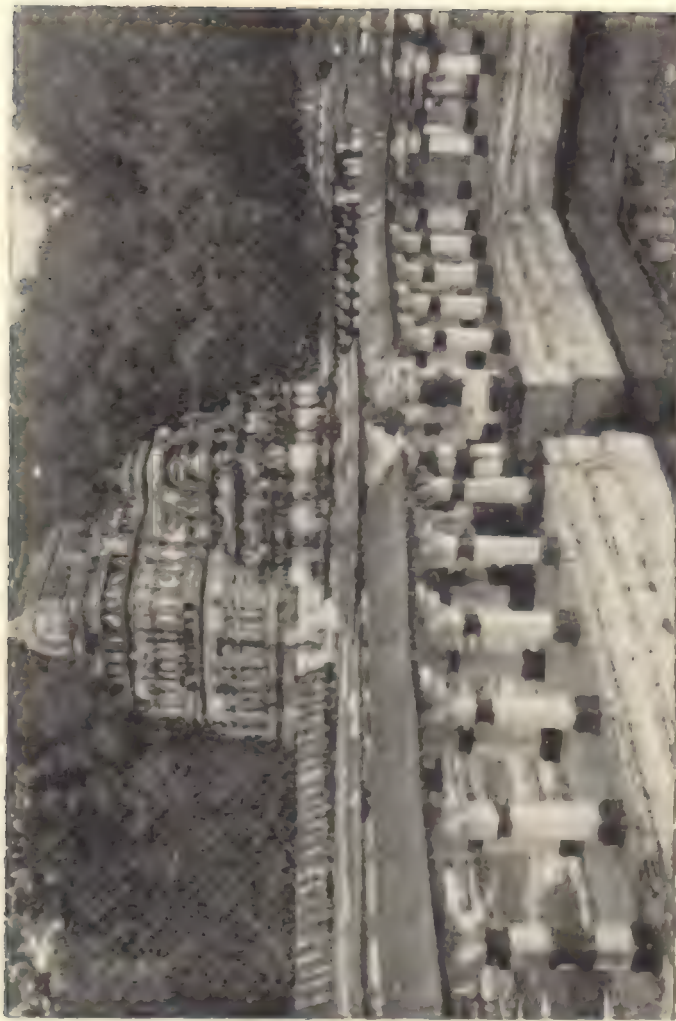
1. The first part of the paper is devoted to a review of the literature on the topic of the paper.

[illegible]

೨೪ ಪ್ರಾಚೀನತಮಂ (೧. ೩. ೩) ಅಥವಾ
 ಮಹಾಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನತಮಂ, ಕರ್ಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದಂತೆ,
 ಸುಮಾರು ೫೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನದು ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥ
 ಸುಮಾರು ೧೦೦೦ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾರತದ
 ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ
 ಭಾರತದ ಆಡಳಿತ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ಸೈನ್ಯ, ನೌಕಾಪಡೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ,
 ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಮತ್ತು ಜನಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ
 ವಿವರವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಭಾರತದ
 ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ
 ಮೂಲಕಾಯವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಮಾಹಿತಿಗಳು
 ಭಾರತದ ಸಾಂಸ್ಕøತಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು
 ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವು
 ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ.
 ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಭಾರತದ ಸಾಂಸ್ಕøತಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ,
 ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು
 ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ
 ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ.

౧. మహానందిశ్వర దేవాలయము

౨. దేవరాయపు కోనేరువద్దనున్న మండుము

నము. అది రాజులలోని పూర్వంధ్ర బాధనకర్తయగు సింహాచార్యుడు ఈ కొప్పెరుగ్ జంగమలో వ్రాసినది మా యశస్రాయము. కావున నీటి పుట్టు పూర్వోత్పత్తయల నెంచుక యారయవలసి యున్నది.

౨

శ్రీ. క. ౧౩ వ శతాబ్దమున దక్షిణదేశముపై నిలంపుకొనెను. పశ్చిమము నేయునున్న వాళరాజుల పరాక్రమము నన్నియులు చేసి వాళరాజ్యాధ్యము కీర్తింప నొనరించును. వాళరాజుల యందు, మాంపెరితులును స్వశిక్షితులును టకు బ్రయత్నములు నేయనొనరిరి. శ్రీ. క. 1177 మొదలు శ్రీ. క. 1215 వర్యంతియు రాజ్యము చేసిన ముమ్మడిమగిష్టంబున కాలముననే ఈ దక్షిణదేశ యారంభ మయ్యెను. తిరువంతియు వాళరాజ్యమునకు వర్ధిల్లిన మూడవ రాజరాజు (శ్రీ. క. ౧౨౧౬-౧౨౪౨) కాలమున వింధ్యాధిపతులు చక్రవర్తి కమరుతిరిగి కయ్యము చేయుచుండిరి. వారిలో ముఖ్యులు (౧) మాంపెర్వరాజులు: మాంపెర్వ, మంపెర్వపాంపెర్వ, మాంపెర్వ, మంపెర్వ పాంపెర్వ. (౨) చేది (ఇప్పటి ఉత్తర ఆంధ్రా-౨) దేశముపై బ్రయత్నము చేయుచుండిన కాచివ వంశములగు పల్లవరాజులు: అజియగియ-కాచివజంగమ, మహారాజసింహ-కాచివజంగమ. (౩) వాళరాజుల నగరము పథూముల నేయుచుండిన పల్లవ వంశములగు సాంబున రాజులు. (౪) కెల్లూరు కడపమండలములపై, చక్రవర్తి సింహపురమును రాజధానిగ చేసుకొని, రాజ్యము చేయుచుండిన ఆంధ్రనాథరాజులు: మొదటితిక్కరాజు, రెండవమొదటితిక్కరాజు, కిరందరును స్వాతంత్ర్య స్థాపనమునకును, పాండ్యరాజ్యమును నొందుటకును వాళరాజుతో నిరంతరము యుద్ధము చేయుచుండిరి. ఇట్లు వాళు సాంబున రాజులు తిరుయందు నిడుగు వికమర్త్యమునేక యొందగలనో వారనొచ్చిరి. తిక్కరాజును కొండలు వాళుని భక్తిగ్రహించి చెవ్వకు తిట్ల తిక్కిననా రాజునికీ వాసటగ నిల్పి పోయెను. వాళరాజున వానార్యులును విరుగునుధరింప నుదలిడిరి.

వింధ్యాకాక నాథుడు వాళరాజ్యమునకు ఉత్తరమున కాకనీయరాజ్యము ప్రబలమగుచుండెను. మహాపరాక్రమకాలియైన గణపతి దక్షిణ దిశయందు దనరాజ్యమును విస్తరింపకేయింపును దిశ ప్రయత్నించును చేయుచుండెను. వాళరాజ్యాధ్యమునకు బహుళమున కర్ణాట దేశమున నాంధ్రనాథరాజ్యము ఉన్నదినియుండుండెను. ఈ కర్ణాట రాజులు వాళరాజుల ప్రయత్నంతో బంధుత్వ పేర్కొనెను. కంపెర్వ పరిసంబాని పుత్తికను నాంధ్రరాజులకు నివాసముగ నెంచు. కావున వాళరాజులకు నిరుయ్యనిరక్షించుటకై కర్ణాటభూపాలుడు వాళరాజ్యాంతరంగిక నిమియునులయందు వాళరాజ్యము నొనరింపవలసివచ్చెను. కాలక్రమమున వాళరాజ్యమునకు కొన్ని మండలముల వాక్రమించుకొని, కర్ణాట రాజులు వాళదేశముననే నూతనరాజధానిని నిర్మించుకొని రాజ్యము నేయుచుండిరి.

వాళరాజుల కుటుంబమున అంతఃకలహము లభింపయింప, సింహాసనమునకై వాళరాజులును తొంకొరులతో జోరొడివారంభించిరి. ఈ వాళరాజులు మొదటి కుగిష్టంబుననే యంతులైపోయెను. తూర్పున కుగిష్టంబునని సింహాసనాకోలాదులు వాళరాజులను జయించిన సిమ్మలనే జరిగినట్లుతో మిరున్న నాంధ్ర రాజరాజును సింహాసనమునకుండి నిలువకు లాగి మూడవరాజేంద్ర వాళరాజును సింహాసనమును స్వయం ముగిష్టించెను.

ఇది శ్రీ. క. 18 వ శతాబ్దమునందలి వాళరాజ్య పరిక్రమ. ఈ రాజులకు వారధిరాజులుననే వాళరాజ్య మహిమమును ఉజ్జ్వలము సమయముగ జెకరింప ముగియించిన ప్రధానమున కొక్కెరుంగ వ్రాసెను.

3

శ్రీ. క. ౧౩ వ శతాబ్దమున దక్షిణదేశమున "కొప్పెరుంగ" నామధారులు రాజు లిరువురు గలరని యంతట భూవ్యము విడిచిపోయెనాము. నీరు పితా పుత్రులు. తిండ్రియొక్క- వెంకటాద్రి నామము అంతయే యెక్క అనియెక్కాశ్వినంతా కొప్పెరుంగ వ్రాసెను.

“కమలాప్తప్రతిమాన మార్తీయగు నా
కర్ణాట సోమేతుడు
స్తమదార్ద్రరక్తము యాశ్రమాపి నిజద
ర్పణంబు బ్రతిష్ఠించి రీ
లమెయిం జోగుని ధూమిపై నిలిపి చో

శస్తాపనాచార్య నా
మము చక్కంగొని తిక్కభూవిభుడు సా
మర్థులు చెల్లించజే” 1.

మఱియు, “ద్రవిడంబులకు లంఘన చక్కంగొని” యని
నిజరాజ్య సోమన నిష్పాదే” 2 నని శీర్షన యుక్తుయన్నాడు.

‘కర్ణాట సోమేతు’ ని ‘ద్రవిడమండలిపలంకతో’
తో ‘చుట్ట’ 3 ‘తోడని నిజరాజ్య సోమన నిష్పాదే’
తెల్పులము ‘శస్తాపనాచార్య’ నామము చక్కంగొను
టయే.

ఇందుకల్ల మన ముహూనింప చక్కది యేదనగా,-

కర్ణాట నరసింహుని సురణానంతరము, మూడువ
రాత్రులలో నాడు తిక్కభూంజింగడు, సాంబూనియను
మునిలకు ద్రవిడమండలికి సాంబంతులంబు తిరుగుబాటు
చేసిరి. వీరికి నాయకుడు సాంబురాయుడు. కర్ణాట
సోమేతుడు వీరిని నూడెను. తిక్కరాజు వీరినందఱిని
గంనాపునముగడ నరికిన యుద్ధమున పరాజితులయితేసి,
మూడవరాత్రులనాడు ‘నిజరాజ్యమున నిలిపి’ ద్రస్తా
పనాచార్యుడను నామమును గలిపించెను. ఇంగ్రియకాక
‘తోడని చల్లప్పుడును సమీపమున నంగరక్షకునిని’
గాలియుండుటకేము కంచి నాక్రమించుకొనెను.
“సాంబునిచేత గప్పణు కొనయే.” 4 “చేదమండల
మనుగానిగతేసి” స్వాతంత్ర్యస్థాపనయందు గలతన నీకు
గొని పొటువడుచున్న “కాడిగపతిని” ‘పలనమనకు’
‘ఇయ్యకొలిపెను.’ 5

పలనమరు పరాజితుడగుచు వచ్చినను అరిగియ
సిము-కొప్పెరుంజంగడు స్వాతంత్ర్యస్థాపన కైదు.
తిక్కరాజు మహారుడను మనుమరొక్కఁడో నామము వారి
నల్లులతోడనున్నది. ‘వర్తనకో’ వర్తనానాయకముతో
యొక్కరిని పుణ్య మీవిషయమును మూచించుచున్నాడు.

“ద్రవిడోర్విపరిగర్వముం దునివి కౌ

వ్యంబొప్పు నర్థము

ర్పవిభూతంబు నొనర్చి వైరి మనుజేం

ద్రవ్రేణిం గొంగ నా

ననిం చేర్కొనియున్నయట్టి విజయ

మృతకృతుం గానిగా

నిరెం జోశవమన్నపిడి యని ప్రా

యేటం బ్రగాశోద్ధరికా” 6

‘అరిగియసిము’ లోని ‘సియ’ శాసనములలో

“శియ” 7 గా పరిభాషయ నంది, యొకపద్యమునందు
“విజయ” శబ్దముగ మారినది. ‘పూయూడు’ అను వీట్ర
కటి కంఠకోశమునకు సమీపమున బ్రారించుచున్న
కొప్పెరుంజంగనియొక్క మంత్రమును పాఠ్యుండెనను
కొధాగము అన్నది 8. మనుమరొక రిజయశ్శిష్యాని
పేరికిం “ప్రాచీన” అనునది యాపరమగునగు నుండు
నేమి!

శ్రీ. ౪. గతిరంప సంతత్యము ప్రాంతమున

చోశరాజ్యమున నంతరికలహములు పొడవూపెను.
‘శిరి’ పేరికింబుమునకు పంబంధించిని కేంద్రము
దెనునాడు. మూడవ జరాతాపై తరుగబడి యుక్తు
య నొనెను. ఈ యుక్తుమున కర్ణాటసోమేతుడు మొ
దలు నాజరాగపడు ములంబిం. యుక్తుము కేసను
‘మృణం రా’ కేంద్రమునొక కమహూడై యాడు. సింహ
పంము నిధింపజేసెను. 9 ఈయంద్రగామమున కొప్పెరుం
జంగ కేసకుమున అన్నయు తలియగు, ఇతెం

1 Nirv. U. R.

2 Dasakumaracharitra.

3 Ibid

4 N. U. R.

5 Ibid

6 Epi. Rep. 1906, p. 64.

7 Ibid.

సంబంధము గలదేమో విచారించును. ఈతడు గణపతి ప్రవృత్తులచే నిర్దిష్టమాయము గణపతికి పాపములు వ్రేళ్ళ ముగియును. ఈవాక్యము లొకవేది పద్యములుగా గావించినను గావించినట్లును, అయినను, అవి కొన్ని వార్తమును సూచించు చున్నవి. మహారాజసింహు కొప్పెరుకోబింగడు దన శాసనములలో పాండ్యదేశ కర్ణాటకాంధ్ర రాజులకు జయించితిని చెప్పకొనుటచేత, ఇతనిననుసరించి "కర్ణాటకమునకు మించువట్లు నీలంబు వారిని ఉద్ధరించునట్లు పరిపాలింపజేసి" ప్రజలములు బలబ్రతుకెనెను శ్రవణపడి పరిశోధించుచు దానిని యాతనిశాసనములను ఆంధ్రరాజును ఈతడోడించినందుకు నివేశాసనములగ గొనుచున్నారు. ఇది సారపాటు. మహారాజసింహు డాంధ్రరాజు నోడించెయ్యును. దాక్షిణ్యరామశాసనములు మాత్ర ముట్టివిజయమునకు పాపించినావు. నీనిది విశేషించిన మహారాజసింహుడు గణపతి దాక్షిణ్యించియుండెన సూచించుచుట తల్లపగును.

"కర్ణా...దారవింద మధుకరాయమానమానసే" అని మహారాజసింహు దీక్షాసనములలో తిన్నుగొన్న చక్రవర్తియగువాడు. ఈచక్రవర్తియలోని శిలామైన భాగ మిట్లుండిన నుండెచ్చును: "కర్ణా గణపతి పా] దారవింద మధుకరాయమానమానసే" అని, మఱియు శాసనాంతమున "గణపతి మహారాజస్వాస్థ్యాం ప్రవర్తయతేవరాంశు చరితని" అని యున్నది. ఇందు పల్ల మహారాజసింహుడు గణపతిదేవుని దాక్షిణ్యించియుండెన సూచించినట్లు వచ్చును. కాకతీయ రాజుల దేవుడు శ్రీ. శ. ౧౨౬౦ లో మృతినొందెను. దుద్రహదేవి పీఠగంతి సింహాసనమున వాంఛించుకొనుచునే యున్నాడెను. శ. ౧౧౮౪ అనగా శ్రీ. శ. ౧౨౬౨ వ సంవత్సరమున మహారాజసింహుడు దాక్షిణ్యమధుకరాయమానమగునాగు ప్రభునిచ్చి శిలాసమంబు వేయించెనున్నాడు.

అందునూడు "దాదా త్కాకతీ ధూప మేన్న..." అనునంబులచేత దుద్రహుని రాజ్యభిషేక మైనట్లును రెండవంబులచేత గణపతి పర్యంగము మహారాజసింహు కొప్పెరుకోబింగడు కాకతీయులకు లొంగిన సామంతుడుగ నుండెన యోసించుట కవికాశముకలదు.

గణపతిదేవుని మరణమునకు పూర్వమే ద్రవిడదేశమునందు కాకతీయుల ప్రభుత్వమునకు భంగము కలిగెను. మధుగిరి రాజ మురటల చక్రవర్తి సుమరపాండువును ఉద్ధరించి ద్రవిడ దేశములను మించువెనెలి యాతడు. కళియుల రాజులను మరలించు "చెన్న ఇతని" కంచె ప్రభుగణ గణపతియను మృగరాజమునకు పంపించునట్లు వాడనని"6 చెప్పికొనియున్నాడు; అనగా గణపతిని కంచెనంది చెవలవెనెలి మృగరాజును పూర్వపరమరాజును. ఇట్లు కాకతీయ ప్రభుత్వమునకు భంగము కలుగగా, మహారాజసింహుడు ద్వైతప్రజుగగాక కాకతీయులను శ్రీ. శ. ౧౨౬౦ మఱి వేల పునంగుడుగా నుండెనట్లు ప్రశ్నియుండెను. దాక్షిణ్యమును దాక్షిణ్యరామమును చెప్పెనున్నాడు.

జటాపాండువుడు యుద్ధముచేసి పరాజితులం జేసిన యుద్ధములో మహారాజసింహుని పోరాడెను. "కాకతీయుల డను గజమానకు జ్వరము"7 వంటివాడనెయ్యి, "పల్లవ రాజు భయపడినట్లునావచ్చు. యుద్ధము నన్ను పుష్కలముగ ధాన్యము పండుకెళుమును మేమరకులను అనేక మిత్తగజములను మాయములను గొని మరల (నాటినిక) యుద్ధమున మును ఆరిమి చెప్పుకొనియున్నాడు. కావైన పల్లవరాజు మహారాజసింహుడు మహారాజ్యునికి కుమారులెక్కువు, మిట్లుంటున్నాడు. అని పల్లవ రామని, గజమాను, గజమాయములను పొందుకొని పల్లవరాజున కిచ్చెనట్లు అతనితో పల్లవ రామకోసం ఇచ్చెను చెప్పెనా రసాధ్య మున్నది. కాకతీయులను కంచెనంది చెడల గొట్టుచుండిన దృష్టివంతక పాండ్యరాజు ఆంధ్రదేశ

1 Epi. Rep of 1906, p. 60.
2 Ibid.
3 S. I. I. IV No. 1342, P.
4 Ibid.

5 S. I. I. IV No. 1341.
6 Ancient Deccan - K. V. S. Iyer, p. 165.
7 Ibid.
8 Ibid.

[illegible][illegible]

... ..

8

అమరావతి నీలా ప్రభాకరమహా విద్వాంసుని
 వినూత్నముగా రచించినాదిగా ప్రస్తుతం పరిశీలన
 చేయబడినది. అమరావతి నీలా ప్రభాకరమహా విద్వాంసుని
 రచించినదిగా ప్రస్తుతం పరిశీలన చేయబడినది.

తనకు చాక్ర క్రాంతి కలిగినివాడని విశ్వాసము
 వచ్చును. సామంతలను, మంత్రీకులను, సేనా పనుల సామంతులను
 లక్షల వ్యయముతో యిత్తర కేశవుడు సంచారము చేయ
 బహుమతివారికి సంపాద్యముక్కు లక్షలములు మహారాజు
 పేరము నుండు నామమునకును, ముక్తి ప్రియము
 కేశవుడు కేశవునినను, జీవితము నుంపాద్య. మఱి
 మొకటి కేసు వృద్ధునినానాను. మహారాజుపేరము నానా
 ములు అమరావతి సమీపముననుండు వాన్సారాను
 ములో నానాను; (శ్రీ. ౧. చాన్సారా ప్రాచ్యార్థి
 చేరియుండు వాన్సారా అమరావతి ను వృద్ధునినానా వేక
 వాన్సారా అమరావతి ను వృద్ధి కావడి నువరి కాను
 ముల నుండు వాన్సారా అమరావతి ను వృద్ధి కావడి నువరి
 అమరావతి ను వృద్ధి కావడి నువరి కావడి నువరి కావడి
 పేరమునానా వృద్ధునినానాను వాన్సారా వృద్ధునినానాను
 వృద్ధునినానాను.

అయినను దీనిని భాగవతమున కెప్పుడును నిలువలేదు:

[illegible]

పిలుపు

ప్రతివాది భయంజరం రంగాచార్యులు గారు

అంతమే లేనట్టి రాతిని

నంతరించిన యంధుమది వె

న్నెలల వెదజల్లా; గగనము

నెలపు దప్పి చనె.

పటునిదాఘచ్ఛటా భగభగ

ఘటితధారల గలిసి యమృతపు

మధురిమలు గురిసె; భవనము

మాయ మైపోయె.

తల్లిముద్దులచలువతరగల

వెల్లువల మరియొక్కపరి నా

మనసు మునిగిచనె; పెలుగుల

గనులు మూతవడె.

నీరసపుటెడదను దహించెడి

నీరవత తన నిర్మలతలో

కరిగిపో నురిమెన్ పిలు పది;

కరుణ వరదలిడె.

భార మెరుగని తరుమహాన్నతి

దూర మెరుగని గగననీలిమ

బిలుపు నే వింటి; పిలిచిన

విశ్వమయు గంటి.

[illegible]

నేటి రాజవాహి నిల్వాలని తిరాజయ యను
గ్రామమున నయనచంద్రుడు జగదానందరాయడును
వివాహము చేసి కుమారుని కైక్యము చేసి పిల్వమున నిల్వ
చేసి రాజవాహిని నాటిరాజధాని వాసునిని పుట్టి
నామని నీయ్యవ ప్రవేశించెను. అతడు తన కుమారుడు
రమణునిచే నాచారమును ననుగ్రహమును బ్రాప్తించె,
సర్వసాధుపరిణామములు, యశశాస్తియును బ్రవర్తించి
మౌర్యుని నుండియు చేరితి గలిగించినవాడయ్యెను. అతని
నిర్వాహమునకు కౌశింధ్రుని రాజ్యమును గలదిను.
4 రాజులు: ఆను ముద్దుకేర తిలవంధుల లాలవకు పాగు

[illegible][illegible]

విశాఖపట్నం కాల-శ్రవణ-వ్రతాచారము, నామ-శ్రవణ-వ్రతము, శాంతి-వ్రతము నాపాపపుణ్యము

[illegible][illegible][illegible]

3

[illegible]

విశ్వా కేవలమునే నిర్మాణముగా వ్యాపకములు (కేవల వ్యా
పకములు)గానే వర్ణించి వానిని నిర్మాణములుగా వర్ణించును. కాక
పక్షాత్ బోయి దొక అంశ విడిచి గుండ్ల కేవలము
నామా నులు పూరి కేంద్రపీఠము చెప్పవచ్చును.

[illegible]

ఇట్లు వీరవిహార మొనరించుచు దేవసీతు నెల్ల
స్వంప మొనరించుచున్న కాలపహకు వెదుర్చుచు
యెడల వీరవీరు పుట్టించి వచ్చి, ఇచ్చితి కాలిగా
క్రమము మా క్రియయ్యవని అంది 'కా' వివాద
స్వరూపము వచ్చి, ప్రోవిది పుట్టించి పుట్టించి
యని ధూర్జటినిపున వివాద వచ్చివారిని వచ్చివారి
కారు. కాని, చివ్వుతనమున ఎప్పు రెద్ది మా రెవరుచు
వెళ్లి వచ్చితిని మావచ్చితిని మావచ్చితిని మావచ్చి
కొమ్మయవని పని మావచ్చితిని వచ్చితిని. తే వచ్చితిని
రెవరు మావచ్చితిని మావచ్చితిని మావచ్చితిని మావచ్చి
మావచ్చితిని రెవరుమావచ్చితిని మావచ్చితిని తనయింబ
వెంచుమందెను.

[illegible]

1. *...*
 2. *...*
 3. *...*
 4. *...*
 5. *...*
 6. *...*
 7. *...*
 8. *...*
 9. *...*
 10. *...*
 11. *...*
 12. *...*
 13. *...*
 14. *...*
 15. *...*
 16. *...*
 17. *...*
 18. *...*
 19. *...*
 20. *...*
 21. *...*
 22. *...*
 23. *...*
 24. *...*
 25. *...*
 26. *...*
 27. *...*
 28. *...*
 29. *...*
 30. *...*
 31. *...*
 32. *...*
 33. *...*
 34. *...*
 35. *...*
 36. *...*
 37. *...*
 38. *...*
 39. *...*
 40. *...*
 41. *...*
 42. *...*
 43. *...*
 44. *...*
 45. *...*
 46. *...*
 47. *...*
 48. *...*
 49. *...*
 50. *...*
 51. *...*
 52. *...*
 53. *...*
 54. *...*
 55. *...*
 56. *...*
 57. *...*
 58. *...*
 59. *...*
 60. *...*
 61. *...*
 62. *...*
 63. *...*
 64. *...*
 65. *...*
 66. *...*
 67. *...*
 68. *...*
 69. *...*
 70. *...*
 71. *...*
 72. *...*
 73. *...*
 74. *...*
 75. *...*
 76. *...*
 77. *...*
 78. *...*
 79. *...*
 80. *...*
 81. *...*
 82. *...*
 83. *...*
 84. *...*
 85. *...*
 86. *...*
 87. *...*
 88. *...*
 89. *...*
 90. *...*
 91. *...*
 92. *...*
 93. *...*
 94. *...*
 95. *...*
 96. *...*
 97. *...*
 98. *...*
 99. *...*
 100. *...*

గానమును ముగించుచు దేవదత్తములను అభినయము
 క్రమమునను సమస్తమును ముగించుచు నామెను
 ముగించుచు నామెను. అంతః ప్రసంగమును వివరించు
 కథానామమును గానమును, ముగించుచు నామెను
 వివరించు.

4

[illegible]

ఈ ప్రకారము మేరి ముగిసినది, కాని
మన బాపూర్ మేరి బరబక్షాను ఎట్లయిన కలిమి
మీ, ప్రాంతానికి వచ్చి కలిమి ముగిసినది
మన బాపూర్ మేరి ముగిసినది

యోగమును కాళాపహాయము వదిలి పోవలెనోయి గం గా
వదినగ్నమున శోధింపెను. అప్పుడొక నానీనాథుడు
లేచుకొనెను. అతనిశ్శ్వశ్వరాలయద్వారాన్ని ఛరి కొ
య్యబొమ్మలతో నిలిచి నిలిచి, తిన్నట్లు మించులించి
పోయిని నోమయభిషేకావళి మోచిమోచి, యేగును
వెనచి తిన్ను పుకారి కొరకమున గంతివడికి పుకరి
దాని తెప్పరిల్లి, కాళాపహాయ మును మోచిమోచి పని
నిడిదిగుడారమున కేగి తెర జైచుకొనెను.

౬

మరునాడు దుదయమున నేవకు జెట్టుకేలకు పాన
నీంచి గుడారములోని కేగి, కాళాపహాయ మునిగా
ని వెన్నె; ఏమియునో ఆకాలమాన్తకే యెరుక
లోనిరావలెనని నక్కమున గలిగిన భావినా తప్ప వే
సంతానమును బడయకయే కాళాపహాయ అంతర్ధా
మియును, పుకార్లుని రావలెనయి, కాళిదేవాంగుర
మల తెప్పరిల్లి, తన పాన ద్రవంబలెరుపునేపియ్య
యారని కథావశేషుని జేసెను.

పారిజాతము

చిర్రాపూరు కామేశ్వరరావు గారి

త్రైవిధకాళాపహాయమున జక్కలకలము మోచుకు

పారిజాతమా! సౌందర్యభాగ్య మెల్లఁ

పూర్ణమొనగిది, నినువలెనీ పాద్య పాద్య

మలపు ప్రసరించి వెన్నెలతళుకునందఁ

గలికితన మొల్పు- నీ గాయగము నుతలఁ

బలుకునేరుపు నా కలవడంగ లేదు:-

భరతశాస్త్రుని నీ కేరు గఱుగినారు?

వరమనిశ్శబ్దసంగీత వరము నీ కె

వఁడు ప్రసాదించె?-ఎంతటి భాగ్యవతివి!

మలయమారుత వీధిక లొలయునపుడు

తెల్లనవ్వులమో మెటు ద్రుప్తి, చంద్ర

కాంతిలో జాగి యిసుమంత గానఁబడవు!

నీవు తెచ్చిన దివ్యసందేశ మేమి?

అవధి లేదె, మనోహరమైన నీవి

లొని విన్నావె యుని ఎన్నునానమునకు?—

బేల! ఈ పరమానందలీల తెల్ల

అంతరించిపోవు నని నీయాత్మ కెఱుక

లేదె?-తెల్లవాతీనయంత లెక్క లేని

చక్కలకలమును గూర్చిగూడెనెము అని!

[illegible]

— יחזקאל: וְהָיָה לָכֵן לְכָל הָעָם וְלָכֵן לְכָל הָעָם

"పీఠామహ! ఇతరులు (దాడు) ఇచ్చి
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... .."

దానము చేసిన గ్రామము

[illegible]

శాసన కాలనిర్ణయము

[illegible]

సాక్షిగా ఉన్న వ్యక్తి: _____

ఈశానానక ర్థ ఎవరు ?

[illegible][illegible]

† 1750 500 20. 900 500 20, 111-116 2000.

[illegible]

三、四、五、六、七、八、九、十、十一、十二、十三、十四、十五、十六、十七、十八、十九、二十、二十一、二十二、二十三、二十四、二十五、二十六、二十七、二十八、二十九、三十、三十一、三十二、三十三、三十四、三十五、三十六、三十七、三十八、三十九、四十、四十一、四十二、四十三、四十四、四十五、四十六、四十七、四十八、四十九、五十、五十一、五十二、五十三、五十四、五十五、五十六、五十七、五十八、五十九、六十、六十一、六十二、六十三、六十四、六十五、六十六、六十七、六十八、六十九、七十、七十一、七十二、七十三、七十四、七十五、七十六、七十七、七十八、七十九、八十、八十一、八十二、八十三、八十四、八十五、八十六、八十七、八十八、八十九、九十、九十一、九十二、九十三、九十四、九十五、九十六、九十七、九十八、九十九、一百。

- రెండవ రేకు : మొదటి ప్రక్క

1. The first group of people, the "I. group," are the "I. group."

- 一五

౪. శోనేరులోని మంటపము

3. దేవాలయపు కోనేరు

౧౪. జాత్రీమానవైచమ్ముక భోయభాత్రీః పాదీభిర్వికానా
౧౫. మనోహరగికవారికముఖసర్వసమరేతాం

రంజవరేణ : రంజవప్రకృ

౧౬. కుమ్మిస¹⁰సమాజ్ఞానయతి విదితిమస్త్యవోయభాస్మిన్మగ్రా
౧౭. వే¹¹పాభీశ్రీమానవైచమ్ముక సుహృదరాశి లుగనభివ్య
౧౮. భృగో రాజపుత్రాణామిదామార్గానాకః భరత
౧౯. ససహితా కటమన్వజయమరేహ్లావిత
౨౦. కాశ్యపా¹²చక్రతాయ శ్రావ్యాగాదివ్యకర్మణే మాన్య
౨౧. శర్మణి దుర్గశర్మణిద సర్వకరితరైః కరిష్యాత్య
౨౨. చంద్రా¹³ప్రశస్తిప్రశవాత కసి హార్ష్యేన దోషిణామ

మూడవరేణ : ముదటప్రకృ

౨౩. గుప్తా నీమారీమ కసి ప్రావృతవాతి కసి¹⁴నీరీమా
౨౪. నేతుశ్చిమకసింకోశే పామాన శ్చిమేగవాతి
౨౫. ఉత్తరకశ్చిమకోశే పామానఉత్తరేగకాగద్రాపు
౨౬. కేవల ప్రావృతాత్కః ప్రజ్ఞానమితి మాధూక
౨౭. భూతేష్టినః కరితరైఃపాథివాన్వదానాశ్చ¹⁵
౨౮. మానవ్య¹⁶నరదానానుపాదం బహుభిఃసుఖంకర్తానాం
౨౯. భీ¹⁷నరరాదభిః యన్వయన్వయమాధూమిన్వయన్వ
౩౦. తిదాశ్చమితి ప్రసర్థమానవిజయరాజ్యసంపన్న¹⁸శతే ౨౭౦
౩౧. అపాధిదినాగ్రమి ఉత్పిష్ఠ¹⁹శామ²⁰

9. ప్రావృతవాతి అని. 10. కుటుంబం అని. 11. దుర్గాభిః ప్రకృతే అని. 12. కాశ్యప అని. 13. చంద్ర వాత్ భు అని. 14. మానవ్యం అని. 15. రాజాధి. 16. నరరాదభిః. 17. కరితరైః అని. 18. ఉత్పిష్ఠ అని. 19. శావనం అని.

చుట్ట తీ

విశ్వవాళి విశ్వవాళియను నాడు

ఇది నానాదేశ విశ్వవాళియను నాడు

కావ నానాదేశ విశ్వవాళియను నాడు
యన్తే విశ్వవాళియను నాడు
విశ్వవాళియను నాడు

విశ్వవాళియను నాడు
విశ్వవాళియను నాడు
విశ్వవాళియను నాడు
విశ్వవాళియను నాడు

విశ్వవాళియను నాడు
విశ్వవాళియను నాడు
విశ్వవాళియను నాడు
విశ్వవాళియను నాడు

అనినాడు విశ్వవాళియను
విశ్వవాళియను నాడు
విశ్వవాళియను నాడు
విశ్వవాళియను నాడు

అనినాడు విశ్వవాళియను
విశ్వవాళియను నాడు
విశ్వవాళియను నాడు
విశ్వవాళియను నాడు

—

నక్షత్రములు

సూర్యుడు సంచార మొనర్చే క్రాంతిచ్ఛేదము (Ecliptic) ఉరువదియేడు లేక యిరువదియేనిమిష భాగములుగ విభజింపబడి యంతాకొక్కొక్క భాగమున కొక్కొక్క నక్షత్రముయొక్క నెను కిట్టబడెనని ప్రాచీన గ్రంథములందు కావచ్చుచున్నది. నక్షత్రములు సంక్రమించి నులదికొన్ని నక్షత్రములలోనివిగానున్నది. అవి సోమని—నాకా, కుంధని—కార్కటిని మహాభారతము [IX-35 (45)] ను, తైత్తిరీయసంహిత [ii-3 (5)] యందు చెప్పబడ్డవి. ఋష్యశ్రుముందు తిష్య (మూర్ఖాశ్రు?), అనూరు (మఘ), అశ్విని (శ్రావణ) నక్షత్రములు తిష్య, సింహాశ్రులు నావపడిటలోని యిరువది బూర్యులను వివరించి యున్నాము. 1 వ ఆధ్యాయము 162 (18), ఋష్యశ్రుముందు 27 నక్షత్రములను మానవ యున్నదని కొందరు వ్యాఖ్యాతలు తలచుచున్నారు. అధ్యాయము [XIX-7], తైత్తిరీయసంహిత [IV-4-10], కథాసంహిత [XXXIX-13], మైత్రేయసంహిత [ii-13 (20)], శివపత్రావ్యాసము [X.5-4, 5 (5)] మొదలగు గ్రంథములును నక్షత్రనామములను వివరించి యున్నవి. ఈ క్రింద సోమని నక్షత్రములు అగుచుగా నున్నవి. కాని నక్షత్రసంఖ్య మాత్రము కొన్నిటియందు 27 గను, మరి కొన్నిటియందు 28 గనున్నది. అధ్యాయమునా, మైత్రేయసంహిత యందు 28 నక్షత్రములను కేటగిలనుచున్నది. తైత్తిరీయ సంహిత, శివపత్రావ్యాసము మొదలగునవి 27 నక్షత్రములను మాత్రమే కేటగిలించుచున్నవి. కేవలకాలాంతర గ్రంథములమీద నక్షత్రములు 27 అని కొన్నియు, 28 అని మరికొన్నియు తిలుపుచున్నవి.

జ్యోతిష కేలాంగము, బూర్యసిద్ధాంతము [ii-84] లందు 27 నక్షత్రమే కలవు. బూర్యప్రజ్ఞ, బ్రహ్మసూత్ర సిద్ధాంతము, బూర్యసిద్ధాంతము [VIII-I-I] లందు 28 యున్నవి. కావున ఆదిని 27 ఉండెనో, 28 ఉండెనో, యిదమిదిమని చెప్పజాలము. ఈ యిరువది యిరువది నక్షత్రము అభిజిత్తు అయి యుండునెనని జ్యోతిషజ్ఞులు అభిప్రాయ పడుచున్నారు. అభిజిత్తు నక్షత్రము తారానగ్రములోనుండి తొలగిపోయెనని మహాభారతము [III-230-11] న వివరించునది సోక గాదు కలదు. కాని ఇంక నక్షత్రనగ్రములో వచ్చిచేరిన మాత్రమే నక్షత్రమని తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణము [i.5.2 (3)] తిలుపుచున్నది. కావున ఆదిని నక్షత్రములు 27 గా నుండి తైత్తిరీయబ్రాహ్మణమునందు వివరింపబడిన నీటిని అభిజిత్తు నక్షత్రముయొక్క భాగమునమువలన 28 అయ్యెనో, లేక ఆదిని 28 గా నుండి మహాభారతము నందున్న యిది అభిజిత్తు జారిపోయెనో 27 అయ్యెనో నిర్ణయింపజాలము. అరేబియా దేశముల మహాదీర్ నందును, చైనా దేశముల సియూ (Sieou) నందును, బాల్తీయముల గణితమునందును 28 నక్షత్రములే కనబడుచున్నవి. వానికిని హెండు జ్యోతిశ్శాస్త్రము నందలి నక్షత్రాంశులమను గల సంబంధమును గూర్చి ఆసక్తి వివాదములు ప్రబలియున్నవి.

నక్షత్రములసంఖ్య యిట్లు భేదించుట గల కారణమును ఎవరైనా ఇంతవరకు నిర్ణయించి యుండులేదు. బ్రహ్మకాలమున అభిజిత్తును విడిచి, 27 నక్షత్రములనే వాడుకొనుచుండెనని చెప్పుచుంది కాస్త్రజ్ఞులు తిలకించుచున్నారు. 3 సంఖ్యను 3 సార్లు పెంచిన 27 వచ్చుచున్నది. కావున నీసంఖ్యయందు కొంతమాత్రము

* ఈ వ్యాసముయొక్క ప్రథమభాగము తిమిళమాన సంపాదక యుండున్నది.

యుండునున్ను. పూజానీమన 756 షట్కలతో కట్టించినది కేవలము ప్రాచీనము [X-5-4 (5)] విధించుచున్నది. ఈ సంఖ్య 27 1/2 28 చే నుడింపగా వెచ్చిన పనులచే నిండున ఏకో విశేష ముండెనేమో యను అపాహము కలుగుచున్నది. నక్షత్ర వాచుములలో నింకొక విశేషమును మనము గమనింపవలసి యున్నది. 27 లేక 28 నక్షత్రములలోను భూస్వర్గముగ భూజీ, భూస్వర్గతరాహణ, భూస్వర్గరాభావ పదములను వివరించిన యెడల 24 లేక 25 ప్రశ్నోపాసములు మాత్రమే కనిపింపున్నవి. హింసపులు మెట్టుపలకుల క్రాంతివృత్తమును 6 భాగములుగా విభజించి యుంకిలేమోయని అభిప్రాయము ఆనుమానపడి యున్నాడు. [ఇండియా, i. 358 పేజీ నం.] ఈ 6 భాగములను విరుపర 12 రాసులుగా పారితే, ఈ 12 రాసులను 24 అర్థరాసులు (హారలు) గా మరల ప్రశ్నోపనక్షత్ర వాచుములను గ్రహించి యుండుచున్నదియని కేవల అపాహమునకు కూడ తావు కలుగు. అదియేగాక, పూర్ణిమాయందు సుమాగా గా వంగు చేనక్షత్రములం నుండునో అనక్షత్ర వాచుములందేమో మానవాచుము సంక్రమించి యుండి సంకులం నీనుమానమునకు తొంత ఆధారము ఏర్పడుచున్నది. నక్షత్రవాచుములను, మానవాచుములను గల సన్నిహిత సంబంధము ప్రశ్నోత్తముగ నెరుగించుచున్నది. దైత్రము—చిత్రి; చైత్రము—చిత్రి; పౌర్ణమి—చిత్రి; పౌర్ణమి—చిత్రి; అమావాస్య—అమావాస్య; క్రాంతిము—చిత్రి; భాద్రపదము—భాద్ర; శక్తియుజము—అశ్విని కార్తికము—కృత్తిక; మాఘము—మృగశిర; పుష్యము—పుష్యమి; మాఘము—మృగ; ఫాల్గుణము—ఫల్గుని.

నక్షత్రములు ఆకాశమున నుండు స్థానములను పూర్వగ్రంథము శిష్యుడు నూచించి యుండలేదు. పరామానిహితమి కాలమునాటి నైనను (క్రి. శ. 6 వ శతాబ్దము) ఈ విషయమున నుపయోగ కరములగు మారినాంశము కన్పించు లభింపలేదు. పరిమితాంతికము నందు ఏమననక్షత్రములకు మాత్రము యోగతారలు నూచింపబడి యున్నవి. కాని యిదియొకన నక్షత్రముగ నున్నవిని చెప్పుటకు వీలులేదు. ఈ నక్షత్రముల స్థాన

ములను స్పష్టముగా నిర్ణయించుటకు మనప్రాచీనులు పూనుకొని యుండినట్లుగపడుట లేదు. అష్టానాని [ఇండియా, II, 83] యిటుల వ్రాసియుండెను: “నక్షత్రములను గూర్చి హిందువులకు జాగ్రత్తగా తెలియునంత ప్రవృత్తియున్నది నయోగతారలను గుర్తించి, (వేటిలో నాకు చూపగలిగినవా నెవరును నాకు తెలుపకుమోలేదు.” నూర్యవంతుల సంచారమార్గము వాహినిము చేసికొని ప్రాచీనగ్రంథములు నక్షత్ర స్థానములను నిర్ణయించుచున్నవి. ప్రతినక్షత్రములందును యోగతారలస్థానము నిర్ణయింప బలసి నూండెను. పరిమితాంతికమున చెప్పబడిన యేడునక్షత్రముల స్థానములు నిట్లు విర్ణయింపబడి యున్నవి: “కృత్తికయొక్క యోగతార ఆగవలంకితులచేతను, క్రాంతివృత్తిమున కుత్తరమున మాదున్నర హస్తముల హస్తమున నున్నది. శోహిణియొక్క యోగతార యోమిదన అంశమిదిని, క్రాంతివృత్తిమునకు పక్షి అమున విరున్నగ హస్తముల మార్గమున నున్నది.” [XIV, 34]. “పుష్యములోని నక్షత్రద్వయము అష్టానాంశాంతమున క్రాంతివృత్తిమున కినుమార్గముల (అనగా నుత్తరపక్షిగముల) వందొంటికి నెగమిసూక్ష్మముల మార్గములో నున్నవి. పుష్యమి ననుగాంశాయందు, మాదున్నర హస్తములు ఉత్తరమునకు నున్నది. అశ్లేషలో దక్షిణ నక్షత్రము ప్రభాంశో యంకోహస్తము దక్షిణమున నున్నది. అటులే మఱులోని ఉత్తర నక్షత్రముకూడ, క్రాంతివృత్తిమునైన పక్షాంశమున నున్నది. చిత్రి యేడున్నర యంశంలో మాదుహస్తములు దక్షిణమున నున్నది.”—ఇందు 360 అంశలు 27 నక్షత్రములకు పంపగా వోక్టొక్కు నక్షత్రమునకు 13 1/3 అంశలు లభించును. హస్తమునగా కెంతయో స్పష్టముగా నిర్ణయించుటకు వీలులేకున్నది. హస్తమునకు 24 అంశము లుండుటచేతను, 32 మినిట్లు వ్యాసరేఖ (Diameter) గల చంద్రమండలము 15 అంశములు వ్యాసరేఖ గలదిగా నెచుబడుటచేతను, 1 అంశమునకు 2 మినిట్లు 8 సెకండ్లు, ఇదగా, 1 హస్తమునకు 51 మినిట్లు 12 సెకండ్లు నచ్చుచున్నవి. 60 మినిట్లు అయినచో 1 అంశ (డిగ్రీ) యగును. ఇరువది యొనిమిది నక్షత్ర

[illegible]

25

[illegible]

1870

1. ప్రతిభా (Pratibha) - 100
 2. ప్రతిభా (Pratibha) - 100
 3. ప్రతిభా (Pratibha) - 100
 4. ప్రతిభా (Pratibha) - 100
 5. ప్రతిభా (Pratibha) - 100
 6. ప్రతిభా (Pratibha) - 100
 7. ప్రతిభా (Pratibha) - 100
 8. ప్రతిభా (Pratibha) - 100
 9. ప్రతిభా (Pratibha) - 100
 10. ప్రతిభా (Pratibha) - 100

అధ్యక్షులు

యందు శ్రీకృష్ణుని బహు భావముల గ్రంథమును సీతమున

[illegible]

పేరకాపరి రీతి వాక్యములు

నాంది కుందే తొగ్గంను "నా గాథ వినునా":

అనంత వరదానందాచార్యులు—

అవతర వేద సంగ్రహం యాగి కావ్యం

1870

[illegible]

1875-1876

కాగితము మాకు దనుక నుపయోగము లేదు."

[illegible]

మహాభారతము

[illegible]

1. పరిశోధనాత్మకముగా, వ్యవస్థాపితము చేయబడిన
 పరిశోధనాత్మకముగా కార్యకర్తలను కృషిలో నిమగ్నము చేయు
 వలె చేయుచు ఉన్నప్పుడు (1980-90) సంవత్సరములలో, కృషి
 పరిశోధనాత్మకముగా కార్యకర్తలలోని దుమ్మును, (గ్రామములు
 కార్యకర్తలలోని దుమ్మును కలిపి) పరిశోధనాత్మకముగా
 ముందుగా పరిశోధన (Bioses) అను పరిశోధన పరిశోధన
 పరిశోధనాత్మకముగా పరిశోధనాత్మకముగా పరిశోధనాత్మకముగా

[illegible]

అందుచేత, అంతాను ముడి గుంబంబున, కట్టించి
ఫిరంగి గుంబంబు.

కామసూత్రము

[illegible]

విష్ణు పురాణము

[illegible]

[illegible]

Particulars	1,00,000 Crores Rupees	
1. Government	2,00,000	11
2. Private	3,00,000	11
3. Foreign	5,00,000	11
4. Total	10,00,000	11
5. Government	7,00,000	11
6. Private	2,00,000	11
7. Total	9,00,000	11
8. Government	11,00,000	11
9. Private	13,50,000	11
10. Total	24,50,000	11
11. Government	14,50,000	11
12. Private	10,00,000	11

దేవతా శాసనములను నిర్మించునందు కొంతకాలము
నా, నామిత్రులు, నామిత్రులను, నామిత్రులను నామిత్రులను

1. The first of these is the fact that the
 2. the 28. 1914. 1914. 1914. 1914. 1914.
 3. 1914. 1914. 1914. 1914. 1914. 1914.
 4. 1914. 1914. 1914. 1914. 1914. 1914.
 5. 1914. 1914. 1914. 1914. 1914. 1914.
 6. 1914. 1914. 1914. 1914. 1914. 1914.
 7. 1914. 1914. 1914. 1914. 1914. 1914.
 8. 1914. 1914. 1914. 1914. 1914. 1914.
 9. 1914. 1914. 1914. 1914. 1914. 1914.
 10. 1914. 1914. 1914. 1914. 1914. 1914.

[illegible]

2,700 పాఠశాలలు.

... (Precession of Equinoxes) ... 2,700 ...

వెండిసామానులు

బంగారుసామానులు

పరిశుద్ధమైనట్టియు అందమైనట్టియు

ఉపయోగకరమైనట్టియు వస్తువులు

కరిశుద్ధత—కలితీలేని వెండిని అడగా వాడేవరిని కానుకల బంగారును మాత్రమే యుపయోగించెదము. మేము

తయారుచేసిన ప్రతివస్తువునైనను నూ దయచుండు శ్రీమంతురగు. తప్పకుండ నుండును.

అందము—మా సమూహాలు అన్నియును శ్రోతృరకముగాను బహుసంగముగాను యుండును. ఈ కాలమునంద

నవనాగరికులు అయోధ్యబసేన పద్ధతులపైని వెండిసామానులను సాటిలేని మాతృదేవ్యరూపములతో

తయారుచేయుచున్నాము.

ఉపయోగము—కలితీలేని వెండిసామానులను కొనుటలవలన భవిష్యత్తు మేముయందు కలుగవలె చేతుగాచెప్ప వక్క

లేదు. “ఏది శ్రేష్ఠమైనదో అదియే యల్ల పుణ్యము చేకర్చును” అను సామెతి ప్రకారము వస్తువులు

కొనుటప్పుడు అది యెన్ని యేండ్లు చున్ను ననువిమయమునాటట్టి శ్రీ భగవంతుని దయచూపవలయుండును.

మీకు మీయింట నుంచుకొనుటకును ఒకరి కిచ్చుటకునుగూడ మీచేరింతమాత్రముననే మీ కాశ కలిగింపగ

వెండిసామానులు మావద్ద నున్నవి.

అన్నివిధములైన సామానులను మావద్ద పబ్లిక్లిగా నున్నవి. సామాన్య వాంఛించానిని మీ కెన్ను కొనుటలో మీ

కోరికలో నిపుణులగువారు మీకు సలహానిచ్చుటకు సిద్ధముగా నుండును. బహుమతిచేయుటకు యేరకము

వెండిసామానులు కావలసివచ్చు అనుకూలమైనవానిని యెన్ను కొనుటలో మే మెన్ని సౌకర్యములను కలు

జేసెదము.

మా సద్ధతి—నవరత్నముల వ్యాపారమునందు మే మేపద్ధతి ననువర్తించియున్నాము ఆపద్ధతిని వెండి బంగారు

సామానుల వ్యాపారమునందుగూడ మే మనువర్తించియున్నాము. మోసము లేకుండను కిచ్చుటచేయ

నట్టియు సరుకులను యిచ్చుటయే మాపద్ధతి!

ఎక్కిమోటులు—ఏరకము వస్తువులకైనను మేము నమోనాలును సిద్ధపరిచి కోరినవారి నమోనాలను ఎక్కిమేటులను

పంపించెదము.

మీ ఆదిరిణుని కోరుచున్నాము.

సురాజ్ మల్ లల్లాభ య్ అండు కో,

డయిమండు మర్చెంటు ఆండు జ్యాయలర్సు,

గోల్డు అండు సిల్వరు స్ట్రీటు,

‘వా పి ని’

వేటెంటు అభివృద్ధి చేయబడిన ఆవిరి కుక్కరు

విక్రయించుచున్నది 'వాపిని' అనునదియే కవిత్వ
తీసి, దీనిని వికారమునకు వేచియున్నాడు. దీనిని చూచినంత
మాత్రముననే ఒకటి విశిష్ట యుంపనిలేనిది విను నప్పుక
కోరెదరు.

చూయుటకు నీటి గట్టిగానుండి, అభివృద్ధిచేసిన ప్రకాశం
యని, అన్నియు పూర్తిగా గల వింతసాహాయ్యం. ప్రతి భాగ
మంతయు ఇట్టివితో తయారు చేయబడినది. అందరినీ
అనుసరించుముతో తయారుకాబడి యున్నది. మాయము
గుంభము, పరిశుద్ధముచేయుట గుంభము.

నీరు నింతవరమునుండి కవిత్వమునకు యుండును. ఇతర
విక్రయించుచున్నది అందరినీ 'వాపిని' యందు
లేదు. ఇది విక్రయగా పనికి ఉపయోగించుటకే తయారు చేయ
బడినది కాని అందరినీ ప్రమాదము కాదు. ఏకము ముందు
వైపు అదిగా అన్ని లేక ప్లీరింగ్ లేక గ్యాసు లేక కిగ్నల్
సామ్య మొనరువాటిలో వేనినా నను ఉపయోగించుచున్నా.

భారత్ 12-8-0 నుండి 25 ల వరకు గలదు.

పూర్తివివరములకు వ్రాయును.

బెంగాల్ కెమికల్ అండ్ ఫర్మాటికల్ వర్కుసు,

లిమిటెడ్; కలకత్తా.

నయో తలినయింతు. నిభువన్ముందువు క్రాంతివలకు
మును చుట్టి వచ్చుటకు 25,696 సంవత్సరములు పట్టును.
మా జ్యోతిషగ్రంథము లీకాలమును 24,000 సంవత్సర
ములకు విభజించింపుచున్నది. శత్రుత్తి మంజులము ప్రతి
సక్షత్రాంతియందును 600 సంవత్సరములవరకు నుండు
నని నరాహుమహారము ప్రాచీనముల ఆశ్వియాని చెప్పు
చున్నాడు. అటులయి చో 27 సక్షత్రగా నుండు చుట్టి

వచ్చుటకు $27 \times 600 = 16,200$ సంవత్సరములు నాలు, కా
ఈసమాధానములనువయినను ప్రమాణము మగపములు
శేష. కాని 27ను 900తో గుణింపగా 24,200 వచ్చు
చున్నది. పైకి నిజమింపబడి పురాణముప్రయమున,
విజయన నర్థమేమో కాస్త్రములు నిర్ధారణ చేయు
వలయున్నది.

మా చందాదారులకు

మా కార్యాలయమునకు వ్రాయు
ఉత్తరములు మొదలయినవానియందు తమ
చందాదారుసంఖ్య వ్రాయవలెను. లేకున్న
ప్రత్యుత్తరములు మొదలయిన ననునను
జరుగజాలము. చందాదారులసంఖ్య భారతి
కవచకాగితముపై తమ విలాసమునకు
ముందున్నది.

చందాదారులకు భారతి ౧౦వ తేది
లోపల అందకపోయిన యెడల పెంటన
తపాలువారికిని, మా కార్యాలయమునకును
మొలప గోరెవము. —భారతి

మా వ్యాసకర్తలకు

వ్యాసములు చిన్ననైకాకాగితములపై ఒక
వైపున నామ్రమీ వివేకములతో బంధులు నైన
మారముగా, దిద్దుబాట్లు లేకుండా, తిన్నగా వ్రాసి
పంప వేరేకరులు. లేకున్న ముద్రాకార్యములయందు
మిథుల కష్టము కలుగుటచే కాక తప్పులుకూడ నెలచి
పోవునని మనవి.

ప్రజ్ఞానం యాంతి యాహ్వాని
 యాహ్వాని యాహ్వాని
 కర్మనా మునితం విద్రం
 కర్మనా మునితం విద్రం

१०५३

అంతః సమస్తానాం ప్రకృత్యం
 కింది గ్రంథం ద్వారా.

పరిపూర్ణ కృష్ణాద్రి
 ప్రాకారం చిహ్నం వివ,
 తాన నిర్మింపబడినది
 స్థానం తాన నిర్మించినది

అంబికామయ్య గారి కవిత్వమును బ్రతుకను విశ్లేషించి.

విద్య: సామగ్రికాంతము మొదలగు విద్య
నిర్వాహకములు శాశ్వతమున నిర్వహ్యములు గను
పడును.

[illegible][illegible]

అట్లే. అమరచరిత్రం యొక్క
ముంజులూర్లో స్థాపనం,
తర్వాత విద్యుదాంశం
కల్పనలోని దురదృష్టవశాత్తూ.

అన్న మొదటి, ఆ మాట అర్థముగా ప్రయోగించే
మాట... ఇప్పుడు క్రొందినప్పుడు భావము, చేపట్టిన పుష్ప
గు. తాను దానినంటే క్రొందినట్టి విషయములకు
అన్న మొదటి, తం దిలకొనుట క్రొందినట్లు

[illegible]

१०६५४४ ४४४

శ్రీ. విమలతామ్రాంబుజా
 పుంపాకః క్రాంతిపాత స్ఫోట
 తదగతా స్ఫోటాః
 పృష్ఠా తనుమృత్యుం కర్షే.

అతి తప్పులవలన దీనికాలమున పోకమునందు

అందుచేతనే అతడు వ్యవసాయ కర్మమును వీలైన మొదటి నుండి
 వదిలి, అంగుళి, కుంభములు వంటివి నిమగ్నము చేయవలెనని
 నిర్ణయించుకొని యున్నాడని వ్యక్తమగుచున్నది. అంగుళి కేత్ర
 ప్రకారము అతని భార్యను విడిచి, వాని కుమారులను లభి
 తము చేయవలెనని నిర్ణయించుకొని యున్నాడనియు, అందుచే
 తనే వ్యవసాయ కర్మమును వదిలివేసినాడనియు చెప్పవచ్చును.

1800 5000 10000

"Dr. (not Mr.) James W. Smith."

ఇది మన దేశము లోని ముఖ్యమైన పుస్తకము.
ఇది మన దేశము లోని ముఖ్యమైన పుస్తకము.

[illegible]

భాగ్యం, మంజులముల పాశ్చాత్యమతమున
 ముగించుచు, పాశ్చాత్య వ్యవహార ముంజుల
 ముగించుచు, పాశ్చాత్య వ్యవహార ముంజుల
 ముగించుచు, పాశ్చాత్య వ్యవహార ముంజుల

[illegible]

१६६

ఆంధ్ర భ్యుపయము

నం. వే. వి. వెంకటరాయణగారు

దక్షిణాఫ్రికాయందు ఇండియా ప్రభుత్వపు ఏజంటుగా ముంబైలో పనిచేయు శ్రీనివాసరావు (శ్రీ) గారు 1929 సంవత్సరము ప్రారంభమున ఇన్స్పెక్టరు - ఎలెక్షన్లకు నిలిచి, ఈ ఇన్స్పెక్టరును అవధికారునికే ఇన్స్పెక్టరుగా నియమించి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించుకొనిన జే. కె. ఎ. వెంకటరాయణగారిని ఇండియా ప్రభుత్వపు ఏజంటుగా ప్రభుత్వమువారు నియమించి, ముంబై నుండి 1928 ముందుగనే గుడిపాయందు దక్షిణాఫ్రికాయందు ప్రయాణము జరిగెను.

వ. చారి నరసింహము పంతులుగారు

విజయనగర సంస్థానమున సర్వోచార్యులుగా నియమింపబడిరి.

శ్రీ. శ్రీ. లాలా లక్ష్మణదాసు

బాల్యకళ, విద్యాభ్యాసము

అంతా రాష్ట్రమున అజియతా మంబు
మనమును అను పట్టామందు గాఢము. లాలా
జననమునా. శుభము అగర్వాలాకారి వైష్ణవము. ఈతం
మనమును ధర్మము కాకపోయినచు చాల గౌరవము
మనమును లాలా రంధ్రమును లాలా రాధాకృష్ణగారు
మనమును ప్రభుత్వ పాతకాలలో ఉరుము పండితుడుగ
మనమును గాఢములో పాపమునందు పరిష్కరింపట
రాధాకృష్ణగారు కృష్ణమును కృష్ణమును. అలాగే
రాధాకృష్ణగారు. అంతా అంతా కృష్ణము, అంతా
మనమును ఆమెలపైనే లాలాగే నేర్చుకొనెను. రాధా
కృష్ణగారు ఉపాధ్యాయుడు పనులుచేరెను, విద్యాభిమాని
అయినందున లాలాగే ఉత్తమ విద్యకుచాల శ్రద్ధతో
నేర్చుకొని. అంతా అంతా శ్రద్ధకుచాలమున
అంతా అంతా విద్యుత్తమును విద్యాభిమాని
అంతా విద్యుత్తమునెను. గాఢములో పాపముగా
ఉన్నవిధమున లాలా కృష్ణగారు, విద్యాభి
మానియును అంతా అంతా విద్యుత్తమునెను.

అంతా వేదకళాశాల

అంతా అంతా విద్యుత్తమునెను గర్భమునెను
పరిశీలి. అంతా అంతా మనము. అంతా అంతా అంతా,
పరిశీలి అంతా, పరిశీలి అంతా విద్యాభిమాని.

అంతా అంతా అంతా అంతా మనము అంతా
పరిశీలి అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.

అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
కార్యదర్శిగ నుండి చాల సేవచేసెను. అంతా అంతా
వివాహమును అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా
చాచి పరిశీలి కార్యదర్శిగ.

మార్చి దేశాభిమానము, రాజకీయము

అప్పటినుండి లాలాగే రాజకీయములందు
సేవచేయుచు ఉన్నది పాపము కార్యదర్శిగ. అంతా
సర్వోత్తమ అపామృతుగారు రాజకీయములందు
సేవచేయుచు అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా
అలాగే అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.

అనాధ సేవ

గాఢములో అంతా అంతా అంతా అంతా
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
గాఢములో అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.

అంగ్ల దేశ యాత్ర

గాఢము. అంతా అంతా అంతా అంతా
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.
అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా అంతా.

డా. శ్రీ. లాలా లక్ష్మణరాయగారు

[illegible]

1. వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును
 2. వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును
 3. వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును
 4. వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును
 5. వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును
 6. వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును
 7. వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును
 8. వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును
 9. వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును
 10. వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును బట్టి వాస్తవమును

ప్రవాసము

[illegible]

राजनीतिज्ञः

కావలసివచ్చినప్పుడు అప్పుడే అనుభవమును
 వివరించును. అతడు కార్యమునుగాని వాస్తువును
 గాని, అది రాజ్యములు విద్యార్థులు గాని నిర్మా
 లుగాని గావు. కార్యములేని వాచులకే తమ నిర
 పేయము నిర్మలము. కార్యములే కావునను అం
 నిష్టను పరమార్థమును గాని విమోచనమును
 జ్ఞానమును అందుకే పొందుదు.

יחזקאל - פרק י"א

అందుచేతనే మనము ముందుగా మన దేశమునందున్న
అనుభవములను గూర్చి మనము విచారించుచు, మనము
ముందుగా తమస్థానములను గ్రహించుచు, మనము
నిరసించదగిన కరుణలను గ్రహించుచు, మనము
విచారించుచుండెను.

పాఠ్య-గ్రంథము

నిందు సభలలో సుపర్యవించుటయందు నుం
లనువారిలో నొకమగ లాలాజి భావించుట నుండెను.
పాఠశాలమున ఉద్భృతములో నుండెను. అందు
లాలాజి పితరు, గ్రంథములలో నీరీక్షణి కనుచు
గను, పట్టికముగ నుండును. వాడులగును ప్రతిపక్ష
లోపములను గుర్తించి ఇండియన్ లో నీరు కలుపు
ములు. లాలాజి ఉద్భృతములో వాడులను పరిశీ
క్షణము వ్రాసెను. ఇట్టి భారతదేశములలో నీరు
మానుల చరిత్రలను చేకూర్చుటలో వ్రాసెను. అందు
మానుల చరిత్రలలో అంగ్ల భాషయందు వ్యాసములను
యందును. ప్రతిపక్ష, అమెరికా దేశములను వ్రాసెను.
అందును వ్రాసుచుండిను. అక్కడను వ్రాసెను.
గొప్పగ్రంథమును వ్రాసెను. దీనికాలమునందు అక్క
మానులను కలిపి చాల నీరుచేయుచుండిను. అమెరి
కేశ్వర అనుభవములనున్న "అమెరికా" మానులను
వ్రాసెను. యుద్ధములను అక్కడను వ్రాసెను.
అమెరికాకు పోయివచ్చును అందు నీరుచేయును.
ప్రచారము చేసెను. "మిస్ మెయో"ను జరగానీ నీరు
వ్రాసెను "అవరూపి ఇండియా" అనుగ్రంథము వ్రాసెను.
ర్యన సమర్థులను పట్టిచేయుచున్నది.

అమరకాయము

యొద్దనున్న మహాముని లాల్లూ భారతి శిష్యుని
కాని భారతీయము రచయితమని మహాముని వ్యక్తి
ప్రభువు విక్రమరాజునని నిశ్చయముగా నిర్ణయించి
తనకి, వైకుంఠాయ దర్శకు ప్రవేశించి మహాముని
నామమును గ్రహించు. ఇది దానిని దాని పేరుగా మారుచు

భారతీయ మహిళామండలి

శ్రీమతి చెరయన్ జాకోబ్ వతి

కోయంబత్తూరు మునిపాలిటీ క్రొత్త పట్టణం.

శ్రీమతి మాచూదేవి గారు

కలకత్తా హైస్కూలు. భారతీయ స్త్రీలపక్షమున కృషిచేయునట్టి విశేష పరిచయి.

శ్రీమతి జి. శ్రీవాస్తవవతి గారు

బెల్లూరు మునిపాలిటీ క్రొత్త పట్టణం.

శ్రీమతి జి. జి. స్వామతి గారు

సింహాశ్రమం స్త్రీలకు నూతన బోధించు అధికారియై కొండేపి పాఠశాలను నెరవేర్చి.

శ్రీమతి శారదా గోపీచంద్రా గారు

బోవా పంపాన క్రొత్త పట్టణం స్వాగతకారి సేవకుని కర్మచారి.

శ్రీమతి నయనాదేవి గారు

విహరీస్త్రీ. పంపాన పేరను పొందినది: జనీవా యందు జనులు అంతర్జాతీయ మహిళా మహాసభకు హాజరు కానున్నది.

శ్రీమతి గంగూ బామ్మ పట్టణం గారు

భూవా పంపాన. ఇంగ్లండు యందు శింపరుగా వుండి విమలామత ప్రశ్నోత్తరములు కావించి ఈనడుమనే దిరిగి వచ్చినది.

శ్రీమతి ఎ. జి. క్లౌడ-గుకన్య

భూవా పంపాన. ఉత్తమవిద్యార్థిని పంపాన విశాఖ కర్మచారి.

కలువకన్నె

పుచ్చాడ శేషగిరిరావుగారు, చోపవరపు జానకిరామయ్య గారు

నీకన్నులగవారపు నీమూలు కానీ; పేర్ని చేకబ్బినీ
 కేకుల్ తీయని తేనియల్ కురియనీ; బ్బందాననమ్మరియన్
 వాకల్ కట్టి భవత్కన్నచరిసము పైమై బ్రాహ్మనీ; మెన్నచో
 నీకై చేసిన వారినమ్మ పలియించెన్ నీకు నీలంబకా.
 కలబిలము భవస్మరియ ముజలించెన్ గొక మున్నెన్నెక
 నీలచే యిట్టి తెలుగుక-మోము మాడువగా నీకు-నీకోసమై
 తొలికాడై నీలగీను జవ్వనమ్మై తోతెంచితి కీకై
 మనీచీ నికుకుంబమందు నాయుంక నీకళానందముల్.

నీకై దివ్యభానురక్ష పరియించెన్ నన్ను-నీకోసమై
 నా కీజన్మ్యసన ప్రసక్తియును- నీన్నాదూ-నీకోసమే;
 నా కీజన్మయ వట్టి యుండుటయు చానా, నీకుంగా నచ్చ-నీ
 కై కోతూపాలవృత్తి గీటి కుదయంబయ్యెన్ సరకవ్యకా!
 సారకుసారకున్ బరవనమ్మన నీతొలిజన్మసంబుకై
 కోరి భవస్మనోద్ధనుచి కోరకమైన దినమ్ము లాదిగా
 నాదని నీ-నీచుంటి వగపై నగలంతయు పోవుమన్నె గా
 సారము నీమొగమ్ము చిలు సోగులు చిమ్మ నదేను చీత్రమో!

(1) ఆనీలంపుక్ తెలిమిబ్బవెక్క సగమై యందగు తారామవా
 నా నీమోహపునన్నె కాను? - గురుభార్యసంగ మాపేక్షచే
 మేనక వత్త్రముచేక వింటంటి 'పేర్ని' మూలుపో గిద్దువా
 డైనక గానం బహు నటన్న నగ నింతైనానుమా! కోమలి!

అది యుదమావసాన సమయమ్మున వాయువు తెచ్చి యిడ్డనూ
 కిద, కొన తేల సాగిన విళింద కుమారిక నన్నగొంతుతో
 వదనయి కమ్మవై చెవికి పండుపు చేసెడి గాలిపాటలో
 వదనములాని చొక్కి రసవంతుముగా నుండుట మో సఖ!

5

[illegible]

3

కావేయేతర సభలకు, ప్రాశస్త్యపాత్ర తీర్పు
 వాదించి, ప్రజల ప్రభుత్వమునకు విశ్వాసము
 కలుపుటకు కారణము, వాదించి కారణములను
 పరిమిత సమయమునకు వారి సంకీర్ణక బాధను,
 ప్రజల ప్రసంగించి మాంప్రభుత్వమునకు విశ్వాసము
 కలుపుట యొక్క సమయమును నిర్ణయించుట,
 అట్లే ప్రజలకు కావలయునగు సేవలను నిర్వహించు
 యొక్క సమయమును నిర్ణయించుట నీవివిధములు.
 యీ సభవారు ఘనభూమిండిన ప్రజల ప్రభుత్వము
 వారిని కోరుచున్నారు.

90

దమనా పరస్పరపాపక్షము నులొల్పుటను,
 లోక కల్గొనమనపు పహయపడుకొనుట, పుష్కర
 సహజే సుఖామము లానరమలగుటచే రాష్ట్ర
 గుర్రులను కలుపుకొని రాష్ట్రసంరక్షణము
 పరమము ను నొక్కచేయుటచే రాష్ట్రము, రా
 కష్టముల నెప్పుడము నొనరుటచే రాష్ట్రమును
 సంరక్షింపగా, గల మునందే నమనవి మున
 పరమము నొక్కచేయుటచే రాష్ట్రమును

〇〇

ఈ క్రింద పేర్కొనబడిన వారి మహాసభచే నాం
ద్ర స్థాయిసంఘం చట్టం గల వత్తు కొనబడితి.

1 కి. లక్ష గుర్రుల సంఖ్య

2 శ్రీ. వాగ్గేయరచనాదు

శ్రీ మద్వారి ఆంధ్ర హర్ష యాత్రా

4 గాడిచర్ల వారిసోళ్ళ తమరావుగారు

52. உருக. கருக பாடு

6 కలెండరు వెంకటమహారాష్ట్రము గాదు

१३. एति ५२-नरु

శి ఋషిః శు పాఠనా ర్శి గారు

9 ఎం లక్క-రాజు వాయువ్యగారు, భద్రపూరి

10 కొండా నాకటప్ప స్వామి పంతులు గారు

అంధ రాష్ట్రమును పోషి

శ్రీ శ్రీ శేషులను మరకంలాలు గాంచి, దుగ్ధిరాని
నీటిలో పెట్టె, పొడి అయినవారికి, వీరిని తమ
చూపుతూ ఉండాలి. ఇలాంటి సందర్భంలో శ్రీమదాది
సద్గురుల వారసులైన ధ్యానించే వారు ఆ సద్గురులను చూపు
తున్నారు.

9

అందుచేతనే మన దేశమునందు మహామహిమ గల
మహామూర్తియగు శివుని పూజించుట మనకు
మహావిధియగును. అందుచేతనే మన దేశమునందు
మహామూర్తియగు శివుని పూజించుట మనకు
మహావిధియగును.

3

అగ్రది రేవాడలో ఏర్పడిన ప్రజాకలహమున
 బహిష్కార తపస్సుచేయునది యెట్లను నూతనము
 కార్యముచేయునది విధానమునను తీరని బహిష్కార
 ప్రచారమును జరుపుకొనినది గాననున్నది.

8

తూర్పు గోదావరి, వికాఖపట్నం జిల్లాలలో
 తూర్పు గోదావరి, వికాఖపట్నం జిల్లాలలో

నష్టములకు ఈ విచారణనాకు ఆ ప్రజలయందలి సం
పూర్ణ సానుభూతిని దలియబడును మన్నాడు. ఇంట్టు
వాకిట్టు వాయిదావలకు తెగునరహము వెంటనే చేయ
వలసియున్నందునను, పంటలు నష్టమైపోయినందున పత్తి
నిములుగై రాత్రి తులకు పెద్దరొం చేయాలనున్నందు
నను, ఇంకను యితరవిధములను తోప్పడాలగును.
న్నింటనను యాకార్యసానుబంధమునకై ఆంధ్రమహా
జను తోడును, ఆంధ్రసంస్థలన్నియును సహచరము
విధిగా చేయవలసి, పరిచయము నష్టపడినవారికి
పన్నులను మినహాయంపుచేయవలగునని ప్రభుత్వమునా
రిని, జమీందారులను ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

౫

ఇదివరకే ఎక్కువ పన్నులభారముచేరను, ఋణ
భారాలచేరను క్రమమునను కృష్ణా, గోదావరి, తుల
రయిపులదిగానీ కేరళలో మెంటు అనుచేరి కృష్ణాపన్ను
లు వేయటకు గార్చి మెంటువారు ప్రహత్నించుట అక్ర
మమనియు, అన్యాయమనియు ఈసభవారు బంకించు
చున్నారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని పంటలు ముంకుగా లభిపరిచియిగారి మరలనాన్త తెలిసివోవకే అవసరసభ యుగతి
జరుగుపడి యాక్రమ తీర్మానము కానింపబడినది:

అజన్మాంతము వాత్సవోకే పూర్వత్రయము కై తన సర్వస్వము నర్పించి నీరయివచ్చిన త్యాగముగైయును
అలాంటివారియిగాను పూర్వోగముచే నాకస్మికమరణమువలనలభ్యమగు మిషనుబహిష్కారము జరిగిన
యూరేషియన్లను నశింపించుటగా వాదనను అధికారి ప్రయత్నించె అమానుషమగు పత్తినిబాధతో అమన మతోభాగ
మున కర్రతో మోచియుండి యుదికాలములోనే యామరము సంధించుట నందు ఈ ఆంధ్రసభవారికి సంతోష
మును గలుగజేయుచున్నదనియు, అలాంటివారి కుటుంబమునకు సభవారు తన సానుభూతిని తెలియజేయుచు వారి
మరణములను కలిగిన నీడని కొరంత వారి కుటుంబమునకేతాక చేశివంతమును కలిగివచ్చినయు, పట్టి మహానీరుల
అత్తిత్యాగమువల్లనే అమావకే స్వరాజ్యోదయము నిర్భయము చేయబడవలెనని తెలియజేయుచున్నారు.

౬

వాళ్ళ మహారాష్ట్రన శ్రీ రిపుమన సింగుగారిని
ప్రభుత్వమునారు నిష్కర్షణముగా రాజ్యద్రష్టుని జేసి
యు నింకను తనివితీరక కొద్దెక్కునానంను ప్రవాసముని
గానొచ్చి రాజ్యము తీసికొని తనభార్యవల్లలైన తన
తోనుంచుకొనుటకు అనుజ్ఞ నిచ్చుని కోరిన కోరికను
గవర్న మెంటువారు నిరాకరించుటను ఈమహా సభవారు
శీర్షముగా గర్హించుచున్నారు.

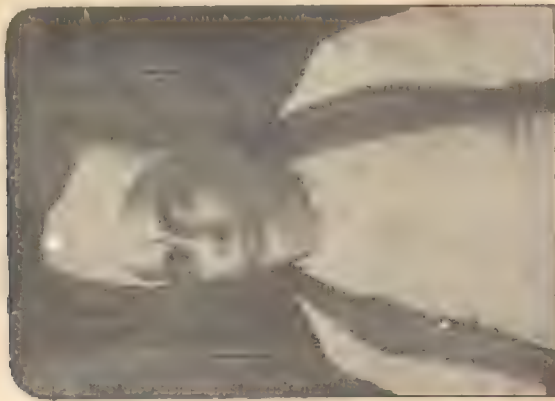
౭

హిందూస్థానీ సేవాదళమున సభ్యులుగా జీరియు
అట్లు సేవలుటకు అంకశముచేసినవారు విధిగా నిరాక
ముల నొసగయు ప్రాప్తిని మునుగులయునని ఆంధ్ర
జీయు లుంపరిని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

౮

రాజావు సమావేశములు తెజరాషియందు జరుగ
నట్లు ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఆంధ్ర మహానధులు

సీ. దొరస్వామి అయ్యంగారు
ఆంధ్రరాష్ట్రీయమహాసభాధ్యక్షులు - నంద్యాల

కె. కోటూరి రెడ్డిగారు
నైతికరసెలముల మహాసభ కార్యదర్శులు - నంద్యాల

ప్రొ. కె. పి. సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణయ్యగారు
ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షులు - వంద్యాల
ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రమున క్రీతీయసాహిత్యకార్యయందు
క్రీతీయ 'డాక్టరు' అయ్యి గౌరవితుడము వొందిరి.

డాక్టరు ఆర్. వి. సుబ్బారావు
అంధ్రరాష్ట్ర సర్వోపాధ్యక్షుడు మహాపాపాధ్యక్షుడు కాలవంకాల్.

డా. వేమవరపు రామదాసు. ఎమ్.ఎల్.ఎ.
బొంబాయిరాష్ట్ర
ప్రభుత్వం, సాంఘిక సేవ వ్యవస్థాపకులు

పల్లరికంటే బలవంతమైనది—పొట్టిచునుచున్నది
కడచిన పెట్టెలను మాపమున ఇంగ్లండునందు
జరిగిన 'బాక్స్' తీర్చును నిగువురు వింతిమనుష్యు
లుండిరి.

ఈ 'బాక్స్' అను ఒక 'పెట్టె' పురుషుడు
నత్తరముల ప్రాయముగలిగి ౨౯ అంగుళముల దా
మాత్రమే యుండెను.

పోషకుడు

'నాష్' మేగజిను' అక్టోబరు (౧౯౨౨)
నందుచేయించు 'బాక్స్' పెట్టె' గారు వ్రా
"ది పాట్లపైజరి" అనువ్యాసమునుండి.

పోషకాలు, గ్రంథములు, ప్రదర్శనములు
విప్పును తినుపోషకముల జాబితాను ఆచరణకు
పడుచుండును. చక్కగ వడచుచున్న యొకసం
పోషకము దైనివాని తన ప్రఖ్యాతికి మరియునుండు
కాని, పోషకుడు నిజముగ పోషకముగానించువాడు కా
నాడు.

నిజముగ పోషకముగాని పోషకముగానించు పోషకము
ధూమపానము ముక్కిలి గర్హితము. అదిను బ్రతికెన
యు ఏమియు, నిరప్పుతిగిని నుగి చూచుండును. వి
అది వాడంగితి యొప్పుడు ముగించెనే మరచిం
ముక. ఎల్లప్పుడు నాతిను తినుకు లేని గర్హిత వా
దిం. కొ- కొనుచుండుటచే కాక, వాస్తవముగ వనకు
పెద్దజీవును పోషకము విగ్రహ ప్రవర్తించుకొను
డును. అంగైవ యాలోచనకును, వివరముగల
జాలకును ఇది చిరమ పుట్టింతును.

ఆ పోషకు యొక్క నుచాగుడు కాదు. త
నదికి దేవుని కాజునువారి కొదార్థ మెట్లు విచ్చు
బాగుగ విచ్చుండి—పాధారణముగా నరెడు పదిమం

ప్రపంచమున నెల్ల మిక్కిలి బలవంత 'బ్రెజిలియా'
నుచున్నది ౧౭ అంగుళముల ప్రాయముగలిగి ౨౯
స్టాములు (౩౯౨ బాములు) తూగినది.

५५०

జొంగులు, పాపంతోడికముల విద్యార్థులై గోల్పోయి నేయబడిన విద్యార్థి కేరణములను సంపాదించుట మున్నగు సంబంధములతో దగు ప్రవేశము కొరకక భారతీయ విద్యార్థులనుగలవలసిన కష్టము తెన్నియో యుక్తివి. ఈ కష్టము లూహా ప్రపంచములోనివి కావు. కొంతవరకు

వాస్తవమైనది. అవిమానకరమగు నీ కష్టమునుండి బయటపడవలయునన్న, మనవిద్యకై, మన పరిశ్రమలకై పరమలసాయముకై మన మాధారపడినది స్వతంత్రము యుండవలసి నగు సాధనముల వారములు యొక్కరి మాన్గము. [[ప్ర. గం.]

నేకాల్

సరేణి: నీకాల్ చాలా చిట్టమంది. నాభాగ్య ఎంత చిట్టనా వినక, యింటికినా వెళ్ళక, రాత్రి పగ క్కా అదేభావముతో అడుతూ ఉంటేనే. నిజం

నాతో, నీక సంపాదనము చేక, అంతకన్నా వాయి రానంటూ ఉంది.

వార్యతీణి: ఆహాననందీ! నీ నిప్పుజే వాయి చేక పన్నా గొంటూను.

౧౮౫౭ సం. పు విష్ణు వస్తుండులి ఒకవిశేషము

పంజాబు బ్లాక్ హోలు - అజనాలానుయ్య

(శ్రీ)యుత సుందరలాలు గారు రచించిన 'భారత దేశమున ఆంగ్ల పరిపాలనము' అను గ్రంథమునుండి 'విశాలభారత' (హిందీ) పత్రిక యీవిశేషమును గూర్చిన వర్ణన ముద్ధరించు కొనెను. ఇందలి బొమ్మలు కూడ ఆ గ్రంథము నుండియే కైకొని ప్రచురించినది. అందలి ప్రధాన వర్ణనము ఆచిత్రములతో సహా యిట ప్రకటితము.

౧౮౫౭ మే నెలయందు లాహోరులో నాలుగు దేశీయపు పటాలములు కేవలము ప్రభుత్వము వారి మనుమానమునకు పాత్రములై ఆయుధములు విడువబడి వచ్చెను. సిక్కులును, తెల్లవారును వారికి కాపలా. శివీరము వెలుగుడుటకు వారి కమఠి లేదు. బయట ఫిరంగులు పెట్టియున్నవి. జూలై ౩౧ వేదీ రాత్రి ఇందు నెం ౨౬ రు పటాలములోని చాలమంది సిపాయీలు శివీరమునుండి పారిపోయిరి. వీరికడ వాయు ధములును లేవు; వారు ఎచ్చటను ఏవిద్రోహమునను పాల్గొనను లేరు. మర్నాడు వారు రావీనది దాటి పోన నెందిరి. అడ్డంకి వచ్చినది. రావీనది గట్టుగట్టుననే వారు అమృతసరమువైపు పోసిరి. వారిని వెంబడించునదిగ జాడీ షర్ కమిషనరు సో రాబర్ట్ మాంట్ సుమర్ ఆనతిచ్చెను. అమృతసరము డిప్టీ కమిషనరు ఫ్రెడరిక్ మాపరు మాంట్ సుమర్ కి సాంఠమనిషి. నెం ౨౬ రు పటాలపు ఈ హిందూస్థానీ సిపాయీలు అలసిపోయి, ఆకలితో, నిరాయుధులై, అమృతసరములో నొక తహసీలయిన అజ నాలాకు ఆరుమైళ్ల దూరమున రావీతీరమున పడియుం డిరి. అజనాలా అమృతసరమునకు ౧౬ మైళ్లు. అటు తరువాతి కథనుగూర్చి ఫ్రెడరిక్ మాపరు 'ది క్రైసిస్ ఇన్ ఇండి పంజాబ్' (The Crisis in the Punjab) అను తన గ్రంథమున మిక్కిలి యభిమానముతో ముచ్చ

టించెను. మాపరుగారి వర్ణన ననుసరించియే సంక్షిప్త ముగా ఆకథ నిట వర్ణింతుము.

ఆ సిపాయీలు రావీనదిబిడ్డన సాగుచున్న సంగతి జూలై ౩౧ రెండుజాములకు మాపరుగారికి తెలిసెను. అజ నాలా తహసీల్దారును కొంతమంది సాయుధులై వ సిక్కుల పాయీలతో సహా అక్కడకు పంపిరి. సాయంకాలము దాదాపు నాలుగుగంటలకు మాపరుగారు స్వయముగా ౮౦,౯౦ మంది రాతులలో అదమనకు చేరుకొనిరి. అలసి పోయి ఆకలితో మాడుచున్న ఆమనుష్యులపైని కుపాకులు ప్రేల్చిరి. అసిపాయీల సంఖ్య ఇంచుమించు ఐదువందలు. ఇందు దాదాపు నూటయేబదిమంది గుండ్లపెబ్బలకు గాయ ములు తిని వెనుకకు తిరిగి రావీనదియందు దుమికి ముని గెపోయిరి. ఆకలివలనను, అలసటవలనను బలహీనులై వారు ప్రవాహమున నిలువజాలక పోయిరని మాపరు ప్రాయంచున్నాడు. రావీనదిజలము వారి రక్తముతో నెల్ల నయ్యెను. మిగిలిన వారు కొందఱు నీటినుండి బయలు పడి పారిపోయియు, కొందఱు ఈతకొట్టియు ఎగువ నొక మైలు దూరమున నొకలంక నాశ్రయించిరి. తరువా మునకు రెండు పడవలు సిద్ధమైనవి. ఇంచు మించు ముప్పదిమంది శస్త్రస్తునికుల నాపడవ లెక్కించి వారిని పట్టుకొనుటకు పంపిరి. పైనికు లటువదికుపాకులను అకు వారి పై బారుపెట్టిరి. దూరమునుండి కుపాకులు చూచి ఆ ఆపన్నులు చేతులు జోడించి తమ నిర్దోషిత ప్రకటించి ప్రాణదానము వేడిరి. ఈ సమయమున నే ౫౦ మంది వలకు నిరాశులై నీటిలో నుట్టి క మట్కినబడలేదు. మిగతవారిని పట్టుకొని కొలది కొలది మందిగ పడవలపై గట్టుచేర్చిరి. అనట వారి కంకమాలలు మున్నగునవి త్రెంపి పారవేసిరి. వారిని వేరువేరు గుంపులుగా నేర్పరాచి కట్టి హోరున వాన వురియుచుండ సిక్కురాకుల కాపురలనో మెల్ల మెల్లగా అజనాలా చేర్చిరి.

అర్ధరాత్రమున మొత్తము ౩౮౨౩ రు సిపాయీ లును అజనాలాతాణా చేరుకొనిరి. అందు కొందఱు ఆ ఫీవర్లు మన దేశము వారు గూడ గలదు. అజనాలా తాణాయందు వీరందరిని ఊరితీయుటకు త్రాళ్లును, కాల్చి చంపుటకు ఏబది మంది సశస్త్రులైన

సిక్కులను నిశ్చలము కూపరు తోలినుండి సిద్ధపడియుం
చెను. కాని వర్త మునున ఈపని ప్రాద్దుటికని నిలుపుచేసిరి.
అందఱును కాణాయంబు పట్టెరి. దగ్గఱనే తహసీలు
తాలూకు ప్రొత్తకట్టడము పూర్తియై సిద్ధముగ నుండెను.
దారి మందిని ఉదయమునకు పోలిను కాణాయందు
బంధించిరి. ౬౬ నురిని మాత్రము తహసీలు కట్టడములో
ఒక చిన్న సుమ్మటపు గదిలో బట్టిరి.

తహసీలు కట్టడమునందలి సుమ్మటపుగది

సుమ్మటపు గది చాల ఇరుకైనది. వారును
వైపుల తిలుపులు మూసివేసిరి.

మర్నాడు ఒకటవ ఆగష్టు బకరీసు. ప్రాద్దులు
అవిర్యాస్వర సంవత్సరి పదివది నుండిగా బయటికి తెచ్చిరి.
కూపరు కాణాయందులు మాన్పుండియుండెను. పదినుండి
సిక్కు-విహాయాలు ఒక ప్రక్క కుపాకులతో విడిదియుం
డిరి. తెక్కిన నలుబది మంది వారి సమీపమున తోడుగ
నిల్చిరి. ఎదులు నదులుతోడనే ఈకైదీలు ప్రేర్చి
తేయుచుండెడివాఁలు. వీరిలో చాల మంది
హిందువులు. అందు కొందఱు చనిపోవు సమయమున
సిక్కులకు గంగాదేవిపై నొట్టుపెట్టి తిట్టుచుండెడివారని
వ్రాయుచున్నది. కాణాయందు కైదీలు పూర్తికాగా
సుమ్మటపు గదిలోని కైదీలను బయటికి తెచ్చిరి. ౨౩౭
నురు విహాయాలు నుండు చెట్లల మరణించిరి; సుమ్మటపు
గదినుండి ౨౧ మంది మాత్రమే వెలుపటికి వచ్చిరి. ఇంత

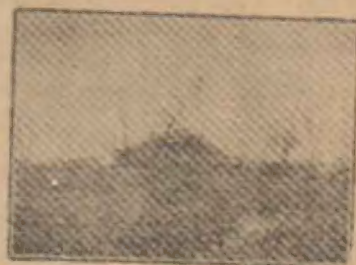
లో మిగిలిన కైదీలు రామయ్యవ్వారని కూపరునకు
వార్త వచ్చెను.

మొదట వారిని సంభాలించు శిర్కాయితేలి లో
నికీ పోయి చూడగా తెక్కిన కష్ట నురు విహాయాలు శివ
ములు నచ్చట దొరకేవలని కూపరు వ్రాయుచున్నాడు.
అందు కొంద యీంకను వెక్కిరిచి యేడ్చుచుండెడివారేమో
కూడదు. “తెలియకడెడనే హత్యలైల్లా హోయూ
త్యకాండ పునః ప్రదర్శితమయ్యెను”* అని కూపరువలు
కులు.

హత్యలైల్లా హోయకథ అనర్థము కాని కూప
రుగారి అజవాబుల్లా హోయ సర్వమైన సంఘటనమని
వేరుగ తెప్పవక్కరలేదు.

రాత్రి వారు నీరవియూ, గాలియనియు వరచిరి కాని
పెగొడమలో నది పారావాండ్రకు దినబడిలేదని కూపరు
వ్రాయుచున్నాడు. అలసటలైనను, ఉక్కిరిచి పిలువ
లేమిలైనను లోన నుండి యాడక వచ్చిన కష్ట నురి శివ
ములును పై కీడ్చుకొనినది పడవేసిరి.

ఒక్కచిక్కు తరువాయి; ఈకూత శివములను పూర్తి
చెలెను. అజవాబుకాణాయ ఇందుమించు నూరుగజముల
మూలమున నొక ప్రాతి మయ్యి యుండెను. పాక్షివాం

అజవాబుమాయి—చిట్టిపట్టువ మన్నది.

ప్రచేత ఆశివము లన్నింటి నీడిసింది యూడిసింది ఆనూ
తిలో వేయించిరి. తెక్కిన మాతిని మట్టితో కప్పెట్టిం
చి పైనొక గట్టు యనుమము మట్టి పోయించిరి. ఈనూ

*Unconsciously, the tragedy of Holwell's Black Hole had been re-enacted"—'The Crisis of the Punjab', by Frederic Cooper.

నమః శ్రీశైవో మామన శిర్డీయభిమానమనో
కాయమనామః—

“కాన్హ్యరవం నోక మాయ యున్నది. కాని అజ
నుమ నోకటి కలదు.”

శివిధముగా ౩౦ ౨౬ రు పటాలమునకు చెందిన
దాదాపు మువ్వలను ౨౪ గంటలలోపల
యల గావించిరి. లాహోరునుండియో రావీ
ండియో యిటువంటి పోలికలైన ఆపటాలపు
లందుండి చూడవలెనని వాడుకచూడు వాళ్ళ
పడిన. కొంతలు లాహోరువందును, మరొకొం
డుకడనున్నను ఫిరంగులవార బడిరి.

యవాడు చీకకమిషనరు ఫోబాన్ లారెన్సును,
కమిషనరు ఫో రాబర్ట్ మాంట్ నుమరీయు
సంతయు తెలిసి మామరుగారికి బ్రహ్మాండమైన
భోజనాలు వ్రాసిరి. ఈజాబలు మామరుగారి
మొదటిమొదలైనది. హిందూ తహసీల్దారు
మొక్కమామరులకును శిర్డీమొదలయు బహుమతి
బడెను.

అజనాలా భగవంతులను శ్రీశైవో మామన
శివగ్రంథమున ఇర్దింపకున్న మనకు దాని
కలగుట చాలకష్టము. శివర్థననుంతయు

గూర్చి ప్రామాణ్యము నీకరించుట కనేను
కావలసివచ్చును ప్రజ్ఞాభిరుచు వను శ్రీ
శ్రీమయిచ్చిరి. వారు అమృతమను
కల యిచ్చెయ్యమై పరిశుభనవ్విరి.

అమనకు దాదాపు మువ్వలయేండ్ల
బాబాజగత్సింహ అను అజనాలావృద్ధు
టికిని (ఫిబ్రవరి ౧౮౧౮) జీవికుడై,
యున్నాడు. బాబా జగత్సింహుడు
ంతయు కన్నులారచూడెను. బాబా జగ

త్సింహుని స్వలిఖితవృత్తనము వాకడ నున్నది. వారివృత్తనము
నకును, మామరువృత్తనమునకును ముఖ్యవిషయములందు భేద
మేమియు లేదు. ఆ ౨౨౩ కవయను ప్రాశ్నిన మాయయు

బాబాజగత్సింహుడు.

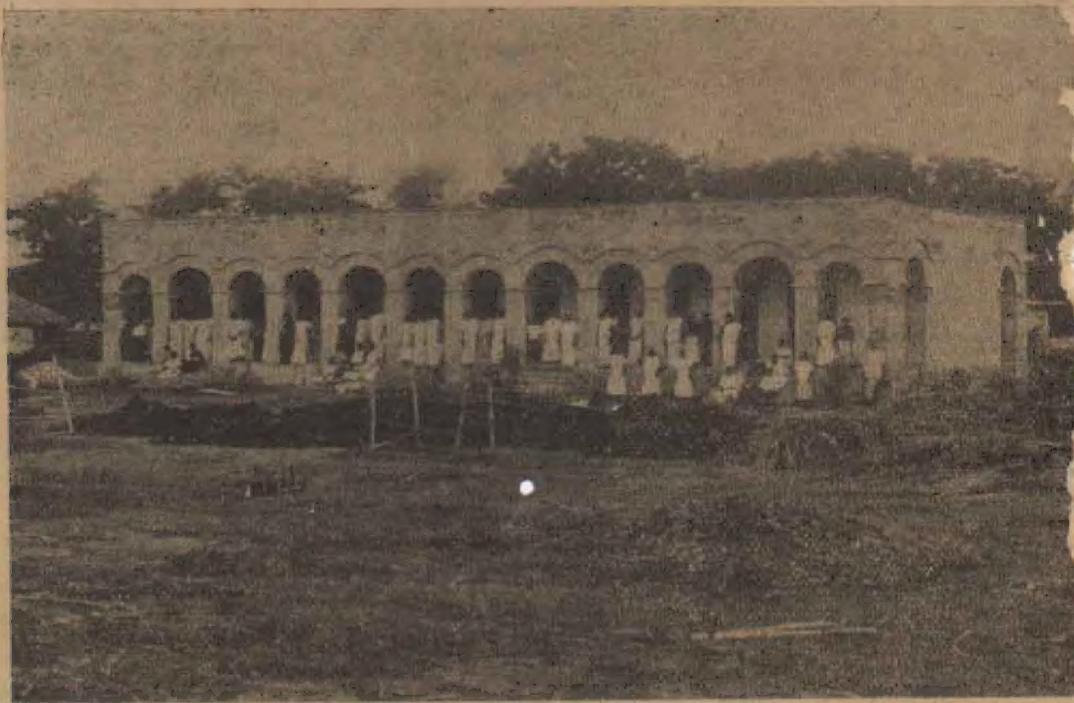
నివృత్తున్నది. దానిపై నోకపెద్ద మట్టినిబ్బ యున్నది. సిపా
యికై దీలను చంపిన పోలికురాతాయు, కలగుడు సిపాయీ
బాసిరిసలుపకవచ్చిన నుమ్మటపు గదియు నిప్పటికినిగలవు.
అప్పటి అజనాలా తహసీల్దారు పేరు ప్రాణవాగుడని
బాబాజగత్సింహు చెప్పుచున్నాడు. ప్రాణవాగు డాలం
కలోని సిపాయీలను మోసరించి, అవగా మిప్రాణము
లకు భయములేదని వారికి చూటయిచ్చి, పట్టుకొనెనట.
మాత్రో నోకరిమీద నోకరుగా పడలేనీద వారిలో కొం
ద జీవకు జీవించియుండిరనియు, అరయచుండిరనియు
బాబాజగత్సింహు మరుపుచున్నాడు.

* * * *

వీరిలో నెవ్వరును విద్రోహమునగాని, విప్లవమున
గాని యేవిధమునను పాల్గొనలే దనువది మరచరారు.

* * * *

There is a well at Cawnpore, but there is also one at Ajnala"—Ibid.

శ్రీ శారదానికేతనము - గుంటూరు, మూతన వనతిగృహము

శ్రీ శారదానికేతనము - గుంటూరు, చిత్రకళాతరగతులం